לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום ב', ו' בשבט תשמ"ח, 25 בינואר 1988 / שנת מ"ח מס' 13556 / המחיר 1.20 ש"ח כולל מע"מ

פרופ' מיכאל סלע נפגש עם גורבצ'וב

„צריך להגיע לשלום צורך בין ישראל והפלשתינאים, ואני רוצה שתזכרו שאנחנו ערבים לישראל" — כך אמר מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבצ'וב לפרופ' מיכאל סלע, לשעבר נשיא „מכון וייצמן" בישראל, בפגישה במוסקווה. הדברים נאמרו בפגישה שבה השתתפו מדענים מכל העולם שנטלו חלק בהקמת קרן בי"ל לפיתוח האנושות. הפגישה עם גורבצ'וב נמשכה שלוש ורבע שעות, ובמסגרתה נאם גורבצ'וב כשעה. „הוא עשה עלי רושם של אדם כן. הוא והצוות סביבו הזכירו במובן מסויים את תקופת הנשיא קנדי, כאנשים כנים ואמיתיים", אמר סלע. לפני הפגישה כאשר פרופ' סלע הציג את עצמו, אמר גורבצ'וב כי הוא שמח על השתתפותו. ודיבר על שאיפת השלום של בריה"מ באיזור. (עתי"ם)

בדיון שיחל היום על המלצות מזכיר האו"ם

שולץ הורה להכשיל יוזמת שוורנאדזה לוועידה בי"ל

חברות מועה"ב יתחילו היום בהתייעצויות על דו"ח גולדינג והצעת בריה"מ לכינוס ועידה מכינה לוועידה בי"ל בחסות האו"ם ● שמיר שיגר לוושינגטון את מזכיר הממשלה רובינשטיין כ„משקל־נגד" לשיחות שקיים שם מנכ"ל משרד־החוץ ביילין ● מובארק בשדר נוסף לרה"מ: המצב הטרגי בשטחים לא יכול להימשך

מאת דליה רפאל, כתבת „על המשמר" בוושינגטון, ומאת דליה שחורי, כתבתנו המדינית בירושלים

שר־החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ הורה למישלחות ארצות־הברית באו"ם להתנגד ליוזמה הסובייטית לכינוס ועידה בינ־לאומית בחסות האו"ם, נודע אתמול בוושינגטון. היום יתחילו באו"ם ההתייעצויות

(סוף בעמוד 4)

דו"ח צוקר שריד: 200 נזקקו לחבישות גבס ברצועת עזה

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„יותר מ־200 מתושבי הרצועה נזקקו לחבישות גבס בימים האחרונים לאחר שהוכו באופן אגוש על ידי חיילים באיזור עזה" אומרים חברי הכנסת יוסי שריד ודדי צוקר מר"צ. בדו"ח שהכינו השניים על מדיניות מערכת הבטחון ברצועת עזה, על סמך תצפיות, גביית עדויות וסיורים ברצועה, מפרטים חברי הכנסת מספר מקרים של ענישה קולקטיבית אגרסיבית. „המדיניות הזאת קיבלה מימדים מסלצתיים, — אומרים שריד וצוקר. הבוקר יגישו השניים את הדו"ח לחברי הממשלה ולחברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת לקיים דיון חוף במימצאיהם ובמסקנותיהם.

(עיקרי הדו"ח של שריד וצוקר על רצועת עזה, בעמוד 8)

יוזמת מובארק: הסדרי ביניים בשטחים ודחייה זמנית של הוועידה הבי"ל

להבנה שהושגה בנושא שותפים מצרים, משרד־החוץ הישראלי, עירק, ירדן, בריה"מ וקבוצת ערפאת באש"ף ● מתנגדים לה: הליכוד ורבין

מאת מנחם ענברי, כתב „על המשמר"

יוזמתו של נשיא מצרים חוסני מובארק היא חלק מהבנה רחבה שהושגה בין צדדים רבים לקידום התהליך המדיני ולפתרון בעיית השטחים. שותפים להבנה בקוויה העקרוניים מצרים, משרד־החוץ הישראלי, קבוצת ערפאת באש"ף, עיראק, ירדן ובריה"מ. מתנגדים לה הליכוד ושר־הבטחון יצחק רבין. עמדת ארה"ב אינה ברורה. ההבנה הזאת מבוססת על שני עקרונות: התהליך המדיני יתמקד מצד אחד בגיבוש תקופת מעבר לשטחים, עד המו"מ על הסדרי הקבע, ואילו מצד שני יידחה לפי שעה רעיון הוועידה הבינלאומית ותהיה התמקדות בתהליך מכין שבו ישתתפו דרגים נמוכים. תוף ההבנה העקרונית יש עדיין חילוקי דעות בין הצדדים השותפים להבנה. מצרים, אש"ף ובריה"מ סבורים כי בתקופת המעבר יימסרו השטחים לפיקוח או לניהול בינלאומי, בעוד ישראל וירדן גורסות כי בתקופה הזאת יימסרו השטחים לאדמיניסטרציה ירדנית־פלשתינית. יש חילוקי דעות גם בין ישראל לירדן בקשר למידת הנוכחות הישראלית בשטחים בתקופת המעבר.

(סוף בעמוד 2)

שר החוץ המערב גרמני, הנס דיטריך גנשר, קרא אתמול לארה"ב ולבריה"מ לדון בפגישת הפיסגה הבאה ביניהם במצב במזה"ת, שהוא לדבריו „דוחק ודורש פתרון". עוד אמר כי הקהילה האירופית תומכת בקיום ועידה בי"ל. גנשר נועד אתמול עם אישים פלשתינים מהשטחים, ביניהם אליאס פריג', מוסטפה נתשה, ראשד א־שאווה וד"ר מוסייבה ואישים נוספים. המשתתפים הגישו לו תזכיר ובו דרישה להצבת כוחות או"ם בשטחים.

(כיתוב: ענברי / צילום ר. ישראלי)

שר־הבטחון בממשלה: יש רגיעה מסויימת בשטחים, אך אינני אופטימי

חילופי דברים קשים היו אתמול בין השרים ● וייצמן תבע הסבר למלחמת ל"א„ (לוחמת־אלות") ורבין השיב כי הדבר מקובל במשטרות העולם, כמו פאריס וסיאול ● שרון אמר כי הוא מקווה „שכולנו הודעזענו מדברי ורשה שכינה את רבין רוצח" — ורבין גמל לו באומרו: זה מזכיר לך משהו ● הורביץ תבע להגביל הסיקור בשטחים

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

שר הבטחון יצחק רבין, אמר אתמול בישיבת הממשלה כי יש אמנם רגיעה מסויימת בשטחים המוחזקים, אך הוא אינו אופטימי מאחר שמדובר בהתעוררות רחבה של תושבי השטחים, ולא בפעולות של מיעוט קטן. „הם מרגישים שהצליחו להעלות את בעייתם לרמה פוליטית בינלאומית", אמר שר הבטחון.

עקב בישרת קשה, שמתח ממלא מקום ראש־הממשלה, שמעון פרס, על עבודת הממשלה העוסקת לדבריו רק בדיונים על הביטחון בשטחים, אך לא בתהליך המדיני

(סוף בעמוד 4)

דראושה: „העבודה" רוצה בנו שטופי קומה ● עמוד 2
פרס לעיתונאים צבי טימור ונחמיה שטרסלר ● עמוד 3
הקבה"א על ההידרדרות בשטחים ● עמוד 4
שערי ג'בליה ייפתחו היום ל־3 שעות ● עמוד 3
צבן קורא לפזר את ועדת שושינסקי ● עמוד 15

פגיעה במעמד ירושלים

העוצר בשכונת א־טור שבמזרח ירושלים בוטל לאחר יממה, אך הנזק שנגרם על־ידי נקיטת הצעד חסר התקדים וגם חסר התבונה לא יתוקן במהרה, אם בכלל. על פי חחוק ירושלים המזרחית מהווה חלק בלתי־נפרד של בירת ישראל. במשך שנים, מאז מלחמת ששת הימים, נעשו מאמצים רבים, כדי להבליט את איחודה של העיר ואת מתן הזכויות חשוות לערבים, תושבי ירושלים המזרחית. אומנם מדינות רבות בעולם לא הכירו באיחודה של ירושלים, אך לפחות בנקודה זו היה קיים קונסנסוס בציבור הישראלי. היה ברור, כי במסגרת הסדר שלום כולל צריך לחפש פתרון מסויים לייחודה של ירושלים המזרחית, המאוכלסת על־ידי הערבים, פתרון שאפשר לחפש אותו במסגרת אוטונומית מוניציפאלית בעיר המאוחדת, או בצורה אחרת, שתאפשר לאוכלוסיה זו לנהל את ענייניה. אך בזמן האחרון ארעו, בו־זמנית, שתי תופעות, אשר שיבשו באופן חמור את חדו־קיום היהודי־ערבי, שרקם בחיי היום יום. מצד אחד התסיסה בשטחים עוררה אצל תושבי ירושלים המזרחית את הרצון להזדהות עם מאבקם של בני עמם. ומצד שני באו מעשים שנתפרשו כמעשי התגרות בהם, כמו „השתכנותו" של השר אריאל שרון בירושלים המזרחית, בליבה של האוכלוסיה הערבית.

על רקע זה היו הפרות סדר גם בירושלים ובין השאר בשכונת א־טור. השלטונות לא חסרים היום אמצעים להבטחת הסדר, אך אסור היה לנקוט בצעד מרחיק־חלכת של הטלת עוצר על שכונה שלמה. לכאורה יש „כיסוי חוקי" לצעד זה בהסתמך על התקנות לשעת חירום, אבל העוצר לא הוטל עד היום בתחומה הריבוני של ישראל ובוודאי לא בירושלים. פורמאלית יכולה הממשלה לתת הוראה ולהכריז על העוצר גם בתל־אביב, או בכל מקום בארץ, אין צורך להסביר לאן נגיע, אם שמירת החוק והסדר תיעשה באמצעים כאלה. בירושלים עצמה, היו הפרות סדר חמורות מצד חרדים, חפרות שחזרו על עצמן מדי שבת, אך איש לא העלה על הדעת להטיל עוצר על שכונות מאה שערים, שממנה יצאו המתפרעים הדתיים, תוך עימותים אלימים עם משטרה והציבור החילוני.

החלטות של הממשלה ושל הגורמים הבטחוניים להשליט סדר בכוח ומבלי לברור באמצעים נעדרת כל שיקול מדיני. על־ידי העוצר בשכונה ירושלמית כאילו סיפחו אותה לשטחים הכבושים, שם העוצר הפך לאחרונה לאחד מסממני השליטה הישראלית. אך נותני ההוראה הזאת התעלמו לחלוטין מרגישותה המיוחדת של דעת הקהל העולמית לגבי מעמדה של ירושלים, ועל־ידי כך החלישו את טיעונינו לשמירת בירת ישראל כעיר מאוחדת.

הרב שינדלר, מנהיג התנועה הרפורמית בארה"ב, באיגרת להרצוג:

חדלו עם השגעון הזה בשטחים

אומר כי מדיניות המכות של רבין היא פגיעה ברוח היהדות, בעקרונות המוסר ובחלום הציוני ● וושינגטון פוסט: רייגן זועם על ישראל — לא שכח את העובדה כי דחתה תוכנית השלום שלו על הסף ● נ.י. טיימס: ישראל איבדה דרכה

מאת דליה רפאל, כתבת „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — „הבאת עינים ללא אבחנה, עליה הוכרז במדיניות החדשה של ישראל לדיכוי המהומות בשטחים, היא פגיעה ברוח היהדות, הפרה של כל עיקרון אנושי ובגידה בחלום הציוני" — כותב הרב אלכסנדר שינדלר, מנהיג התנועה הרפורמית בארה"ב, לנשיא הרצוג במברק ששלח אליו במוצ"ש. „אנא, שימו קץ לשגעון הזה", קורא שינדלר. „לדברינו מדיניות זו „רחוקה מלהביא להשבת הסדר ורק תגביר את מעגל האלימות ותעצים את השנאה", כותב שינדלר, ואומר כי אינו יכול להחריש בנושא.

עוד מתריע שינדלר כי מדיניות זו „עלולה לגרום לסתף בתמיכת ידידי ישראל בארה"ב, לנוכח התמונות שהם רואים על מסכי הטלוויזיה והיוזמה העיתונות".

„לשים קץ לשגעון"

שינדלר מסיים את דבריו באומרו כי „ברור שהגולה חייבת להיות בידכם. אנו (בארה"ב) חיים בבטחון. אתם (בישראל) חיים בסכנה מתמדת. „ובכל זאת, אנו חייבים לכם את האמת, כפי שאנו רואים אותה. מדיניותה הנוכחית של ישראל, כפי שהבריו עקרון „יד־הבטחון, מוטעית מוסרית, והסרת תועלת מעשית. אנו פונים אליכם לשים קץ לשגעון זה", דברי הרב שינדלר לנשיא הרצוג.

רייגן זועם

ב„וושינגטון פוסט" כתבו אתמול בעלי הטור הידועים אנדרסון ואון אטה, כי המשבר העובר על ישראל הוא, של „אובדן יוקרה, לא אובדן טריטוריות". הם מספרים מפי מקורותיהם מבית הלבן כי הנשיא רייגן זועם על האמצעים בהם נוקטת ישראל לטיפול במצב בשטחים וכי הוא הפתיע את הישראלים באהדתו לפלשתינים. אותם מקורות סיפרו, כי רייגן גם לא שכח כיצד דחתה ישראל, על הסף, את תוכנית השלום שלו ב־1983.

„ישראל איבדה דרכה"

תחת הכותרת „מה שמאבדת ישראל" כתב אתמול ה„ניו־יורק טיימס" כי טעות היא בידה של ישראל לחשוב כי תוכל להשיב את הסדר על כנו ע"י „פנייה לברוטליות עזת מצח ונטישת ערכיה שלה". אם המדיניות עליה הכריז שר־הבטחון רבין אכן משקפת נאמנה את שיקול הדעת המחושב של ממשלת האחדות, או של הציבור הישראלי, הרי „שהמדינה אשר בעבר הבטיחה ישועה לנרדפים, אכן איבדה דרכה" כותב ה„ניו־יורק טיימס".

על המשמר

בשטח / יוסף אבו־וודה

ישראלי ברמ"ח אבריו

אני חייב לציין שהקטע הזה משוחד מראש. אני אוהב את יוסף אבו־וודה, חבר ושחקן תיאטרון חיפה. אדם גאה אשר הגיע לרגעים מרגשים בתיאטרון הישראלי, רגיש ובעל יכולת אינטלקטואלית גבוהה. ביום ה' בערב היה במועדון הגדה השמאלית בת"א.

רוני פיסקר מראיין, שואל. על השולחן סיגריות ג'יטן ומלבורו, מסממני השביתה האחרונה. יוסף עונה בצורה מבריקה ורגישה.

יוסף אבו־וודה בהצגה „קשר דם" בתיאטרון ב"ש

ישראלי בכל רמ"ח אבריו יוסף. צאצא למשפחה מרונית מעקורי עיקרית ובירעם ומומחה (עקב עבודתו בתיאטרון חיפה) לשואה מכיר את השואה ורגיש לבעיותיה מרוב היהודים שהכרתי. אולי עצם זה שאינו זקוק להשתמש בשואה כטיעון פוליטי מחזק אצלו את הרגישות לנושא זה. רגיש לבעיות החברתיות של החברה הישראלית, אינו מוצא את עצמו מחוצה לה.

ההופעה בהתנדבות. האם שחקן יהודי ברמתו, היה מופיע גם כן בהתנדבות באיזה מועדון תל־אביבי קטן? הוא עושה זאת. מאמין בדרך שבה הוא פועל. חותר להישגים גבוהים יותר בתחום המשחק, כואב את בעיות תיאטרונו בחיפה.

אדם יפה, יוסף אבו־וודה. לא ערבי שזקוק לרחמים (לפעמים זו בעייה לשמאל הישראלי) אלא אדם שהפך מושא לקינאה והערצה. כל כך הרבה אנו זקוקים לעוד אנשים כמוהו!

משה שדות

אזמל / בְּשׁוּךְ הַסְּעָרָה

כְּשֶׁהַבֵּן שֶׁלִּי יִשְׁאַל

השיר נכתב במיוחד והוקרא אמש, מעל הבמה, למפגיני „שלום עכשיו" בכיכר מלכי ישראל בת"א.

כְּשֶׁהַבֵּן שֶׁלִּי יִשְׁאַל בְּשׁוּךְ הַסְּעָרָה,
הֵיכָן וּמָה עָשִׂיתִי כְּשֶׁהַכֹּל קָרָה,
כְּשֶׁהַכֹּל סָבִיב, הֶחְשִׁיךְ, הֶחְשִׁיךְ, הֶחְשִׁיךְ
מַדּוּעַ זֶה קָפָאתִי וְלָמָּה זֶה הִמְשִׁיךְ,
הַאִם בִּכְלָל יָדַעְתִּי עַד אָנָה זֶה יָבוֹא
וַאֲנָשִׁים כָּמוֹנוּ – אֵיךְ בָּאנוּ עַד לְפֹה
כֵּיצַד זֶה אֶעֱנֶה לוֹ בְּלִי „אִילוּ" וְ„אֲבָל"
בְּשׁוּךְ הַסְּעָרָה, כְּשֶׁהַבֵּן שֶׁלִּי יִשְׁאַל.

כְּשֶׁהַבֵּן שֶׁלִּי יִשְׁאַל מָה אֶעֱנֶה לוֹ מַהוּ
הַאִם אֲנִי אוֹדֶה שֶׁיֵּשׁ לִי חֵלֶק בָּאַשְׁמָהוּ
אֹמַר שֶׁלֹּא תֵאַרְתִּי מַהוּ גֹּדֶל הַתַּשְׁלוּם?
וְשֶׁחָכִּיתִי כְּמוֹ כֻּלָּם וְלֹא עָשִׂיתִי כְּלוּם?
וְשֶׁקִּוִּיתִי שֶׁכַּדּוּר הַשֶּׁלֶג יֵעָצֵר?
וְהֶעֱדַפְתִּי לֹא לִלְמֹד דָּבָר מִשּׁוּם מָקוֹם אַחֵר?
וְאֵיךְ אַבִּיט בּוֹ אָז כְּשֶׁהַבֵּן שֶׁלִּי יִגְדַּל?
מָה אֶעֱנֶה לוֹ מַה כְּשֶׁהַבֵּן שֶׁלִּי יִשְׁאַל?
כְּשֶׁהַבֵּן שֶׁלִּי יִשְׁאַל אוֹתִי בַּיּוֹם הַהוּא,
יֹאחֲזוּ בִּי מְלוֹתָיו חָזָק וְלֹא יִרְפּוּ.
כְּשֶׁיְּבַקֵּשׁ לָדַעַת אֵיךְ כָּל זֶה הִתְרַחֵשׁ,
הַאִם יִהְיֶה עָלַי לְהִתְכַּחֵשׁ, לְהִתְבַּיֵּשׁ.
אָמְנָם יָדַי עַכְשָׁו כְּבָר עַל הַתַּחְתּוֹנָה,
בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן וּבְשָׁעָה הָאַחֲרוֹנָה,
אֲבָל מוּטָב יִשְׁאַל הַיּוֹם כָּל עוֹד אֵינִי מְגֻבָּל
כְּדֵי שֶׁלֹּא אָבוֹשׁ כְּשֶׁהַבֵּן שֶׁלִּי יִשְׁאַל.

קובי לוריא

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל — הוועד־הפועל
הסתדרות פועלי היהלומים — ועדת הבחירות המרכזית

פרסום לוח המועדים לבחירות לוועידה ה־3 של הסתדרות פועלי היהלומים ולמועצות האגודות המקומיות

מועד הבחירות – יום רביעי ב' סיון תשמ"ח – 18.5.88

1. **החלטה על מועד הבחירות** – לא יאוחר מ־120 יום לפני מועד הבחירות – עד יום כ"ט בטבת תשמ"ח – 19.1.88.
2. **בחירת ועדת הבחירות המרכזית** – לא יאוחר מ־120 יום לפני יום הבחירות – עד יום כ"ט טבת תשמ"ח – 19.1.88.
3. **פרסום לוח מועדים** – ועדת הבחירות המרכזית תפרסם לוח־מועדים בהתאם לחוקה זו, תוך 7 ימים מיום ההחלטה על מועד הבחירות עד יום ז' בשבט תשמ"ח – 26.1.88.
4. **קביעת מספר הצירים** – ע"י מרכז הסתדרות פועלי היהלומים – לא יאוחר מ־15 ימים לפני „היום הקובע" עד יום ט"ו בשבט תשמ"ח – 3.2.88.
5. **בחירת ועדות בחירות מקומיות** – הוועדות המקומיות ייבחרו ע"י מועצות האגודות המקצועיות לא יאוחר מ־7 ימים לפני „היום הקובע" עד יום כ"ג בשבט תשמ"ח – 11.2.88.
6. **„היום הקובע"** – נקבע יום הבחירות, יהיה „היום הקובע" – 90 יום לפני יום הבחירות ועל יסודו יוערך לוח המועדים להכנת הבחירות ולביצועו. היום הקובע – 18.2.88.
7. **פרסום פנקס־הבוחרים** – תוך 25 יום מ„היום הקובע" – עד יום כ"ה אדר תשמ"ח – 14.3.88.
8. **גמר ערעורים לזכות בחירה** – המועד האחרון הוא 45 יום לפני יום־הבחירות. – י"ד ניסן תשמ"ח –1.4.88 (ט"ו ניסן שבת פסח, לכן הוקדם ל־1.4.88).
9. **פרסום תחנות הקלפי** – הוועדות המקומיות מפרסמות את רשימות תחנות הקלפי וכתובותיהם לא יאוחר מ־21 יום לפני יום הבחירות – עד יום י' באייר תשמ"ח – 27.4.88.
10. **הגשת רשימות מועמדים** – ועדת הבחירות המרכזית והוועדות המקומיות מקבלות רשימות מועמדים לא יאוחר מ־20 יום לפני יום הבחירות בימים ובשעות שיפורסמו לידיעת ציבור הבוחרים עד יום י"א באייר תשמ"ח – 28.4.88.
11. **רשימת מילואים אחרונה של בעלי זכות בחירה** – מתפרסמת לא יאוחר מ־15 יום לפני יום הבחירות – עד יום ט"ז אייר תשמ"ח – 3.5.88.
12. **שינויים ברשימת מועמדים** – מגישי הרשימה רשאים להכניס שינויים ברשימת המועמדים שהוגשה לוועדה לא יאוחר מ־14 יום לפני יום־הבחירות – עד יום י"ז אייר תשמ"ח – 4.5.88.
13. **חתימות נוספות לרשימת מועמדים** – מגישי הרשימה רשאים להוסיף חתימות, במקום חתימות שנפסלו או בוטלו, לא יאוחר מ־11 יום לפני יום הבחירות – עד יום כ' אייר תשמ"ח – 7.5.88.
14. **פרסום רשימות המועמדים** – ועדת הבחירות המרכזית והמקומיות מפרסמות את רשימות המועמדים לא יאוחר מ־7 ימים לפני יום הבחירות – עד יום כ"ד באייר תשמ"ח – 11.5.88.

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית

מדף / גרמניה

פווה של קורבן

יוחנן מרוז, „האם היה זה לשואה?" ספרית הפועלים; 1988, 176 עמודים ומפתחות.

כותרת הספר, שנכתב על־ידי שגריר ישראל בגרמניה המערבית (1974־1982), צופנת תביעה, המגלמת את המיוחדת שבקשר הדו־צדדי בין שתי המדינות. על־פיה מסיקים, כי לשליחות דיפלומטית בגרמניה ישנן מטרות ש„מעבר להר", שמעבר למשא־ומתן קונסולארי, טכני, כלכלי וכו'.

אלא שאקסיומה זו — ראוי לה שתיבדק: האם מגע דיפלומטי מתאים לשמש עדיין לשינוי גישתו של העם הגרמני כלפי ההיסטוריה שלו? האם דפוס שונה של יחסים יכול היה להמעיט את מידת סלחנותה של גרמניה לפנומן הנאצי? ומזווית אחרת יש לבחון, אם יעודה של „השליחות הקשה" (כשמו המקורי של הספר בגרמנית) תחום לעבר, או שמתפרשת יותר אל העתיד, להיווצרות „יחסים מיוחדים" עם מדינת ישראל?

יוחנן מרוז אינו מתלבט בניסיון למצוא עקרונות אופרטיביים לבדיקת מידת ה„אחרת" שבגרמניה־פוסט־וואר, אלא משטח את פעילותו כשגריר, חוויותיו והירהוריו, ובכל זאת סיכומו את שאלת השאלות של הספר אינו חיובי מבלי לנקוט פטריוטיות ישראלית מעריך מרוז, כי ישראל גילתה נכונות להגיע להבנה עם הגרמנים, משעה שגיבשה את הכרתה בחשיבות התהליך.

לעומתה מעמידה גרמניה את עצמה בפוזה של קורבן, הנלחץ לפעול שלא בהתאמה למצפונו. הרקע הפסיכולוגי בביסוס הקשר הדו־צדדי נעדר ממגע לגמרי. כן גם יחסה לעברה הנאצי, המשול לא להתמודדות אמת, אלא למנגנון הרחקה, אשר ברגע מסוים משתחרר ומוחלף בתוקפנות גלויה, ה„מפצה" את בעליה על חוסר שיווי המשקל שבין ההתנהגות לבין הרגשות.

אבי ידידיה

ציורמצב

צילום: אלעד דן

בשטח / בוקר באך

לראות בשביל להאמין

הייתה שבת אלוהית. אין מה לדבר. הים היה הכי כחול שהוא יודע. לשמש צמחו קרניים מכל הכיוונים כמו בציורים של ילדים.

הטיילת של צ'יץ נראתה כמו תהלוכה שאין לה סוף ולא היה שום סיכוי למצוא גרגר פנוי של זיפזיף. מי יעז לקרוא תיגר על כל אלו ולהתחרות על תשומת הלב של ההמונים בבוקר שמימי שכזה? רק באך.

וזוהי עובדה ברוקה ומוגמרת שאין כל טעם להתווכח עליה: בזמן שתל־אביב התהלכה בשכרון חושים מהכחול והצהוב האלה, התכנס והצטנף לו חלק אחר שלה במערת החמאם. היפואית, בשעה אחר־עשרה בבוקר בדיוק. החלק הזה מנה לא פחות ממאתיים איש ואשה, צעירים ומבוגרים (היו גם שניים טף), שכל מה שהעסיק אותם בבוקר הזה היה יוהאן סבסטיאן באך.

„בוקר באך" — לא עוד שחרית מעונבת עם כוס קפה ועוגת קרם וביצייה קאמרית שעוזרת להחליק אותם אל תוך הגרון. רחוק מאוד מזה.

„בוקר באך" היה אירוע מוסיקלי ראשון מתוך סידרה מבטיחה. הפנינג אמיתי לחובבי מוסיקה אמיתיים וככה בדיוק זה עבד: המקהלה הקאמרית (ארבע וחצי חודשים, 24 זמרים) נטועה בתפזורת בתוך הקהל. על הבמה — המנצח השרמנטי, מיכאל שני,

אומנות שולית שרון – למי תווים

צילום: שרון שון

ולידו הפסנתרנית פזית גל. על השולחנות — שום דבר חוץ מחוברות תווים עם הרפרטואר הרלוונטי. בלי משקאות. בלי פיצוחים. בלי סיגריות. בלי דיבורים. וברגע ששני נותן סימן — בולם שרים ביחד באך, מתווים אוריגינליים, בשפה האוריגינלית. בסופרן, טנור, אלט ובאס. בעמידה. ככתוב בספרים. ולעניות דעתי, גם בלי לספק ליוהאן סבסטיאן הגדול שום סיבה רצינית להתהפך בקברו, אפילו פעם אחת. שבת תל־אביבית. שטופת שמש באמצע ינואר. מי היה מאמין.

בין קוראל לקוראל משחיל שני הערות שנונות ומצחיקות, מכסח בעדינות וכטאקט את המזייפים או את אלה שמתביישים לעמוד ובכלל, מעניק שואו רענן ובלתי אמצעי, שרי נדיר למצוא אותו בקרב מנצחים קלאסיים מסוגו.

בהפסקה מספר לי שני שהרעיון היה שלו. שהייתה לו תחושה שיש לזה קהל. שלאור ההיענות ההיסטורית יעברו אולי מיד ליותר מפעם בחודש ושהוא מבסוט מאוד.

בסוף ההפסקה מגיע צ'יץ. גם הוא מספר שהרעיון היה שלו, שהייתה לו תחושה שיש לזה קהל. ושהכל ממומן על־ידי העירייה. טוב, למה להיות קטנוניים, נסכם בקצרה שהרעיון היה של צ'יץ ושני גם יחד.

מדי פעם עולה המקהלה לבמה ומרביצה קטעים יפים של בראהמס, ברוקנר ובאך. הקהל מגיב בחום ובהתלהבות. סך הכל הוא שותף... 15 ש"ח כרטיס. שווה כל אגורה. צריך לראות בשביל להאמין, ולהאזין.

ורד לוי

עורך „עמוד־אחורי": אמי לנדאו

ח"כ דראושה יעתור לבג"ץ אם לא יותר לו להקים סיעת יחיד

אומר כי הגט ל„עבודה" סופי ● „בעבודה מזלזלים באזרח הערבי, ורוצים שותפים שפופי קומה" ● בוחן שתי אופציות: הקמת רשימה ערבית או הליכה במסגרת השמאל

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

ח"כ עבד והב דראושה, שהודיע על פרישתו ממפלגת העבודה יעתור לבג"ץ אם לא יאפשרו לו להקים סיעת יחיד בכנסת.

בשיחה עם כתבנו אמר אתמול ח"כ דראושה שהמנדט מגיע לו כנציג הציבור הערבי ושהדיבורים כאילו שהציבור הערבי נתן את קולותיו למפלגת העבודה הם הבל הבלים. „מגיעים לנו עוד 2 מנדטים ממפלגת העבודה", אמר דראושה.

בתשובה לשאלה על דרכו בעתיד, אמר דראושה שהוא פתח בשורת התייעצויות עם אישי ציבור וראשי מועצות ערביות ושהוא לא יחליט על המשך דרכו הפוליטית על דעת עצמו.

שתי אופציות

מקורות המקורבים ביותר לדראושה אמרו לי שהוא בוחן שתי אופציות: הקמת רשימה ערבית או הליכה במסגרת השמאל הישראלי. אותם מקורות אמרו שהם ינסו לשכנע את דראושה לבחור באופציה השניה. דראושה עצמו אמר שהוא יתחשב בעצותיהם של ידידיו ויוועץ גם בידידים יהודים. דראושה הוציא מכלל אפשרות הליכה עם חר"ש או עם המתקדמת. „אינני מאמין כי בדרכה של חר"ש או „המתקדמת" יהיה אפשר לקדם את נושא השיוויון ונושא השלום" הבהיר דראושה.

חששות בחר"ש

כתבנו מציין שבעת הפגנת ההמונים בנצרת ניסו ראשי חר"ש למנוע מח"כ דראושה למסור הודעה אישית בדבר פרישתו מ„העבודה". הם ניסו לשכנעו לדחות את זאת להזדמנות אחרת, או להצניע את ההודעה ע"י מסירתה באמצעות אישיות אחרת. כתבנו מוסיף כי נסיונותיהם של אנשי חר"ש למנוע מדראושה למסור את הודעתו מלמדת על חששותיהם של ראשי חר"ש, שמא דראושה יצבור נקודות בציבור הערבי.

ערבים שפופי קומה

דראושה אמר אתמול שהגט שנתן למפלגת העבודה הוא סופי. „בשבועות האחרונים הייתי אכול מבפנים לנוכח הזלזול המשווע של ראשי מפלגת העבודה באזרח הערבי. במפלגת העבודה רוצים ערבים שפופי קומה ואומרי הן, ולא ערבים זקופי קומה ותובעניים" סיפר דראושה. דראושה סיפר עוד כי בשובו ממצרים לפני כחודש ימים, שם נפגש עם הנשיא מובארק, קיבל אותו רה"מ יצחק שמיר, בכבוד רב יותר משר־החוץ שמעון פרס.

תגובת אישים ערבים

מספר אישים ערביים הגיבו אתמול על פרישתו של ח"כ דראושה ממפלגת העבודה. ד"ר מאג'ד אלחאג' אמר כי דראושה היה נתון במצוקה ובמבוכה נוכח העובדה שמפלגת העבודה לא נתנה מענה לשתי נקודות מרכזיות שסביבן קיים קונסנזוס ברחוב הערבי: שאלת השיוויון האזרחי ושאלת ההתייחסות לעם הפלשתיני של האזרחים הערבים. להערכתו של ד"ר אלחאג' כל מועמד ערבי שיבוא במקומו של דראושה יהיה נתון במצב דומה.

ד"ר מחמוד עבאסי אמר שפרישתו של דראושה מצביעה שמשהו בוער בתוך מפלגת העבודה ושעל המפלגה לבדוק מחדש את גישתה המוטעית כלפי האזרחים הערביים. לדעת ד"ר עבאסי אין צל של ספק כי פרישתו של דראושה תפגע קשות במפלגת העבודה ברחוב הערבי. ד"ר עבאסי מייעץ לח"כ דראושה שלא להקים רשימה ערבית נפרדת וללכת בדרך שיתוף הפעולה עם השמאל הישראלי. „עדיף לדראושה להצטרף למפלגה כמו מפ"ם, מאשר להקים סיעת יחיד או רשימה ערבית" סיכם ד"ר עבאסי.

ברעם: נפגעתי מדראושה

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

„אני מרגיש עצמי נפגע יותר מאחרים" — אמר אתמול מזכ"ל מפלגת העבודה עוזי ברעם בהתייחסו לפרישתו של ח"כ דראושה מהמפלגה. לדבריו גילתה המפלגה סובלנות רבה כלפי דעותיו, „כי הבנו שהוא מייצג גוון אחר". ברעם שדיבר בכנס „הכפר הירוק" במפלגת העבודה אמר כי התפלא לשמוע שדראושה תיכנן את פרישתו הרבה זמן מאחר שרק שבוע קודם לכן קיבל ממנו מברק (לאחר שברעם הודיע על כוונתו להתפטר), שבו הוא כתב: „אנחנו אתך במאבקך לחיזוק המפלגה והדמוקרטיזציה. עוזי חזור בך מהתפטרותך, התנועה והחבריה זקוקים לך".

מזכ"ל העבודה הדגיש כי עם דראושה או בלעדיו המסר של המפלגה נשאר כשהיה, „אנחנו המחסום היחיד נגד השתלטות הריאקציה הימנית דתית לאומנית". עוד אמר כי אין זה מוסרי שדראושה יקח אתו את המנדט. בעניין אחר אמר כי הרכב צוות ההיגוי שיהיה בן 15 חברים או פתוח יושלם עד יום ה'. „אם לא נגיע לכך יהיה רע", אמר.

פרס לשפירא: מה אתה חושב שאנו ממשלת יש"ע

מאת דליה שחורי, כתבתנו המדינית

השר יוסף שפירא שאל אתמול בישיבת הממשלה את שר החוץ שמעון פרס כיצד זה התעלמה שגרירות ישראל בוושינגטון ממשלחת נפגעי הטרור שיצאה לארה"ב למטרות הסברה.

פרס השיב: „מה אתה חושב, שאנחנו ממשלת יש"ע? כל מי שיש"ע שולח, אנחנו צריכים לתת לו שרותים?" שפירא הביע פליאה על שמשרד החוץ, לדבריו, ידע לנצל בעבר פעולות עצמאיות של גופים יהודיים כמו משלחות בנושא יהדות ברה"מ. גם הפעם היה משרד החוץ יכול להעזר קודם־כל במשפחת מוזס, אמר שפירא. „האם אמה של אסתר אוחנה זו משלחת של יש"ע?" שאל.

יצויין, כי המשלחת אורגנה על־ידי מאיר עידור, מאנשי כהנא, ושום הודעה על צאתה לא נמסרה למשרד החוץ.

ההסתדרות תובעת מימוש ההסכם לקיצור שבוע העבודה

מאת כתבנו לענייני עבודה

הוועדה המרכזית של ההסתדרות דנה אתמול בישיבתה בדרכים להחשת מימוש ההסכם לקיצור שבוע העבודה בסקטור הציבורי.

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, מסר, כי ההסתדרות תובעת להקים ועדות ליישום ההסכם במקומות העבודה, וזאת בנוסף לוועדת ההיגוי העליונה העוסקת בכך.

קיסר וכן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, ויו"ר האגף לנוער ולספורט, יעקב ישי, דיווחו על המגעים בעניין ההסכם האמור להיכנס לתוקפו בתחילת אפריל ויישומו יסתיים על־פי ההסכם לא יאוחר מסוף שנת 88.

סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, אפרים זילוני, אמר כי יש להתאים את חוק העבודה והסכמי העבודה למעבר לשבוע עבודה בן חמישה ימים.

● מתנות מתלמידים לחיילים בקו

תלמידים מבתי ספר תיכוניים בהרצליה חילקו אתמול חבילות־שי לחיילים המוצבים בקו־העימות בצפון. התלמידים הביאו יחד עם החבילות מכתבים חתומים על־ידי מנהלי בתי־הספר וראש עיריית הרצליה, בהם הם מברכים את החיילים ומעודדים אותם על שירותם המסור. יהודה צור

טוראי יונתן ברנס, שנפצע בהיתקלות ליד מנרה, מת מפצעיו

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

טוראי יונתן ברנס, בן 20, שנפצע קשה בעת היתקלות עם מחבלים בגבול הצפון, נפטר אתמול בבוקר בבית החולים רמב"ם בחיפה. מאז פציעתו נאבקו הרופאים על חייו, אך לא הצליחו להצילו.

יונתן, בנם של יהודה וקלוד מפרדס חנה, נקרא על שמו של יונתן זורע ז"ל, בנו של אלוף מאיר זורע, שנפל במלחמת ששת הימים. יהודה ברנס, אביו של יונתן, שרת תחת פיקודו של מאיר זורע כקצין בפיקוד צפון וכאשר נפל בנו של האלוף זורע נדר נדר, כי כאשר יוולד לו בן, יקראו על שמו של האלוף. יונתן ברנס סיים את בית־הספר מבואות־ים, ולמרות הרקע הימי התנדב לשרת בצנחנים כפי שעשה אביו לפניו. במהלך הטירונות הוא נפצע בכתפו, אך התעקש להמשיך ועשה את כל המאמצים לחזור ליחידת הצנחנים. היה ידוע כספורטאי מצטיין. להוריו של יונתן בת 22 ותינוק בן שנה וחצי. לוויתו תיערך היום בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בפרדס חנה.

קצינים בדרגות תת־אלוף — בראש הכוחות בשטחים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

בשל היקף הכוחות של צה"ל הפרוסים במרחבי הגדה המערבית ורצועת עזה הוחלט במטה הכללי להציב בראש הכוחות קצינים בכירים בדרגת תת־אלוף. ברצועת עזה מונה תא"ל מ. למפקד האזור ותחתיו פועלים מספר קצינים בדרגת אלוף משנה הממונים על כוחות בגיזרותם. בגדה מונה תת־אלוף ז. למפקד הכוחות באזור השומרון (שכם, קלקיליה, טול־כרם) ותא"ל ב. למפקד כוחות צה"ל ביהודה (נפת חברון). קצין בכיר בדרגת אלוף משנה מונה כמפקד הכוחות באזור רמאללה ואל־בירה. כתבנו הצבאי מוסר כי עד לפני כחודש פיקד על כל רצועת עזה אל"מ אחד ועל כל מרחב הגדה אל"מ אחד. במטה הכללי טרם הוחלט כי אם בשוך המהומות יוחזר המצב לקדמותו או שמא יושאר קצין בדרגת תא"ל כמפקד האזור.

יוזמת מובארק: הסדרי

(סוף מעמוד ראשון)

המגעים לגיבוש ההבנות האלה הוחשו עם ההידרדרות בשטחים. פריצת הדרך היתה כאשר ירדן הודיעה למשרד החוץ הישראלי כי היא חוזרת בה מדרישה קודמת שלה לדון מייד בגבולות הקבע, והביעה נכונות להתמקד באיפיון תקופת המעבר. הדיפלומטיה המצרית השיגה את הסכמת עיראק ואש"ף בעת ביקורו של הנשיא מובארק בחודש שעבר בבגדד. אח"כ נסע מובארק לעקבה ושם הציג את התוכנית לפני המלך חוסיין. מלך ירדן היתנה את תמיכתו ביוזמה בביטול המהלכים לכינון ממשלה פלשתינית בגולה שתמוקם בקהיר.

דיוני נוביק וביילין

יועצו של השר פרס, נמרוד נוביק, דן בתוכנית הזאת בשיחותיו עם הסובייטים בהלסינקי לפני כמה שבועות, ולאחר שהתברר לו כי הסובייטים תומכים בה, בקווים כלליים, יצא המנכ"ל המדיני של משרד החוץ יוסי ביילין לשכנע את האמריקאים.

באשר לנוהל השיחות הוסכם כי יתקיים תהליך מכין בדרגים נמוכים: המטרה היא לאפשר ייצוג פלשתיני של תומכי אש"ף שאינם חברי הארגון ממש. מתכונת כזו כבר נוסתה בפתיחת תהליך קמפ דיוויד בשיחות „מינה־האוס" בקהיר, שכותרתם הרשמית היתה שיחות מכינות לוועידת ז'נבה.

ורקע להתנגדות רבין

ההתפתחות הזאת שופכת אור חדש על מדיניותו של שר־הבטחון, יצחק רבין, שעיקרה פסילת הלגיטימיות של תומכי אש"ף להשתתף בייצוג הפלשתיני בתהליך המדיני ופיתויה של ירדן שלא להצטרף למהלך הזה.

„המשמר" עתון יומי
חמו"ל: עתון וספר בע"מ, עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב. טל. 378833. חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St.: Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור חדרים 102—121, טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' מכנור 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

וינה. — פרופסור אלכסנדר לרנר, בהגיעו אתמול לוינה, מתקבל על־ידי בתו סוניה לוין, לאחר המתנה של 16 שנים לקבלת אשרת יציאה מבריה"מ (צילום: אי. פי)

פרופ' יפה הגיע לישראל פרופ' לרנר הגיע לווינה

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

פרופ' אלכסנדר יפה ממסרבי העליה במוסקווה, הגיע אמש לישראל, לאחר המתנה של 11 שנים. בהמשך השבוע מצפים לבואם של שני מסורבי עליה נודעים נוספים. אלכסנדר חולמיאנסקי, אסיר ציון לשעבר, ופרופ' אלכסנדר לרנר, שהגיע אתמול כבר לווינה.

פרופ' יפה, בן ה־50, מרצה למתמטיקה, אמר שהמצב בבריה"מ הולך ומחמיר כעת מאחר שהשלטונות פועלים על פי החוק החדש המקנה את זכות ההגירה רק למי שמצטרף לקרוב משפחה מהדרגה הראשונה (הורים או אחים). „המצב נעשה גרוע יותר ויותר והפעלת החוק בקפדנות כזו פוגעת במוראל של פעילי העליה", הטעים. אשתו רווה, מורה למתמטיקה, הודיעה בשיחה עם עתונאים בקבלת הפנים הנרגשת שנערכה למשפחה בנמל בן־גוריון שנשותיהם של פעילי עליה וסירובניקים יפתחו ב־8 במרס, יום האשה הסובייטית, בשביתת רעב במוסקבה.

● לחץ על חולון להעלות מיסוי

מרכז השילטון המקומי לוחץ על עיריית חולון להעלות את המיסים בשנת '88 עד 16 אחוז — שיעור עליית המדד בשנה האחרונה, ולא כפי שהחליטה ועדת הכספים של עיריית חולון, להעלות מיסוי רק ב־12 אחוז.

שיעור זה שהחליטה עליו ועדת הכספים הוא הנמוך ביותר בארץ ומרכז השילטון המקומי חושש שהעובדה תהווה תקדים לגבי רשויות מקומיות אחרות. אשר שילוני

ביקורת הופעות

היא נותנת הכל

אלמלא חורדליין המאיים והצורך הדחוף לשחרר את הביביסיטר ממוראו של התינוק, היה החתום מטה נשאר באולם „דוהל" בשכונת התקווה עד הסוף המוחלט בהחלט של „מה זאת אהבה", עד להדרן האחרון של מתי כספי וריקי גל. אבל לא צריך לבלוע את כל העוגה העשירה הזאת כדי לדעת שמדובר במעדן.

בחוץ, לפני ההופעה, חילקו פרח עטוף בתוכניה של נייר משובח. בפנים, חילקו יין. המופע, כמו הנייר, בטיב קפדני, באיכות ללא מגבלות. סוג אלף. המוסיקה של כספי, הקול של ריקי, שמפגינה כאן בשלות יוצאת מן הכלל ומביאה לידי מיצוי את הכשרון שלה, הרבגוני, כזמרת ושחקנית. כספי מאחורי הקלידים שר גם הוא מספר שירים אבל בעקרון, זו החגיגה שלה והיא מסתערת על השירים בתיאבון אדיר ובהנאה גדולה.

שירים מתוך תקליטה הנוכחי ושירים חדשים ודואטים עם מתי ומונולוגים של חנוך לוין ופתיחה, ישר בבעיטה לביציים, עם „נערת הרוק" של איציק לאור, כאילו כדי להוכיח שהיא מתכוונת ללכת עד הסוף והיא לא מתכוונת לעשות חיים קלים, לא לעצמה ולא לקהל. היא נותנת הכל ומתי, מן הצד, מכוון ומרגיע וביחד, הם והנגנים, שילוב נפלא. לראות, יותר מפעם אחת.

עופר ניר

עם פרנקה גבר והמשפחה

משתתפים בצערך במות

אחיך

קיבוץ עין־שמר

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

אהרון פיודי'ק

ההלויה תתקיים היום, יום שני, 25.1.88 ותצא מביתנו, רח' שטרן 8 קריון בשעה 12.00, לבית העלמין בחולון

המשפחה

שריד וצוקר בדו"ח מהרצועה: מדיניות רבין ניכרת על אבריהם של מאות צעירים וזקנים

שני הח"כים תובעים דיון מיוחד בוועדה וקובעים: ישראל הביאה את מחנות הפליטים לאחדות פוליטית אותה לא ידעו מ־67' ● דובר צה"ל: עלולים להיות חריגים, צה"ל מטפל ויטפל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

עדויות קשות על המתרחש במחנות הפליטים ברצועת עזה וביקורת נוקבת על מדיניות שר הבטחון, נכללות בדו"ח וחשבון שהכינו חברי הכנסת יוסי שריד ודדי צוקר מסיעת ר"צ.

הדו"ח הוכן על סמך תצפיות שערכו שני הח"כים בעזה בשבוע שעבר, על סמך תצהירים ודו"חות כתובים של „החוק בשירות האדם" וכן מעדויות שגבו השניים בסיור ברצועת עזה. הדו"ח ימסר היום לשרי הממשלה ולחברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

שריד וצוקר תובעים דיון מיוחד בוועדה. מחר ייפגשו בעניין זה גם עם שמעון פרס.

על־פי דיווחם, למעלה מ־200 איש נזקקו לחבישות גבס בימים האחרונים, לאחר־שהוכו על־ידי חיילים. בחלק ניכר מהמקרים אין מדובר במפגינים שהוכו בהפרות סדר. בבית החולים „שיפא" בעזה חדרים רבים מלאים אך ורק בשבורי ידיים ורגליים.

חברי הכנסת מספקים גם דוגמאות:

● מהג'ר אלוחידי, בן 75, הוכה בידי חיילים, ששברו את ידו וחבטו בגבו באורח מחריד. גבו הסגול מעיד על אכזריות לשמה. על פי עדותו, הוצא הזקן מביתו בג'בליה בשעה שאכל ארוחת בוקר, והוכה.

● נער בן 16, שעל פי טענתו נקשר לג'יפ ונגרר על הקרקע. „על כל פניו ניכרות בבירור שריטות עמוקות המצביעות על כך שפניו התחככו בעצמים קשים," מדווחים שריד וצוקר.

„כמות החבטות שספגו המפצועים אותם ראינו מצביעה בבירור על כך, שאין אלו מכות שנועדו להתריע או להבריח, אלא להעניש, ובכבדות, את המפצועים. העובדה שחלק מן המפצועים גובס בשתי גפיים, ותמיד ניכרים סימני החבלה על חלקים נוספים של הגוף, מעוררת לעתים חשש של התעללות" קובעים חברי הכנסת ומוסיפים:

„ההאשמות, המעוגנות בתצהירים חתומים, אומרות כי חלק מן ההכאות נעשו באורח מתוכנן מראש כאשר אין לפניהן כל פרובוקציה. במקרים כאלה נוכח במקום קצין... תוצאות המדיניות של שר הבטחון ניכרות על ידיהם, רגליהם, גבם וראשיהם של מאות צעירים וזקנים ברצועת עזה. הנזק לצבא הטמון במדיניות ההכאה, מעבר לנזק המדיני והפוליטי, עלול להיות מחריד. לאיזה מצב צריך להביא את החייל על מנת שיאמין שמכות מתוכננות בראש קר הן מוצדקות?", טוענים הח"כים.

שריד וצוקר מדווחים כי במחנה הפליטים נוסיירת הוצאו בלילה שבין ה־19 ל־20 בינואר כל הגברים בגילאי 16־40 ורוכזו בפינת המחנה. חלק מהצעירים (מדובר במאות) נשאר בחוץ עד חמש בבוקר בלילה קר וגשום. „לענישה הקולקטיבית הזו נלוו מכות אלה למי שהעזו לזקוף את ראשו" אומרים הח"כים.

במחנה נוסיירת ניתן לראות עשרות רבות של חלונות שנופצו באלות החיילים. נגמ"שים העוברים במחנה פגעו פעמים מספר בבתים, ובאחד המקרים הנגמ"ש אף „גילח" חצר פנימית.

יוסי שריד ודדי צוקר אומרים כי לא שמעו במחנות תלונות ממשיות על רעב, אין מחסור באוכל ואין מחסור באבקת חלב לילדים.

כמו כן אין בעיה בכניסת רופאים למחנות. השניים אומרים כי העוצר במחנות מיושם לאחרונה בעזרת מה שכינו „קו רבין" — סוללות עפר על פתחי הכניסה למחנות — שנועד להקשות על יציאה וכניסה, ולהכריח התושבים לעבור מבעד לפתחים שבפיקוח. „לעוצר המתמשך והמצוקה שהוא יוצר יש השפעה אחת הברורה מעל לכל ספק: מידת הסולידריות בין התושבים גדולה לאין שיעור מזו שהיתה ערב העוצר. ההבדלים הפוליטיים והחברתיים היטשטשו נוכח האויב המשותף, ונוכח המצוקה. ישראל הביאה את מחנות הפליטים לאחדות פוליטית אותה לא ידעו הפלשתינים מ־1967" קובעים חברי הכנסת.

שריד וצוקר קובעים כי „מדיניות האלה קיבלה ממדים מפלצתיים, מרתיעים לטווח קצר ומעוררי שנאה וטינה לטווח הארוך: צה"ל נשלח על ידי הדרג הפוליטי למלא משימות בלתי אפשריות על מנת להשיג מטרות שהדרג הפוליטי נכשל בהשגתן: תפקידי השיטור המכוערים שצה"ל נאלץ לבצע עלולים להשאיר על החיילים עקבות קשים בתחום הנפשי: ההתנגדות העממית של אוכלוסיית הפליטים היא בעלת אורך נשימה גדול מהמשוער. אוכלוסיה שהתרגלה לחיות כאוכלוסיית קבצנים הניזונה מ„נדבות" אונר"א, יכולה להמשיך במשך זמן ארוך לשבות מעבודה ולהיות נתונה בעוצר."

בלשכת שר הבטחון אמרו אמש: „טרם קיבלנו את הדו"ח ולכן לא נוכל להגיב בינתיים".

מלשכת דובר צה"ל נמסרה התגובה הבאה: „כוחות צה"ל הונחו לפעול בתקיפות למניעת הפרות סדר. השימוש בכוח יהיה סביר בעת פיזור הפגנות אלימות ואין להשתמש בכוח ללא סיבה. בקרב אלפי החיילים הפועלים בשטח הגדה והרצועה עלולים להיות חריגים, וצה"ל מטפל ויטפל בכל חריג. החיילים פועלים בתנאים קשים ביותר, ולמרות זאת השימוש בנשק חם מותר רק בעת שנשקפת סכנת חיים לחיילים. מטרת צה"ל היא להביא לרגיעה בשטחים" מדגיש דובר צה"ל.

עציר וחיילים ליד מחנה אל־מואזי (צילום: בועז לניר)

„אין שינוי בהנחיות לשימוש בכוח בשטחים"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

במערכת הביטחון אומרים, כי אין ביממה האחרונה כל שינוי בהנחיות ובפקודות שניתנו לצה"ל בדבר השימוש באלות ובהפעלת הכוח נגד הפרות סדר. כל הפקודות וההנחיות תקפות. עם זאת הינחה אתמול הרמטכ"ל להקפיד על ההוראות כלשונן ולא להגיב באלימות שלא בשעת צורך.

ביומיים האחרונים עלה מספר המקרים החריגים של הפעלת אלימות כלפי ערבים. במקרה אחד אף היכו חיילים ערבי בירושלים. מדובר צה"ל נמסר כי „צה"ל מטפל ויטפל בכל חריג". במערכת הביטחון אומרים, כי יש להבהיר לחיילי צה"ל היטב את הפקודות ולא להתיר מקום לפרשנויות ולשיקול דעת של החייל.

מפקדים בכירים בצה"ל מביעים דאגה מההשפעה המצטברת לעתיד הנובעת ממידת האגרסיביות ומהשימוש באלות, ומביעים תקווה כי הנחיה זו תבוטל בקרוב.

אש"ף קורא להמשיך בשביתת המסחר בשטחים

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

המפקדה המשותפת של אש"ף לניהול ההתקוממות בשטחים קראה אתמול, להמשיך בשביתת המסחר, והורתה לסוחרים להתרחק מפתחי חנויותיהם הסגורות כדי שלא יאפשר בכך לישראל לפתוח את החנויות בכוח.

בכרוזים שהופצו אתמול במזרח ירושלים נקראו התלמידים להמשיך בהפגנותיהם. הפעם לא נקבע מועד לסיום השביתה, כפי שנקבע בכרוזים קודמים.

פרס לעיתונאי כלכלה יוענק לצבי טימור מ„על המשמר" ולנחמיה שטרסלר מ„הארץ"

מאת כתב „על המשמר"

העורך הכלכלי של „הארץ", נחמיה שטרסלר, והעורך הכלכלי של „על המשמר", צבי טימור, נבחרו כעיתונאים המצטיינים בתחום הכלכלי לשנת '87 — תואר המוענק לראשונה מטעם „המרכז הישראלי לקידום חברתי וכלכלי". כל אחד מהזוכים יקבל פרס בסך 5,000 שקל בטקס שיתקיים בחודש הבא בבית סוקולוב.

נחמיה שטרסלר זכה בפרס „העיתונאי הכלכלי המצטיין של 87" בשל תרומתו למאבק העיתונאי העיקש בנושא אורייתם של ממלאי תפקידים בכירים במשק, והוא שימש זה חמש שנים העורך הכלכלי של „הארץ".

צבי טימור זכה בפרס „הפרשן הכלכלי המצטיין של 87" על תחקיריו ומאמריו הפרשניים ב„על המשמר" ובשבועון „כספים". בנימוקי ועדת הפרס נאמר, „הכתב הכלכלי הטוב הוא לא רק טכנאי של עובדות ומספרים, אלא בראש ובראשונה לוחם למען רעיונות כלכליים שהוא מאמין בהם. טימור הצטיין בשנה האחרונה בשורה של מאבקים על דמותה של החברה הישראלית מן האספקלריה הכלכלית". טימור עוסק זה 20 שנה בכתיבה כלכלית בעיתונות, תחילה ככתב כלכלי בכיר בירושלים ומזה 5 שנים כעורך הכלכלי של „על המשמר". הוא בעל טור פרשנות קבוע ב„כספים" ופרסם מאמרים ברבעון לכלכלה וב„מדינה ממשל ויחסים בינלאומיים".

על הענקת הפרס לשני העיתונאים החליטה ועדת שופטים שבה היו חברים הפרופסורים דוד לכהרי, אסף רזין, אברהם פרידמן ואוריאל פרוקצ'יה.

צבי טימור

נחמיה שטרסלר

שערי ג'בליה נפתחים היום לאפשר יציאת עובדים לישראל

מאת עזרא אבירן, ניצה רימון, בצלאל עמיקם, עתי"ם

שערי גדול מחנות הפליטים ברצועת עזה, ג'בליה, ייפתחו הבוקר לשלוש שעות, לאפשר ל־12 אלף העובדים מהמחנה לצאת לעבודתם בישראל. שערי המחנה ייפתחו שוב אחה"צ לקלוט העובדים החוזרים. תושבי המחנה נעדרו ממקומות עבודתם בארץ שלושה שבועות.

במחנה ג'בליה המאוכלס ביותר מ־45 אלף תושבים יהיו היום גם הקלות בעוצר, במטרה להסירו מחר כליל. על כך החליט אמש אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, שסייר במחנה יחד עם ראש המינהל האזרחי ברצועת עזה, תת אלוף אריה רמות.

הרמטכ"ל, דן שומרון, סייר אתמול בעזה, שמע סקירות ממפקדי הכוחות בשטח, ושוחח עם חיילי חטיבת גבעתי המופקדים על הסדר באזור. בין היתר אמר הרמטכ"ל לחיילים, כי לאחר שצה"ל הפעיל את העוצר על מחנות הפליטים בעקבות ההתפרעויות, ניתן היה להשתמש בכוח נגד מסיתים בודדים ולא לפעול נגד כולם אלא נגד מטרה מוגדרת — המפריעים ומפירי הסדר. נגדם הופעלו האלות, כפי שעושים בכל העולם.

עוד אמר שכאשר מרבית האוכלוסיה לא עסקה בהפרות סדר ולא בהפגנות, גם מצד החיילים לא היו מקרים של השפלה ופגיעה ברכוש, אלא ריכוז הכוח בתפיסתם של מפירי הסדר. לאחר נקיטת האמצעים האחרונים התחילו החיילים לירות והדבר השיג את ההרתעה ברצועה.

גם באיזור התעשייה ארז בצפון רצועת־עזה שבו כ־20 מפעלים ובתי־מלאכה, שהעסיקו רק עובדים תושבי הרצועה, התחדשה אתמול העבודה במלוא היקפה. כ־85 אחוזים מהעובדים חזרו לעבודתם.

שביתת המסחר בירושלים נמשכת

שביתת המסחר במזרח ירושלים נמשכה גם אתמול. רוב בתי העסק והחנויות היו סגורים למעט מספר חנויות לדברי מזון ובתי מרקחת.

באיטור שבמזרח העיר שרר שקט לאחר שהעוצר הוסר במוצאי שבת, גם ביתר השכונות שבמזרח ירושלים לא נרשמו הפרות סדר.

שומר חברת השמירה „ימית" ושומר חברת „קוקה־קולה", שנרגמו אתמול אחה"צ על־ידי צעירים בכפר ענתא שמצפון לירושלים, נאלצו לירות באוויר כדי להבריח את מיידי האבנים.

בכפר צור־באהר הובערו צמיגים בכביש הראשי והונף דגל פלשתין.

אוטובוס של חברת טיולי הגליל, שהסיע תיירים בכביש תל אביב ירושלים נרגם באבנים על יד אבו גוש. שמשת האוטובוס נופצה אך לא נפגע איש. המשטרה עצרה שלושה חשודים.

שמשת סניף בנק הפועלים נופצה ביום א' ברחוב אל־זהרה שבמזרח ירושלים.

אבנים נזרקו אתמול בלילה לעבר בנק הפועלים שבמזרח העיר. שמשות הבנק נופצו. המשטרה שחשה למקום הציבה שמירה למניעת פריצה.

צעירים מרמאללה נפצעו

צעיר בן 27 מרמאללה נפצע אתמול בצהריים מירויות שחיילים ירו בעת שפיזרו הפגנה סוערת בעיר. כמה מהמפגינים נפצעו מידי כדורי גומי. הפצועים הועברו לבית החולים הממשלתי ברמאללה.

אבנים ובקבוקי תבערה בשומרון

משטרת פ"ת החלה לחקור תלונות של תושבים שנפגעו מיידוי אבנים ביהודה ושומרון. משה זטלי התלונן במשטרה כי בעת שנסע על קטנוע בין כפר קאסם לאורנית נזרקה לעברו אבן. חיים רונן, שנסע במוצ"ש בין סבסטיה לסילת נתקל במחסום של צמיגים בוערים, ונזרקו לעברו אבנים.

אתמול בבוקר התלונן אהרן גולדרייך כי בעת שנסע בכביש העוקף לטול־כרם מישבי שומרון נזרק לעברו בקבוק תבערה. לא נגרם נזק ולא היו נפגעים.

תבערונת ביפו

בקבוק תבערה נזרק אתמול בבוקר לעבר מסגריה לתיקון מקררים ברחוב עולי ציון 12 ביפו. המסגריה היא בבעלותו של דוד נוח מאזור. המשטרה פתחה בחקירה, ונבדק גם מניע לאומני.

שמיר מנע בצו, יציאת סניורה להרצות בארה"ב

צו איסור יציאה מהארץ, למשך שלושה חודשים, הוצא אתמול על ידי ראש הממשלה, יצחק שמיר, בתוקף תפקידו כממלא מקום שר הפנים, נגד חנא סניורה, עורך העיתון „אל־פג'ר".

סניורה היה אמור לצאת אתמול לוושינגטון, להרצאה, שעניינה המאבק בשטחים והמצב האזרחי.

בצו האיסור נאמר, כי לאחר ששוכנע ראש הממשלה כי יציאתו של סניורה עלולה לגרום לסיכון ביטחון המדינה, החליט להוציא את הצו.

בתגובה אמר סניורה, כי הוצאת הצו מעידה על כך, שמנהיגי ישראל אינם לשלום, אלא רק לאלימות ולדיכוי הפלשתינאים. (עתי"ם)

קבוצת „טבע" רכשה את מעבדות טרבנול ישראל

מאת אורי גושון, כתבנו הכלכלי בת"א

קבוצת „טבע" רכשה את השליטה והבעלות בחברת מעבדות טרבנול ישראל וכן את חברת השיווק שלה, תמורת 8.3 מיליון דולר. הסכם הרכישה נחתם עם חברת „טרבנול ארה"ב".

„טרבנול ישראל" מייצרת מוצרי בריאות רכים, בעיקר ערכות עירוי ותמיסות שונות, והיא הספק הראשי של מוצרים אלה לקופות החולים, משרד הבריאות, מערכת הביטחון, מגן דוד אדום ובתי החולים הפרטיים. מחזור המכירות שלה ב־87' הסתכם ב־18.4 מיליון דולר.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל — הסתדרות פועלי העץ ותעשיית יצור הנייר
הודעה על קיום בחירות
לוועידה ה־3 של הסתדרות פועלי העץ ותעשיית יצור הנייר ולמועצות האגודות המקומיות
מרכז הסתדרות פועלי העץ בישיבתו מיום חמישי 21.1.1988 החליט על קיום בחירות לוועידת ההסתדרות המקצועית הארצית ולאגודות המקצועיות המקומיות.
הבחירות יתקיימו ביום שלישי ט"ו סיון תשמ"ח 31.5.1988
יו"ר ועדת הבחירות המרכזית

המשכים

שולץ הורה להכשיל

(סוף מעמוד ראשון)

בעקבות הדו"ח של המזכיר הכללי פרז דה־קווייאר, המתבסס על ממצאיו של השליח המיוחד גולדינג, שביקר בישראל ובשטחים בשבוע שעבר. ההמלצה המרכזית של המזכיר בדו"ח היא כינוס ועידה כנ"ל. האמריקנים יתנגדו לכל המהלך.

ההצעה הסובייטית

הרעיון, כפי שפורט במכתבו של שר החוץ הסובייטי שוורנאדזה, הוא שחמש החברות הקבועות במועצת הביטחון יתכנסו ל"ועידה מכינה" לקראת ועידה בינלאומית בעל סמכויות אכיפה, שתפעל לפתרון הסיכסוך הישראלי־ערבי. מישלחת ישראל באו"ם פועלת בנסיון להשיג "הודעה נשיאותית" במקום שייערך דיון בדו"ח המזכ"ל במליאת מועצת הביטחון. ההוראה של שר החוץ האמריקני תומכת בכיוון פעולתם של הדיפלומטים הישראלים באו"ם.

רובינשטיין לוושינגטון

מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין יצא אמש לוושינגטון. לשכת ראש הממשלה מסרה, כי מטרת הנסיעה היא עניינים משפטיים, הקשורים בספיחי פרשות פולארד ומשלוחי הנשק לאירן. עם זאת נראה, כי רובינשטיין נועד להוות משקל־נגד להופעותיו בארה"ב של המנכ"ל המדיני של משרד החוץ ד"ר יוסי ביילין, ולהסביר את מדיניות הממשלה בשטחים ואת הנושא המדיני כפי שראש־הממשלה יצחק שמיר רואה אותם.

מלשכת ראש־הממשלה נמסר עוד, כי על נסיעת רובינשטיין הוחלט כבר לפני ימים אחדים וכי הוא ישהה בוושינגטון ימים אחדים. על נסיעת רובינשטיין לא נמסר למשרד החוץ ולשגרירות ישראל בוושינגטון.

פעולת תגמול

נראה, כי הנסיעה היא גם "פעולת תגמול" של לשכת ראש־הממשלה על נסיעתו של מנכ"ל משרד החוץ אברהם טמיר לפאריס, כדי לפגוש את אוסמה אל־באז, בלי לדווח על כך לשמיר.

אברהם טמיר יצא לפאריס ביום ה' בלילה ושב לישראל ביום א' לפנות־בוקר. הוא נפגש עם עוזרו הקרוב של הנשיא מובארק שעות אחדות, ושמע מפיו את התוכנית המדינית של מובארק, כפי שפורסמה ב"וושינגטון פוסט". חוגים מדיניים במשרד החוץ אמרו, כי נסיעת טמיר נועדה ליצור אווירת מומנטום, לקראת השיחות המדיניות שיקיים נשיא מצרים בארה"ב.

שדר מובארק: מצב טרגי

נשיא מצרים חוסני מובארק העביר אתמול שדר בעל־פה לראש־הממשלה יצחק שמיר, באמצעות שגריר מצרים בישראל מוחמד בסיוני. בשדר מכנה מובארק את המצב בשטחים המוחזקים "טרגי" ואומר, כי מצב זה לא יכול להימשך. מובארק מפציר בשמיר לקבל את רעיון הוועידה הבינלאומית כרעיון היחיד שיביא למו"מ ולשלום.

בינתיים קיבל אתמול שמיר את חברי משלחת הקונגרס היהודי העולמי בראשות תיאודור מן והנרי זיגמן, שהגיעו לישראל אחרי ביקורים במצרים ובירדן ופגישות עם הנשיא מובארק והמלך חוסיין. לדברי חברי המשלחת אמר להם המלך חוסיין, כי ועידה בינלאומית תוביל למו"מ ישיר, אך — בניגוד לטענת שר החוץ שמעון פרס — אם לא תהיה הסכמה במגעים הישירים, יחזור הנושא למליאה, כלומר למעצמות.

שמיר: מוכן להיפגש

ראש־הממשלה הצהיר שוב, כי הוא מוכן להפגש עם מובארק ועם חוסיין, ביחד או לחוד, בכל עת ובכל מקום, בחשאי או בגלוי, בצורה פורמאלית או בלתי פורמאלית, כדי לדבר אתם על שלום. שמיר ציין, כי חידוש שיחות האוטונומיה הוא הדרך המדינית בעלת הסיכויים המירביים.

עם שר החוץ המערב־גרמני האנס דיטריך גנשר נפגש שמיר בארבע עיניים בלבד, במשך כשעה וחצי. בפגישה נדונו המצב בשטחים, תהליך השלום, יחסי ברה"מ ואי אישורו ההסכם עם ישראל על־ידי הפרלמנט האירופי. גנשר אמר לשמיר, כי הוא מסכים שאסור היה לערב פוליטיקה וכלכלה וכי יפעל, כיו"ר הקהילה, לאישרור ההסכם.

גנשר הזמין את עמיתו שמעון פרס לביקור גומלין בבון.

רבין בממשלה

(סוף מעמוד ראשון)

הבטיח רה"מ כי הקבינט יקיים דיון מדיני שיועבר במידת הצורך למליאת הממשלה.

הממשלה שמעה אתמול את סקירותיהם של שר הביטחון, יצחק רבין, שר המשטרה חיים בר־לב, הרמטכ"ל רא"ל דן שומרון ומתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן. לאחר הסקירות התפתח דיון רצוף הערות עוקצניות.

מלחמת ל"א — לוחמת אלות

לשאלת השר וייצמן מה הן ההוראות לשימוש באלות, וייצמן כינה זאת מלחמת ל"א — לוחמת אלות, השיב שר הביטחון כי לא ניתן היה להעמיד את צה"ל מול הצעירים המשליכים אבנים בלא מענה. השימוש בכח, הטעים השר רבין, נעשה על־ידי הנסיבות בשטח וכוחות הביטחון מנסים למצוא את האיזון בין הצרכים והצעדים שהם נוקטים.

רבין: מקובל במשטרות בעולם

ההוראות הן להכות רק כדי לפזר הפגנה ולא כאמצעי ענישה אחרי פיזורה. רבין אמר עוד כי השימוש באלות מקובל בצבאות ומשטרות בעולם, והזכיר את משטרת פאריס וסיאול.

השר אריאל שרון שיבח את פעולות כוחות הביטחון ואת השרים רבין ובר־לב. "אני מקווה שכאשר חבר הכנסת דראושה אמר לרבין רוצח כולנו הזדעזענו מזה". רבין קטע את דבריו ואמר: "זה מזכיר לך משהו". שרון מתח ביקורת על הצהרות רה"מ, ובהן הוא מביע נכונות לבוא לשולחן הדיונים בכל שעה בלי תנאים מוקדמים. "ירושלים זה כבר לא תנאי?" שאל שרון.

הורוביץ: להגביל הסיקור

השר יגאל הורוביץ הציע להגביל את סיקור כלי התקשורת בשטחים. לדבריו "אנו טבענו את המטבע מרי אזרחי. כל התעוררות אצלנו גורמת שם אופוריה" — אמר.

צור: סכנת חריגים

השר, יעקב צור, אמר, כי בכל שימוש בכוח יש קושי לקבוע מהם גבולותיו ויש סכנה שיתפתחו חריגים. "השימוש בכח משפיע קשה על צה"ל ועל הנורמות שלו", אמר שר־הקליטה. הדרג המדיני מטיל את כל האחריות על צה"ל ומנסה להתנער ממנו, ממשלה, השולחת את חיילי צה"ל לקרב ובאותה עת אינה יוזמת יוזמות מדיניות חוטאת ליעוד הצבא, לעתיד המדינה ולחיילים".

"אינך המלך של צה"ל"

בדיון אתמול שוב היתה היתקלות חריפה בין שר־החוץ שמעון פרס לראש־הממשלה יצחק שמיר. פרס מתח ביקורת על שהממשלה עוסקת בדיונים צבאיים טקטיים ואינה מטפלת בבעיה המדינית שאותה צה"ל אינו יכול לפתור. "אתה לא המלך של צה"ל" קרא פרס לשמיר. "האם אני צריך להצטלב בעניין הזה מידי יום?"

פרס גם תקף את שמיר בעניין הדו"ח של סגן מזכיר האו"ם ושאל מדוע הצהיר שבגלל שהוא והשר רבין נועדו עם גולדינג הדו"ח יהיה חמור יותר. שמיר: "אני לא דיברתי בנושא זה, להיפך אני משבח את דבריו ומעשיו של שר הביטחון".

שמיר חוזר על עמדותיו

פרס גם קבל על כך ששמיר חוסם את דרכו בעניין הוועידה הבינלאומית.

הצעות מובארק לא מקובלות

שמיר הביע תקוה שאנו לקראת רגיעה בשטחים. הוא חזר ואמר, כי "ועידה בינלאומית היא מלכודת ואם נסכים לכינוסה נביך את ידידינו". שר החוץ אמר, כי דו"ח גולדינג הוא די מאוזן וקורא לאיפוק. כמו כן דיווח פרס על עמדות הנשיא מובארק שדווחו למנכ"ל משרד החוץ, אברהם טמיר, בפריס. הוא ציין, כי הצעות מובארק באו מתוך רצון להרגיע את המצב בשטחים, אך הצעות אלה אינן מקובלות עליו. רה"מ אמר כי דו"ח סגן מזכיר האו"ם גרוע ולא ניתן לקבלו.

ח"כ גרוסמן בוועה"פ של הקבה"א:

המצב בלתי אפשרי, מה אומרים לחייל שנשלח להכות אנשים?

הצעתו של אבישי גרוסמן, לשקול פנייה לחיילי הקיבוץ לסרב, נדחתה ברוב גדול ● ח"כ גרנות: לחנך, אבל לא להתיימר לקבוע מהי פקודה לא חוקית ● הוועה"פ עסק גם בדיון ראשוני באשראי

מאת שלמה גלזר, כתב "על המשמר"

"בצה"ל קבעו כי אין למלא פקודות בלתי חוקיות בעליל ולא במקרה לא הגדירו מה הן. זוהי הכרעה אישית של כל חייל וחייל, והוא עושה אותה על אחריותו. בתנועה, תפקידנו לחנך את הבנים שלא לפרוע ולא להתעלל בכבודם של אנשים, אבל בשום אופן לא להתיימר לקבוע מהי פקודה בלתי חוקית" אמר מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, בדיון שקיים אתמול הוועד הפועל של הקבה"א בגבעת חביבה.

"אין שום בעיה להתחרות מי מציב דגל שחור יותר, ואני מציע לכולנו להזהר מטיפול היסטרי בבעיה, שהיא קשה וחמורה". הוסיף. הוא קרא לקבה"א להתלכד סביב המאבק האמיתי, שהוא שחרורה הרעיוני, המוסרי והפוליטי של מדינת ישראל.

פתחה את הדיון ח"כ חייקה גרוסמן, שאמרה, "המצב בו נמצאים החיילים הוא בלתי אפשרי. מה אומרים לחייל שנשלח להכות אנשים? לפי איזה קנה מידה מודדים את עוצמת המכה? אי אפשר לשבת על הכידונים לאורך זמן. אי אפשר למנוע מעם להיות עם". היא קראה לחיילי צה"ל לא למלא פקודות שהן אינן מוסריות בעליל.

אבישי גרוסמן מעין שמר אמר, "מעל השטחים מתנוסס היום דגל שחור, ובנינו אינם יכולים ואינם צריכים לבצע את הנדרש מהם". הוא הציע לקבה"א להודיע, שאם תוך חודש־חודשיים לא יהיה מו"מ לשלום וליציאה מכל השטחים, תישקל פנייה לחיילי הקבה"א במילואים לסרב לשרת בשטחים. הצעתו זו נדחתה בסוף הדיון ברוב גדול.

אבו וילן מנגבה שלל בתוקף את הסרבנות כפתרון לבעיה. "מי שקורא לחיילים בשטחים לסרב, מוציא את עצמו ממשחק הכוחות הפוליטי" אמר.

אילן רגב הזהיר, כי מסקנות נמהרות וחפוזות כשל אבישי גרוסמן יגרמו לירידה מהארץ כפתרון.

חיים שור הפנה אל סיפורי העצמאות של עמים אחרים, כמו באלג'יריה ובויטנאם. "זה קורה היום אצלנו", אמר.

דיון ראשוני באשראי

חלקה הראשון של הישיבה הוקדש לדיון ראשוני בנושא א.ה.ל. (אשראי הולם להתיישבות). רכז קרן השוה"צ, מיכה רינת, ציין כי עיקרי ההסדר הם, הקמת ועדה פריטטית המורכבת מנציג הבנק הקיבוץ והתנועה, כאשר לאף צד אין זכות וטו; כל קיבוץ יעבוד עם בנק אחד; כל קיבוץ יגיש את תוכניות המשק הכספיים וההשקעות לוועדת השיפוט, התוכניות יסוכמו אחת לשנה, ולפיהן יפעל הקיבוץ; הבנק יקבל את הכרעות התנועה בכל הנוגע למערכת החיים הפנימית בקיבוץ. כן סוכם, כי לבנק אין זכות לסגור אף קיבוץ בשל סיבה כלכלית; הבנק לא יעמוד מול הקיבוץ כגורם נפרד, ובכך תוכנסה מרכזיות התנועה; ההלוואות שיתנו הבנקים יהיו בריבית של לקוחות מועדפים.

תחילה ייעשה נסיון בכמה קיבוצים, ובמשך כשנתיים אמורים כל הקיבוצים להיכנס להסדר אם זה יאושר. אימרי רון ממשמר העמק אמר כי יקבל את ההסדר המוצע בשלושה תנאים: השתתפות הממשלה בהסדר; ריבית סבירה מהבנקים; חיזוק הכלים התנועתיים כדוגמת הקרן.

מזכיר הקבה"א, חיים (ג'ומס) אורון, ציין, כי הקבה"א קיבל סיוע במחיר כבד של הסרת האחריות התנועתית והערבות ההדדית מקבוצת קיבוצי ה־19 וזאת הקבה"א אינו יכול ורוצה לעשות.

איציק ענבר ממשמר העמק הסתייג מהתוכנית. "הבנק חושב שיש לצמצם אשראי כדי לפתור את הבעיה, והתנועה חושבת שיש להגדילו" אמר. לדעתו התוכנית תביא לחיסול הערבות ההדדית, ואין לה סיכוי להצליח.

סוכם, להעביר את הנושא לדיון בקיבוצים ולסכמו בישיבת הוועד הפועל הבאה.

החלטות הקיבוץ הארצי על המצב בשטחים

א. אירועי השבועות האחרונים בגדה המערבית וברצועת עזה, אינם "הפרות סדר והתפרעויות של המון מוסת", אלא ראשיתה של התקוממות עממית של העם הפלשתיני נגד הכיבוש הישראלי המונע ממנו את מימוש זכותו להגדרה עצמית לאומית.

שני העמים ניצבים לפתחה של תהום, המאיימת לסחוף את שניהם למערבולת של דם ודמעות ולהטביע בהם צלקות של שנאה ותאוות נקם לדורות.

ב. הסכסוך הישראלי־פלשתיני לא ייפתר במעגלי אימה של טרור ותגמול. כשם שהטרור הפלשתיני לא יכניע את עם ישראל ולא יכפה עליו ויתור על זכותו לחיים בשלום ובביטחון, כך לא יכניע הדיכוי הישראלי את העם הפלשתיני ולא יצליח לכפות עליו ויתור על זכותו לקיום לאומי ראוי לשמו. כל ניסיון להשליט בכוח "חוק וסדר" בשטחים ולכפות רגיעה בדרכי ענישה סביבתית, במעצרים ובגירושים, תוך הפרת אמנות בינלאומיות ופגיעה בזכויות האדם הבסיסיות, יישחק במאבק המחריף בשטחים, בהתנגדות המעמיקה והולכת בציבור הישראלי, ובגלי המחאה והביקורת הגואים בקהיליה הבינלאומית. לסכסוך הישראלי־פלשתיני אין פתרון זולת הפתרון המדיני ואין להגיע לפתרון מדיני אלא בדרך של משא ומתן בשיתופה של נציגות מוסכמת של העם הפלשתיני, אשר תהיה מוכנה להפסיק את הטרור ולהכיר הדדית בזכות מדינת ישראל והעם הפלשתיני לחיות בשלום בגבולות מוכרים ובטוחים.

ג. ממשלת ישראל, בהרכבה המונע כל הסכמה מדינית בין שותפיה, חוצצת כיום בין הסיכוי האפשרי לשלום מוסכם לבין הידרדרות הכיבוש, הדיכוי והמרי למלחמת דמים נוספת. קו הסירוב של ה"ליכוד", הכופה על הממשלה שיתוק מדיני, מעמיד את חיילי צה"ל במצבים בלתי־אפשריים ופוגע בהיערכות צה"ל למשימתו העיקרית — הגנה על בטחון המדינה. ואולם, התסכול נוכח שיתוקה המדיני של הממשלה אסור שיהפוך להשלמה פטאליסטית.

ד. חובה עלינו בשעת מבחן קשה, מתוך הזדהות עמוקה עם חיילי צה"ל באשר הם, בסדיר ובמילואים, בני הקיבוץ הארצי וחברינו בגרעיני הנח"ל, לחזקם, לעמוד על משמר דמותו של צה"ל, ולהתריע באחריות ובאומץ על מעשים ופקודות חריגים, תוך מאבק בלתי נלאה לשמירה קפדנית על טוהר הנשק. שמירה על דמותה המוסרית של מדינת ישראל היא חיות גורלית לקיומה, שאנו חייבים להתייצב בה במלוא עוצמתנו.

ה. הוועד־הפועל קורא לכל חברי הקיבוץ הארצי ולכל כוחות השלום במדינה לקחת חלק בפעולה ציבורית רחבה ותקיפה, שתכריח את הממשלה לחדול ממדיניות הקיפאון וההידרדרות. הקיבוץ הארצי — כחלק ממפ"ם וכגורם מרכזי בתנועת "שלום עכשיו", יתגייס במלוא כוחו לפעילות זו.

אחותו של פולארד מעודדת מפגישה עם מזכיר הממשלה

קארול פולארד, מחזיקה תמונה של אחיה ואשתו (צילום: מאיר פרטוש)

מאת ורד לוי, כתבת "על המשמר"

מזכיר הממשלה, אלי רובינשטיין, קיבל אתמול בבוקר בלשכתו את קארול פולארד אחותו של ג'ונתן פולארד, שהגיעה לישראל לפני ימים מספר. בפגישה נכח גם דוד טרנר, מזכיר הארגון "צדק לפולארדים" בארה"ב ואמנון דרור, מחברי הוועדה למען פולארד בישראל.

מזכיר הממשלה אמר לקארול פולארד, שממשלת ישראל עוקבת על בסיס הומניטארי אחרי מצבם של בני הזוג פולארד ומקיימת מגעים עם הגורמים המתאימים בארה"ב, על המישור הזה.

קארול תארה באוזני רובינשטיין את סיבלם של בני הזוג, הביעה תקווה ובקשה שממשלת ישראל תהיה פעילה יותר למען אחיה, שמעל בתום לב למען מה שנראה לו חיוני ביותר לביטחונה של ישראל. זו היתה הפעם הראשונה שנציג רשמי של ממשלת ישראל נפגש בארץ עם בני משפחת פולארד מאז מעצרם של ג'ונתן ואן.

לאחר הפגישה אמרה קרול פולארד, כי הרגישה שמזכיר הממשלה הקשיב לה וחשה הבנה וסימפטיה מצדו. היא יצאה מעודדת מהפגישה, ורואה את העובדה שגורם ממשלתי ישראלי בכיר נאות להפגש איתה כתחלה של תהליך שאולי יוביל לשחרורם של ג'ונתן ואן פולארד מן הכלא.

במסע ההסברה למען אחיה, תורגש, בימים הקרובים עם ח"כים מכל הסיעות ועם סטודנטים והערב תרואיין בתוכנית "זה הזמן" בטלוויזיה.

יצא לאור "דיאלוג" — רבעון לעניינים פלשתיניים

מאת י. גלילי, כתב "על המשמר"

רבעון לעניינים פלשתינים בשם "דיאלוג" יצא לאור בשפה העברית והוא נועד להציג "תמונה אמיתית, כוללת ככל האפשר, של העם הפלשתיני, תרבותו הכלכלית והמדינית, מוסדותיו ומציאות חייו" — על כך הודיעו אתמול חברי המערכת של הרבעון במסיבת עיתונאים בתל־אביב.

חוברים, פרופ' בלאס מאוניברסיטת חיפה, ח"כ מוחמד וואתד, מנכ"ל הרבעון, לטיף, דורי ומזכיר המערכת, תגי פורשנר, אמרו כי לראשונה מקום המדינה, מופיע רבעון ברמה אקדמית בעברית, שמוקדש לבעיה הפלשתינית. הוא נועד להביא בפני דעת הקהל הישראלית את המתרחש "בזרם המרכזי של אש"ף, שהוא הביטוי המרכזי העליון של העם הפלשתיני".

"המימון להוצאת הרבעון הוא מתרומות של יהודים וערבים באירופה ובארה"ב. המעוניינים לקדם את הדיאלוג בין שני העמים לקידום השלום ביניהם", אמר ח"כ וואתד.

השופטים תובעים החשת החקירה

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר"

המערכת המשפטית החליטה להקים צוות מיוחד שיציע פתרונות ללחץ אליו נקלע מספר רב של שופטים בשל פרשת השוחד בבתי המשפט לתעבורה בתל־אביב.

אתמול נערכה התייעצות דחופה בנושא והשתתפו בה הנהלת בתי המשפט ונציגי שופטים מבתי משפט השלום והתעבורה. בפגישה לקח חלק גם היועץ המשפטי לממשלה.

השופטים הביעו רצון לסיום מהיר של החקירה והרגישו כי אם יהיו חשדות כנגד שופט זה או אחר — יש להעמידו לדין ללא דיחוי.

עיריית הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על־ידי לוי אביבה, מרחוב חריה 13, רמת השרון, בקשה המתייחסת לקרקע שבהרצליה, הידוע כגוש 6546, חלקה 283, ומהווה הקלה לגבי המותר באיזור 3. בבקשה ההקלה האמורה, היינו: הקלה של 5% בקו בניין צדדי מזרחי, דהיינו 3.80 במקום 4 מ' מותרים.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הוועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10, הרצליה, בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע על־ידי אישור הבקשה הנ"ל יכול להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הוועדה הנ"ל תוך 15 יום מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

קאדומי: הוועידה הבינלאומית כבר לא מספקת את הפלשתינים

שרי החוץ הערבים החליטו בתוניס להקצות 100 מיליון דולר לתושבי השטחים

מאת אורי הורוביץ, כתבנו לענייני המזרח התיכון וכתבי סוכנויות הידיעות

בראיון לעיתון "אל וואטן", אמר ראש המחלקה המדינית באש"ף, פארוק קאדומי, כי רעיון כינוס הוועידה הבינלאומית כבר אינו מספק את הפלשתינים.

קאדומי אמר, "התקוממות חיסלה ניסיונות להסדר בלי העם הפלשתיני. אלו שמעוניינים בהסדרי פשרה, אינם יכולים לבצעם".

מועצת שרי החוץ הערביים סיימה אתמול כינוס שלא מן המניין בתוניס, ואישרה סיוע מדיני וחומרי לתושבי השטחים. המועצה החליטה להקים ועדה של שרי חוץ הכוללת את תוניס, אלג'יריה, סוריה, ירדן, כווית, אש"ף ומזכ"ל הליגה הערבית. הוועדה אמורה להתוות מדיניות משותפת למדינות ערב בנושא השטחים, שתוצג בפורומים בינלאומיים, ועיקרה השגת פתרון לבעיה הפלשתינית באמצעות ועידה בינלאומית.

כמו כן החליטו שרי החוץ להקצות סיוע של 100 מיליון דולר לתושבי השטחים, ולערוך מסע הסברה ברחבי העולם, על המתרחש בשטחים.

בסיום הכינוס הביעו כמה שרי חוץ ערבים סיפוק מההחלטות שנתקבלו. שר החוץ הסורי, פארוק שרע טען, שהתקבלו 80 אחוזים מההצעות של סוריה במהלך הכינוס.

הוא דרש ממדינות ערב, שחידשו לאחרונה את הקשרים הדיפלומטיים שלהן עם מצרים שילחצו עליה לנתק את קשריה עם ישראל. שר החוץ של ירדן, טאהר אלמצרי הרגיש, שהכינוס קיבל את עקרון הוועידה הבינלאומית לשלום כדרך לסיום הסכסוך.

כ־10,000 בני אדם הפגינו אתמול במדריד נגד מדיניות ישראל בשטחים, בראש ההפגנה שהתנהלה בלא תקריות, עמדו נציגי אש"ף במדריד, ילדים פלשתינים, ואישים שונים מהשמאל בספרד. בין הכרזות שנישאו היה השלט "ישראל, נסי ציקלון־בי" (צילום: אי.פי)

פירושו של דבר — אורי הורוביץ

על חשיבותה של ועידת שרי החוץ הערבים

חשיבות החלטות כינוס שרי החוץ הערביים בתוניס אתמול בנושא השטחים רבה:

א. עצם הכינוס, לראשונה אחרי 46 ימים של מהומות בשטחים, ולאחר לחץ של המדינות הקיצוניות הערביות לקיימו.

ב. בהחלטות שהתקבלו, שהחשובה היא הקמת ועדה משותפת, שתנסה להתוות מדיניות משותפת לעולם הערבי בעניין השטחים, ועדה שחברות בה ירדן, סוריה ואש"ף, החלוקות ביניהן על הדרכים לפתרון הבעיה הפלשתינית.

ג. בהחזרת נושא השטחים לסדר היום של העולם הערבי.

ד. בעזרה המדינית־הסברתית־חומרית, שהובטחה לתושבי השטחים, עזרה שתיתן להם את ההרגשה שהם לא לבד במערכה נגד ישראל.

נביה ברי הכריז על סיום "מלחמת המחנות"

המלחמה העקובה מדם בין השיעים לפלשתינים בלבנון, שכונתה בשם "מלחמת המחנות" ונהרגו בה 2,500 בני אדם, הסתיימה אתמול, כך לפחות אומר נביה ברי, מנהיג מיליציות "אמל".

ברי, המכהן גם בתפקיד שר המשפטים של לבנון, אמר לכתבים בשבת "נפתח דף היסטורי חדש בקשרים בין אמל לפלשתינים. אפילו אם הפלשתינים רוצים להילחם נגדנו, אנו לא נילחם נגדם. המלחמה הסתיימה. מה שהיה נגמר".

אמל, הסירה אתמול את המצור מעל מחנה הפליטים הפלשתיני, ראשידיה ליד צור, אחרי 14 חודשים.

עדי ראייה סיפרו כי מאות מאנשי המיליציה השיעית נסוגו מעמדות מסביב למחנה. מקורות של אמל אמרו, כי שוטרים לבנוניים יתפרסו היום בראשידיה ומסביב לה, להבטיח חופש תנועה ל־17,000 התושבים.

הרכבת היפנית "תרחף על הגבעות" ב־500 קמ"ש

קוקובונזי, יפן.— לאחר שש שנות מחקר וניסויים עומדת יפן להכניס בקרוב לשירות הציבור רכבת מהפכנית, הצפה על מגנטים ונוסעת במהירות של מטוסים — 500 קמ"ש. היא מכונה "קרון מוטורי־ליניארי".

המנוע הליניארי פועל באמצעות טכניקה של מוליכות־על. מדובר במגנט חשמלי רב־עוצמה, המקורר על ידי קירור מתכות בהליום נוזלי, ומוזן בזרם חשמלי. הכוח המנוגד בין המגנטים, האחד ברכבת והאחר לאורך המסילה, דוחף את הרכבת קדימה.

"הרכבת הליניארית אינה משמיעה רחש כלשהו ואינה מזהמת את הסביבה. מכיוון שאין מגע בין הרכבת לבין המסילה. אין צורך לתחזק את המסילה במשך עשר שנים", אמר מהנדס הפרוייקט.

הוא הוסיף, כי לא יהיה צורך במנהרות רבות מפני שהרכבת הליניארית מסוגלת לטפס על שיפועים יותר מרכבת רגילה. "היא פשוט תרחף על פני הגבעות", ציין המהנדס.

עוד מסתבר, כי הרכבת המגנטית קלה בהרבה מרכבות אחרות, דבר המפחית באורח משמעותי את עלות בניית המסילה. (ע"ר)

כומר לשעבר ארגן משלוח נשק מלוב למחתרת האירית

לונדון.— מקורות ביון בריטיים סבורים, כי כומר קתולי, שהודח מתפקידו, ארגן הברחת של נשק ותחמושת מלוב לצבא האירי הרפובליקני במשקל כולל של 2001 טונות — מסר אתמול העיתון "סנדיי טיימס". העיתון מספר, כי הכומר לשעבר הסדיר ארבעה משלוחי נשק למחתרת, מ־1984 לרבות 12 טילי קרקע־אוויר, שעדיין לא נתגלו.

למשטרות בריטניה ואירלנד נודע על המשלוחים אחרי שמשטרת צרפת תפסה את המשלוח החמישי, במשקל 150 טון, על אוניית המפרשים "אקסונד". הצוות האירי של הספינה נעצר.

השר הבריטי לצפון־אירלנד, תום קינג, הביע חשש, כי לוב עומדת מאחורי מתקפת הטירור והחרשה בצפון־אירלנד.

בינתיים נקט חיל־האוויר הבריטי אמצעי זהירות, והתקין במסוקים הפועלים בצפון־אירלנד מכשור נגד טילים המונחים על־ידי גלי־חום. (ע"ר)

מחר ייפתח בלונדון כינוס בינלאומי למלחמה באיידס

לונדון.— שרי בריאות ומומחים למחלת האיידס מכל העולם עומדים להתכנס מחר בלונדון — שמטרתו לקבוע דרכים יעילות למלחמה במחלה הקטלנית.

מצפים להשתתפות של משלחות מכ־130 מדינות. המשתתפים בכנס ידונו בצעדים למניעת המחלה, לפיקוח עליה, וינסו לגבש תכניות חינוכיות והסברתיות, שיתרמו לצימצום הפגיעה במחלה.

הם ידונו גם בהשלכות החברתיות והכלכליות של המחלה.

עד כה ידוע כי למעלה מ־75,000 בני אדם ברחבי תבל חלו באיידס, ויותר ממחציתם מתו.

משערים כי חמישה עד עשרה מיליון בני אדם נוספים נושאים בגופם את הנגיף.

לפי תחזיות של ארגון הבריאות העולמי יש לצפות שעד סוף השנה ייפגעו באיידס כ־300 אלף בני־אדם.

מנתונים, שפורסמו על־ידי מוסדות הבריאות בניו־יורק מתברר כי אחד מבין 61 תינוקות שנולדו בחודש האחרון היה נגוע בנוגדנים של איידס.

ארגון בריטי להגנת חולי האיידס קראו לוועידה לנקוט בצעדים להגן על זכויות אנוחיות וזכויות האדם של קורבנות המחלה.

מסורב העלייה לב פורמן קיבל היתר יציאה מבריה"מ

ניו־יורק.— מסורב העלייה לב פורמן, שהגיש בפעם הראשונה בקשה להיתר יציאה לישראל בפעם הראשונה לפני 13 שנה, קיבל אותו ביום ו'. עם פורמן יצאו גם אשתו, מארינה, ויתום עליה בת עשרה חודשים — מסר מטה המאבק של הסטודנטים למען יהדות בריה"מ.

פורמן, בן 40, היה טכנאי כורוג נמוך במכון מוסקבאי למחקר, ופרש מעבודתו לפני 14 שנים, בטרם הגיש בקשה לצאת את בריה"מ. השלטונות סירבו להעניק לו היתר בטענה כי הוא יודע סודות מדינה. במשך השנים הוא היה לאחד מהפעילים הבכירים של המאבק היהודי, ועסק גם בהוראת השפה העברית. (עסטי"א)

בריטניה צרפת ואיטליה יישלו יחד מוקשים במפרץ

וושינגטון.— בריטניה, איטליה וצרפת הסכימו לשתף פעולה בתוכנית להציב לפתוח חמש שולות מוקשים במפרץ הפרסי. מסרו מקורות בכירים במשרד ההגנה האמריקני.

העיתון "וושינגטון־פוסט" שדיווח על ההסכם, ציין כי ממשלת ארה"ב מקווה, כי שיתוף פעולה זה ירגיע את הרוחות בקונגרס, שם סבורים כי ארה"ב מוציאה סכום מגוזם כדי להגן על השייט באזור מיליון דולר ביום. (ע"י)

מועמד פרו־אמריקני מוביל בבחירות בהאיטי

פורט או־פרינס.— לסלי מניגאט, מועמד הכת הצבאית השלטת, ובעל קשרים הדוקים עם ארה"ב, ממשיך להוביל בבחירות לנשיאות בהאיטי. מניגאט (57), הופיע אמש בטלוויזיה והציג את תוכנית ממשלתו. הוא אמר, כי אם יבחר יקדיש את כל מרצו למלחמה בעוני. (ע"י, ע"ר)

20 מומחים סובייטים יצאו לבקר אתר ניסויים בארה"ב

מוסקווה.— קבוצה של 20 מומחים סובייטים המריאה אתמול ממוסקווה לביקור באתר הניסויים הגרעיניים של ארה"ב במדבר נוואדה — מסרה סוכנות הידיעות "טאס".

זהו ביקור גומלין לאחר שמשלחת אמריקנית ביקרה בראשית החודש באתר הניסויים הסובייטי בסמיפאלאטינסק במרכז אסיה. ראש המשלחת האמריקנית, רוברט באר־קר, אמר עם סיום הביקור, כי שלטונות בריה"מ נתנו להם תדרוך מלא על שיטות הניסויים הגרעיניים של בריה"מ.

חילופי המשלחות, שהוחלט עליהם בוועידת הפסגה בין מנהיגי שתי המעצמות בוושינגטון, נועדו להיות הכנה לשני ניסויים גרעיניים משותפים שייערכו השנה, כדי לברור דרכים לוודא שאף צד לא ירמה כאשר יוסכם בעתיד על הגבלת הניסויים או איסורם. (ע"י)

צ'יצ'ולינה בישלה גולש של ריגול ופורנוגרפיה

מאת אהרון נוי, כתב "על המשמר" באיטליה

רומא.— העיתון הלבנוני "אל־ווטן אל ערבי" כותב כי חברת הפרלמנט האיטלקי, אילונה סטולר (צ'יצ'ולינה) פעלה למען השירותים החשאיים של הונגריה.

בכתבת שער השבועון מספר על פרשיית אהבים שלה עם סנאטור אמריקני שהתאבד אחרי שפותה על ידה למסור לה ידיעות.

צ'יצ'ולינה שנשאלה על כך ע"י עיתונאים איטלקים ענתה להפתעת כולם: "כן, שיתפתי פעולה עם השירותים החשאיים, בעת שהייתי בהונגריה. איני יכולה להגיד יותר. השאר כתוב בספר על חיי, שיופיע בעוד כמה ימים".

ארבעה נהרגו ומאה נפצעו בהפגנות בדרום בנגלה־דש

צ'יטגונג.— שוטרים הרגו אתמול ביריות ארבעה אנשים ופצעו לפחות 100 בהתנגשויות עם מפגינים בדרום בנגלה־דש.

עדי ראייה סיפרו, כי שוטרים הפעילו גז מדמיע, וירו לעבר 15,000 מפגינים שתקפו אותם באבנים ובלבנים, במחאה על פיזור עצרת אנטי־ממשלתית בכיכר מרכזית בעיר צ'יטגונג. 21 מפלגות אופוזיציה קראו לקיים מחר שביתה כללית של יום אחד במחאה על ירי השוטרים. (ע"ר, ע"י)

חמישה נפגעו מנגיף שנוצר בידי אדם

וושינגטון.— חמישה פועלים חקלאים מארגנטינה חלו לאחר שנפגעו על ידי נגיף פרי הנדסה גנטית, בניסוי שמומן חלקית על ידי ארצות הברית — על כך מסר ארגון לאיכות איכות הסביבה.

פרטים על הניסוי, שנערך ללא קבלת רשות מהמוסדות המוסמכים, נמסרו על ידי תת שר הבריאות של ארגנטינה, תורקוה אהומאדה. "זו תקרית היסטורית — זו הפעם הראשונה שיצורי אנוש נפגעו מוירוס שנגרם על ידי נגיף שנוצר בהנדסה גנטית" — אמר ג'רמי ריבקין, נשיא המוסד למגמות כלכליות.

מטרת הניסוי היתה לבחון חיסון נגד כלבת, — אמרו פקידים ארגנטינים שהוסיפו כי אף פעם לא ניתנה רשות לערוך ניסוי זה ולאחר שנודע על עריכתו, ניתנה הוראה להפסיקו.

ריבקין הוסיף, כי המוסד מפעיל לחץ על מכוני הבריאות הלאומיים של ארצות הברית, שעזרו במימון הניסוי, כדי שאלה יחמירו בהוראות וימנעו שחרור צורות חיים מסוכנות לסביבה. (ע"ר)

ספינה שוודית תנסה לדוג ברשת צוללות "מיני" זרות

שטוקהולם.— הצי השוודי, המודאג מאי־יכולתו ללכוד צוללות זרות פולשות, מקווה ללכוד אותן ברשתות של ספינת דיג שתתחיל לפעול מחר — מסר דובר צבאי.

ספינת הדיג "אסטריד" צוידה בתותח ובמקלע וסופחה לכח ימי בגוטנבורג שבחוף המערבי של שוודיה.

מפקד הספינה, אמר, כי דייגים מקומיים ילמדו את הצוות הצבאי להשתמש ברשתות, ולהפעיל מכשירי סונאר, המשמשים בדרך כלל לגילוי להקות דגים. הם ינסו בעיקר ללכוד צוללות "מיני". (ע"ר)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 25.1.1988

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	יחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
סל מטבעות	1			1.7068	1.7281	1.7183
דולר אמריקני	1	1.53	1.60	1.5642	1.5838	1.5753
מרק גרמני	1	0.92	0.97	0.9387	0.9504	0.9441
לירה שטרלינג	1	2.74	2.87	2.7922	2.8270	2.8143
פרנק צרפתי	1	0.27	0.29	0.2783	0.2818	0.2801
ין יפני	100	1.21	1.26	1.2288	1.2441	1.2360
גילדן הולנדי	1	0.82	0.86	0.8356	0.8460	0.8405
פרנק שווייצרי	1	1.13	1.19	1.1544	1.1688	1.1643
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2610	0.2643	0.2626
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2463	0.2494	0.2480
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2438	0.2468	0.2457
מרק פיני	1	0.38	0.40	0.3857	0.3905	0.3886
דולר קנדי	1	1.20	1.26	1.2223	1.2376	1.2309
דולר אוסטרלי	1	1.08	1.16	1.1164	1.1303	1.1256
ראנד דרום אפריקני	1	0.77	0.80	0.7907	0.8006	0.7947
פרנק בלגי	10	0.44	0.46	0.4481	0.4537	0.4517
שילינג אוסטרי	10	1.31	1.37	1.3321	1.3487	1.3424
לירה איטלקית	1,000	1.25	1.33	1.2735	1.2893	1.2841

על היום 25.1.88

מגיפה של שחדת?

כתבי האישום, שהוגשו נגד אברהם פלאי, עו"ד רונלד חיים ויהודה פרנקל, מערערים את א מון הציבור במערכת המשפטית ■ הכותרות מדווחות על קשת נרחבת של מעשי שוחד וזיוף, המסתעפת גם לעבר בתי־משפט נוספים

מאת זהבה מוזס

טיפין טיפין החלה להתפתח חרושת השמועות. צווי איסור הפרסום, אודות מעצרם של מספר בכירים במערכת בתי־המשפט, נתנו את האות להתירה ולריצת הצלמים אחר תשורים פוטנציאליים.

במסדרונות בתי־המשפט הסתודדו עתונאים עם עורכי־דין ובמזנון ספרו ובדקו מי הגיע היום לעבודה. צווי איסור הפרסום הוסיפו להגיע למערכות העתונים עם כל הארכת מעצר, ומנגד תפחו והלכו החיקים שהכילו חומר נגד כל מי שחשבו, כי הוא חשוד בפרשה. בינתיים היתה החקירה חסויה מעין הציבור הרחב באמצעות הצווים.

צעד ראשון לגילוי תקרית מעשי השחיתות במערכת בתי־המשפט נעשה על־ידי שני עתונאי „ידיעות אחרונות", יחזקאל אדירם ומרסל זוהר, שביקשו מהשופט אבן ארי, כי יתיר להם לפרסם פרטים אודות חקירה שנערכה לפני כשנה ובמהלכה אף נעצר אדם למשך יותר מ־60 יום, כשדבר מעצרו נותר חסוי מידיעת הציבור עד לפנייה.

התובעת, הלנה ביילין, מתנגדת לפרסום ומצהירה, כי החקירה נמשכת וכי „קיימים כיום עצורים בעקבות הפרשה". הפרסום יכול לפגוע באינטרסים של החקירה. ביילין מוסיפה, כי „בסך־הכל האינטרסים של העתונות לא מנוגדים לשלנו. שנינו מבקשים את טובת הציבור. גם אנחנו לא מתכוונים להסתיר דברים מהציבור, כדי להגן על אנשים פרטיים". השופט מאשר לפרסם את עובדת מעצרו של האיש ואת החשדות נגדו. כן הותר לפרסם, כי החקירה בענייננו נמשכת.

עם פרסום כתבי האישום, שהוגשו נגד אברהם פלאי ועו"ד רונלד חיים, התפרסם גם שמו של החשוד, יהודה פרנקל, שיהיה ככל הנראה עד מדינה שיככב במשך זמן רב בכותרות הדיווחים מבית־המשפט.

כתבי המשפט פורשים קשת נרחבת של מעשי שוחד, זיוף ושיבוש שנעשו על־פי החשד בבית־המשפט בתל־אביב והחקירה הסתעפה בעקבותם לבתי־משפט נוספים ברחבי הארץ ולחקירת עורכי־דין ושופטים.

איש אמונם של שופטים

בשל רגישותה של החקירה והשמועות אודות הסיאוב, שפשט במערכת המשפטית, הועבר כל חומר החקירה לידי היועץ המשפטי לממשלה. בימים אלה אמורה להינתן החלטתו, בדבר החשדות שהועלו נגד השופטים. הסיבה לדבר הינה, שככל הנראה יצאו מיספר שופטים לחופשה ארוכה שלאחריה יפרשו מעבודתם. על־פי כתבי האישום, שכבר הוגשו, ברור, כי מדובר במעשים חמורים שלא יכולים להיעשות על־ידי אדם אחד בלבד.

בבקשה למעצר עד תום ההליכים, שהוגשה נגד אברהם פלאי, המשמש כמזכיר ראשי בבית־המשפט לתעבורה בתל־אביב מאז שנת 1981, נאמר, כי פלאי היה איש אמונם של שופטים ועובדים אחרים בבית־המשפט ובתוקף תפקידו היתה לו גישה חופשית ללשכות השופטים, לחותמות ולכל טפסי האישורים בבית־המשפט. פלאי אף ניצל את היכרותו עם השופטים, כדי לנתב תיקים על־פי מדיניות הענישה של כל שופט ושופט, המוכרת לו היטב וזאת כדי „להקל בעונש" של אנשים שנתנו לו תמיכה.

המשיב, שהכיר את רזי בית־המשפט, ניצל זאת לצורך ביצוע עבירותיו באופן שיטתי וקבוע במשך שנים רבות ואף לא נמנע מלשבש הליכי משפט, כדי לעזור ללקוחותיו. למשפטו של פלאי הוזמנו 78 עדים מטעם התביעה, ביניהם גם יהודה פרנקל, שפעולתו יחד עם הנאשם מוכרת באישום הראשון. על־פי כתב האישום, הכירו השניים בסמוך לשנת 1977 ומאז קיימו קשר קבוע, כשהם קושרים קשר לעבור עבירות ולטפל במקרים רבים של עברייני תנועה ולגרום לביטול גזרי־הדין ושינויים, וזאת בתמורה לטובות הנאה.

אברהם פלאי, בהגיעו לבית־המשפט ● גביית כספים מהביטוח, בעבור קבלה מזוייפת (צילום: מאיר פרטוש)

קבלה מזוייפת

בין טובות ההנאה, נכללו תיקון הרכב של חתנו של פלאי ותיקון מכוניתו של פלאי, בלי תשלום בעבור התיקונים. אולם למרות זאת הוצאה קבלה, כאילו התמורה כן שולמה, ואת הקבלה המזוייפת הציג פלאי לחברת הביטוח ואף גבה כספים בשלה. כן מפרטים בכתב האישום הטבות הנאה נוספות, כגון קבלת בשר ונקניקים, רכישת תיק „ג'יימס בונד", צביעת רכב, קבלת ברזים בלי תשלום, גרירת מכונית, החניית מכונית, טיפולי סיכה ורחיצה, רכישת בגדים בהנחה, קבלת פיצויי ביטוח עבור התפרצות לדירה מבלי שהיתה כלל מבוטחת.

שנים רבות סייע פלאי לפונים אליו בתמורה לכסף או שווה כסף. לכתב האישום מצורף נספח א', ובו פירוט הטיפולים שעשה הנאשם עבור יהודה פרנקל והבאים מטעמו, והתמורות שקיבל הנאשם עבורם, אם קיבל, בתוספת לטובות ההנאה והכספים שקיבל. נספח ב' מפרט את הטיפולים עבור אשר כהן ומקורביו. נספח ג' מפרט את הטיפולים עבור אברהמי ומקורביו וכך הלאה בנספחים נוספים.

מהלומות רבות

יהודה פרנקל חוזר ומופיע גם בכתב האישום שהוגש נגד עו"ד רונלד חיים. מסתבר, כי עו"ד חיים הכיר את יהודה פרנקל בשנת 1984 ומאז קיימו השניים קשר קבוע, כשהם קושרים קשר לעבור עבירות פליליות בעניינים שונים. כתב האישום, שהוגש נגד עו"ד חיים, עוסק בעבירות של שיבוש הליכי משפט, הדחה בחקירה בהפחדה, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, וזיוף בנסיבות מחמירות, פריצה וגניבה ומתן שוחד.

חוקרי היחידה לחקירת פשעים במשטרת ישראל חקרו חשודים נוספים הקשורים לפרשה, ביניהם מזכיר בית־המשפט בפתח־תקווה, עורכי דין ושופטים.

המערכת המשפטית בארץ, שזכתה לאימון רב מצד הציבור, ספגה לאחרונה מהלומות רבות מדי. לאחרונה הורשע, על־פי הודאתו, המזכיר לשעבר של בית־המשפט בבאר־שבע, פקיד מבית־המשפט ברחובות וגם בצפון מתנהלת חקירה העוסקת במערכת המשפטית. על הממונים על מערכת זו לתת את דעתם על־כך ולנסות ולסיים במהירות האפשרית את חרושת השמועות, ההופכת את עבודתם של שופטי בתי־המשפט ופקידיו לבלתי־אפשרית כמעט.

על הפרק

חוט דק למוסקבה

מאת דליה שחורי

המשלחת הקונסולארית הסובייטית סיימה את תפקידה וממשיכה לשבת בישראל. בין מוסקבה לירושלים נרקם תהליך דיפלומטי בקצב איטי, אך בהתמדה

ברית־המועצות היא מעצמה והחליכה סדור אינה מתאימה לה. סביר להניח, כשהיא תרצה לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל, היא פשוט תחדש אותם, ולא תנקוט בצעדים הדרגתיים. והנה, היא שיגרה לישראל משלחת קונסולארית „נמוכת־דרג". הציפיות ממשלחת זו בירושלים היו אפסיות. אבל המשלחת כבר סיימה את עבודתה מזמן, גמרה לבדוק את נכסי הכנסיה „האדומה", הנפיקה דרכונים סובייטיים לכל דורש, ובכל־זאת היא מוסיפה לשבת בישראל, מפני שמוסקבה הורתה לה כך. משמע, יש דברים בגו.

העניין אף עמד למבחן. האשרות הראשונות, שישראל נתנה לחברי המשלחת הסובייטית היו לשלושה חודשים. לקראת תום שלושת החודשים הראשונים ביקשה ברית־המועצות להאריך את האשרות והן הוארכו שוב בשלושה חודשים. עתה, כאשר ברור שלחברי המשלחת הסובייטית לא נותר אלא לספור את הזבובים העפים ביום תורף מחום, הם שוב ביקשו הארכה.

הפעם ישראל העמידה קשיים. ביקשה תמורה. משלחת דיפלומטית ישראלית, שתצא למוסקבה לשם אותם עניינים: נכסים (בית שגרירות ישראל לשעבר במוסקבה, שנותר ריק ונשמר בידי שומרים) ובדיקת משרד האינטרסים הישראלי, הפועל בשגרירות הולנד במוסקבה.

ברית־המועצות יכלה להגיד „לא", היא יכלה גם להגיד „תודה" ולהחזיר את המשלחת שלה הביתה. אבל ראש המשלחת החדש, ד"ר גיאורגי מרטירוסוב, אמר שיצטרך חודש עד שיוכל להשיב. המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין, הודיע במקביל, שגם האשרות למשלחת הסובייטית יוארכו לעת עתה בחודש, עד לקבלת התשובה.

לחץ מתון

הלחץ המתון מצד ישראל עזר. ברית המועצות לא המתינה אפילו חודש שלם כדי להשיב בחיוב. התשובה נמסרה ליועצו המדיני של שר החוץ, ד"ר נמרוד נוביק, בהלסינקי, ובו ביום הודיע על כך במוסקבה דובר משרד החוץ הסובייטי גנאדי גראסימוב.

ניתן היה לערוך סיכום־ביניים: בין ברית־המועצות לבין ישראל נרקם תהליך דיפלומטי, אמנם במהלכים נמוכים, אך יציבים. ברית־המועצות הולכת בקטן, אולי מפני שהיא רוצה להרגיל את מדינות־ערב לכך שיש לה מידה של קירבה לישראל, ובשעה המתאימה היא תחדש את היחסים. באותו שלב כבר יהיה ברור — גם לארה"ב — שמגעים באזור צריכים לעבור לא רק דרך וושינגטון אלא גם דרך מוסקבה.

הדרישות שארה"ב מגלה כלפי המשך תהליך השלום גרמה גם לברית־המועצות לשחק את קלפיה בנימה נונשאלאנטית. עד כדי כך, שלפעמים טוענים בירושלים, אפילו במשרד החוץ (אם כי לא נמרוד נוביק), שבריה"מ פחות מעוניינת בתהליך השלום מכפי ששיערו. אך אם נתבונן בעובדות, נגיע למסקנה שבריה"מ אמנם לא ממהרת לשום מקום, אבל ללא ספק יש זיקה מדינית מסויימת שהיא מעוניינת באופן מובהק לטפח עם ישראל.

יתכן שאפשר לנסח את מאווייה של בריה"מ כלפי ישראל בצורה הבאה: ככל שארה"ב מראה יותר עניין בתהליך המדיני באזור, כן בריה"מ מעוניינת יותר להשתלב בתמונה. ככל שארה"ב יותר אדישה, כן בריה"מ פחות מעוניינת. נושא המזרח־התיכון לא עלה כלל בפגישת הפיסגה בין רייגן לגורבצ'וב בוושינגטון. ארה"ב משדרת כיום — עיזבו אותי עד הבחירות, אין לי פנאי ועניין ביוזמה מדינית במזרח־התיכון, ובריה"מ מתאימה עצמה. מחזיקה את החוט הדק שמקשר אותה לישראל ומאריכה אותו, אך לא מעבה אותו ולא משנה יעד.

נקודת אחיזה

במשרד החוץ מאמינים, שבחוט הזה יש נקודת־אחיזה למפנה יותר דראמטי, העשוי להתרחש אולי כבר בפגישת הפיסגה הבאה גורבצ'וב־רייגן במוסקבה, באחד מימי המחצית הראשונה של השנה. כשתהיה הפיסגה, לישראל כבר תהיה משלחת דיפלומטית בבריה"מ. אם יתבשל תהליך מדיני עד אז, יוכלו גורבצ'וב ורייגן לעשות מה שהתכוונו לעשות, ולא עשו בוושינגטון: לקרוא לראשי המדינות של ישראל, ירדן ומצרים לבוא למוסקבה, כדי להשתתף במושב הפתיחה של הוועידה הבינלאומית.

אפשר להעריך, כי ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס יפעל נמרצות כדי לממש תסריט כזה, כאשר סיבה דוחקת שניתוספה בשבועות האחרונים היא רעידת האדמה בשטחים המוחזקים. יתכן כי האירועים בשטחים, המראיינים לפי סימנים שונים — אפילו את יצחק שמיר — יביאו לכך שבכיסוי הנכון ובהתנהגות הנכונה (למשל, שיתופו המלא של שמיר בכל התהליך ושיגור ההזמנה למוסקבה אליו ולא לפרס), יסכים אפילו שמיר לפתיחה בינלאומית סמלית, שתאפשר אחר־כך משא ומתן ישיר.

אלה היו לפי שעה הפלגות דמיון. בשלב זה עוסקים במשרד החוץ בהרכבת רשימת חברי המשלחת הדיפלומטית הישראלית ובטיפול באלפי הפרטים הקשורים בשיגור משלחת כזו, למעצמה, שאין עימה יחסים דיפלומטיים. במשרד החוץ מעריכים, שהמשלחת לא תצא לפני אמצע מארס. זו תהיה משלחת דיפלומטית בדרג בינוני, ובכל־זאת אפשר לנחש את ההתרגשות והשמחה שבהן יתקבלו בארץ הדיווחים הראשונים ממוסקבה על הגעת המשלחת, הנפת דגל ישראל מעל בניין השגרירות, תגובת היהודים ועוד כהנה וכהנה.

מכתבים לידיד

פתרון כפוי או קיפאון כפוי

נפתלי היקר,

התגובה הרשמית של ממשלת ישראל על בידודה של מדינתנו בזירה הבינלאומית — בידוד המלווה גינויים, בקורת קטלנית ותהפוכות בדעת הקהל, כאשר גם הידידים המסורתיים מתרחקים מאיתנו — היא לפעול „לשיפור התדמית" באמצעות ההסברה. זוהי אשליה נוספת, כמותיהם של המדינאים. אלה סבורים, כי ניתן לטשטש את המציאות העגומה על־ידי תשדירי פרסומת. ממשלה שאינה מסוגלת לשנות את המציאות, מנסה ליפות אותה וזהו נסיון שנידון מראשיתו לכישלון.

לפני 40 שנה לא היינו זקוקים להסברה כדי לזכות באהדת דעת הקהל, וגם בתמיכת המעצמות ומדינות רבות אחרות, לשאיפתנו להקים מדינה יהודית על רקע השואה ומאות אלפים של פליטים יהודים באירופה. ארגון האומות המאוחדות, שראש הממשלה יצחק שמיר והוא מדברים עליו בזלזול כזה, קיבל את ההחלטה חסרת תקדים על הקמת מדינה שלא היתה קיימת כלל. ואף־כי ההחלטה דיברה גם על הקמתה של מדינה ערבית בשטחה של ארץ־ישראל, הרי הערבים ראו בהכרעה של האו"ם פתרון כפוי. הם לא השלימו עמה ויצאו למלחמה נגדנו, כדי לבטלה בשורות הקרב.

אנו מעולם לא ראינו בהחלטה זו פתרון כפוי, משום שראינו בה עשיית צדק לעם שנגרם לו עוול במשך דורות, ובמיוחד במלחמת העולם השנייה. ואם ההחלטה הזאת נכפתה על הערבים, הרי אנו לא חשנו כלל שיש פגם בהכרעה שנתקבלה בניגוד לדעתם של הערבים. תיזכורת היסטורית זו חשובה כיום, כאשר האפשרות של פתרון כפוי בסכסוך המזרח התיכוני איננה בלתי־נמנעת. אומנם נכון, כי לאחר החלטת האו"ם בשנת 1947 השתבשו היחסים בין שתי המעצמות הגדולות, החלה המלחמה הקרה ותקופת העימותים בין ארצות־הברית וברית־המועצות, ומאז נמנעה הסכמה ביניהן ביחס לסיכסוכים איזוריים.

שתיהן השתמשו לסירוגין בזכות הווטו השמורה להן במועצת הביטחון, כדי לסכל קבלת החלטה כלשהי. אך בינתיים חלה תמורה משמעותית ביחסי המעצמות, תמורה שמדינאים ישראלים קצרי־ראייה נמנעים מלהתחשב בה במכלול השיקולים לגיבוש המדיניות הישראלית.

וושינגטון ומוסקבה צועדות עתה במסלול משותף — על אף חילוקי הדעות שעדיין קיימים — הכולל גם שיתוף פעולה לחיסול מוקדי המתיחות הבינלאומית. הצעתה האחרונה של ברית־המועצות, כי האו"ם יקבל החלטה על כינוס ועידה בינלאומית לפתרון הסכסוך המזרח־תיכוני, עשוייה לגרום התחשבות לממשלת ישראל. זו סבורה, כי הנעשה בשטחים הוא „עניינה הפנימי של ישראל", כאשר לשום גורם חיצוני, כולל האו"ם והמעצמות הגדולות, אין זכות להתערב בו.

הרעיון של הוועידה הבינלאומית כמסגרת לפתיחת משא ומתן ישיר בין ישראל, ירדן והפלשתינים, זכה עד כה לתמיכת שתי המעצמות הגדולות, מדינות־ערב, הפלשתינים, הקהילה האירופית כולה, ומחציתה של ממשלת ישראל. בפועל קיים גורם פוליטי אחד בעולם כולו המתנגד לתוכנית מוסכמת זו — החצי השני של ממשלת האחדות, כלומר הליכוד והימין התומך בו.

בזכות התיקו הקיים בממשלה מצליח הליכוד לנטרל את כל הצעדים הבינלאומיים, וגם מחציתה של ישראל מלפעול ליציאה מן הקפאון המדיני. השאלה יספרו לנו שוב מעשיות על הסיבות השונות והמשונות להתסיסה בשטחים — קיימת סיבה אחת ויחידה, והיא הייאוש של הפלשתינים מהעדר כל סיכוי ממשי לפתרון בעייתם.

שמיר, שרון ואחרים התנגדו במשך השנה שחלפה בשצף־קצף לתוכנית של הוועידה הבינלאומית. זו יכלה להתכנס על פי היוזמה המשותפת של ישראל וירדן, עם כל הערובות הידועות מן ההסכם של פרס־חוסיין. כעת ייתכן שהאו"ם יקבל החלטה על הוועידה בלי הסכמה רשמית של ישראל. יתכן ששמיר סומך על הווטו האמריקני, אבל בימים אלה גם וושינגטון איננה בכיסנו. ארה"ב כבר נתנה יד להחלטת גינוי נגד ישראל במועצת הביטחון, ואם לשפוט על־פי הלכי רוח בארצות־הברית בדעת הקהל אך גם במימשל, מוטב שלא לסמוך על הווטו האמריקני. לא במקרה נשמעה המוכרות האמריקנית האומרת, כי תוכנית רייגן משנת 1982 משמשת עד היום קו מנחה למדיניותה של ארה"ב.

תוכנית רייגן בתמציתה גורסת שטחים תמורת שלום, נסיגה ישראלית על־פי החלטת מועצת הבטחון 242, שחלה גם על הגדה המערבית, רצועת עזה ורמת גולן. מבחינה מהותית, פרטי התוכנית הזאת אינם שונים ממה שאומרת מוסקבה לגבי פתרון הסכסוך. כלומר, שאין ניגוד בין שתי המעצמות לגבי המחיר שישראל נדרשת לשלם עבור השלום. אם ארצות־הברית עשוייה להתנגד למהלך הסובייטי באו"ם, הרי זה רק מסיבות טאקטיות — מאי־הרצון לאפשר כניסה חופשית של ברית־המועצות לאזור שלנו באמצעות יוזמתה.

השכל הישר היה מכתיב לממשלת ישראל להודרו ולשוב למימוש הסכם חוסיין־פרס, שעל־פיו הוועידה הבינלאומית תתכנס על־פי שורה של מגבלות ידועות (ביניהן גם התניית השתתפותה של בריה"מ בכינון יחסים דיפלומטיים עם ישראל, וגם ערובה אמריקנית למניעת נסיון לכפות את ההסדר), ולא על פי החלטת האו"ם, שעשויה עלול להיות חמור יותר.

באווירה טבעי קיימת התנגדות לפתרון כפוי על־ידי המעצמות הגדולות. אבל אנו נמצאים כיום במצב שבו ישראל עצמה אינה מסוגלת להציע שום פתרון שיהיה מקובל על־ידי מי שצריך לנהל עמו משא ומתן להסדר מדיני, וגם לא על־ידי שום גורם בינלאומי. למעשה, הברירה היא בין פתרון כפוי לבין קפאון כפוי, זה הכפוי על־ידי הימין הישראלי, המנסה להחזיק בשטחים בכל מחיר, גם במחיר של סיכון לקיומה של מדינת ישראל.

מי שמניח, כי תושבי השטחים ימתינו בשלווה עוד 20 שנה עד שישראל תתרצה לנהל משא ומתן לפתרון בעייתם, סומך כנראה על עוצמת המכות שנצטרך להנחית על המסיתים בני ה־12 ועל נשים הנלחמות בחיילי צה"ל. שקט בשטחים לא יהיה כבר, אפילו נזכה להפוגה מסויימת.

בארץ שולטת ממשלת הליכוד ולא ממשלת האחדות, שכן הליכוד מכתיב את המדיניות, ואילו המערך מסתפק בדיבורים. אין לו אפשרות אחרת מעצם טבעה של הממשלה הזאת. אין בכך נחמה שצדקנו, כאשר הוזהרנו מפני הקמתה של ממשלה כזאת. מה שחמור יותר הוא, שבנסיבות הבאות עלול להיווצר שוב תיקו, המוביל לאותו שיתוק בהכרעות מדיניות. שמיר מטיף כבר היום לממשלת אחדות אחרי הבחירות, ולמרבה הצער רבים בעם תומכים בממשלה כזאת. ואז מה צפוי לנו — המשך המצב הקיים? ואז אני שואל את עצמי האם „פתרון כפוי" של האו"ם, של המעצמות הגדולות, למעשה של העולם כולו למען שבירת הקפאון, המהווה סכנה לשלום באזור כולו, האם פתרון כפוי כזה הוא גרוע יותר מכפיית הקפאון על־ידי הימין הישראלי?

בידידות,

מארק גפן

משפט דמיאניוק. מסכמים

לקראת הכרעה

היום מתחיל שלב הסיכומים במשפט ג'ון דמיאניוק בירושלים. נציגי התביעה וההגנה ינאמו ויסיימו את תפקידם. השופטים יעמדו בפני שלב ההכרעה במשפט מורכב ומסובך זה ■ כתבנו מגיש סיכום ביניים

מאת בצלאל עמיקם

כוכב האפר, טרבלינקה — הוא שמו של מחנה השמדה שנודע בכינוי „בית החרושת למוות". המחנה הוקם ליד כפר ועיר במזרח פולין ביולי 1941 ושמו איננו מופיע במרבית המפות הפולניות. הגרמנים, שייעדו אותו להיות בית הקברות הגדול של יהודי פולין, מיקמו אותו במזרח, כדי להטעות את היהודים ההולכים למוות ולהשלותם כי הם מוסעים מזרחה לכיוון ברית־המועצות.

מערכת ההשמדה החלה לפעול ביולי 1942. עד להפסקת פעולות ההשמדה במחנה, בעקבות מרידת אסירים באוגוסט 1943, מצאו בו את מותם 850 אלף יהודים. רכבות מיוחדות הביאו יום יום את המגורשים מערי פולין היישר לטרבלינקה. קבוצת אנשי אס.אס. ועוזריהם האוקראינים המתינו לבאים על הרציף, תוך יריות וצעקות הורד המשלוח האנושי. הקרבנות הובלו בדרך שכונתה „הדרך לשמים", למקלחות, הופשטו מבגדיהם ונדחסו בתאי הגאזים בהם הומתו.

משכשל מפקד המחנה, ד"ר אברל, ולא השתלט על ההיקף הגדול של מלאכת ההשמדה וקבורת הגוויות, הוא הוחלף במפקד יעיל יותר, פרנץ פאול שטנגל. הפעילות של מחנה ההשמדה נמשכה בקצב מלא חודש אחר חודש, אך מינואר 1943 היא הלכה ופחתה. היהודים, עובדי מחנה ההשמדה, עסקו בהוצאת הגופות מתאי הגאזים, והובילו את הקרבנות לקברי אחים ענקיים ואחר כך שרפו אותן.

ג'ון דמיאניוק במהלך משפטו (צילום: רחמים ישראלי)

□ האם נהרג איוואן האיום

ב־2 באוגוסט 1943 פרצה התקוממות אסירים, שהתארגנו בטרבלינקה כגרעין מחתרתי. תוכנית המרד השתבשה ושעת פתיחתו היתה מוקדמת מהמתוכנן. רבים לא קיבלו את כלי הנשק שנועדו להבטיח את הצלחת ההתקוממות. חברי המחתרת התנפלו על האוקראינים והגרמנים במטרה לחטוף את נשקם. מרבית הכלואים החלו לנוס לכיוון הגדרות ונפלו באש הזקיפים שבמגדלי השמירה. תאי הגאזים לא נפגעו כתוצאה מההתקוממות והופעלו פעמיים לאחר סיום המרד.

מאלה הבורחים — רבים מצאו את מותם מיריות של רודפים גרמנים או מידי אוכלוסיה עויינת ורק מעטים מאוד שרדו בחיים.

לימים רווחה שמועה, ש„איוואן האיום" נהרג בהתקוממות. אולם היו אלה עדויות שמיעה ולא עדויות ראיה. מאידך גיסא קיימת עדות של גרמני, שטען כי הוא היה יחד עם איוואן באיטליה לאחר המלחמה. טוביה פרידמן, מהמוסד לתיעוד השואה, רשם ב־1946 עדות מפיו של ניצול טרבלינקה, אליהו רוזנברג, לפיה נאמר כי בעת שפרץ המרד ניצלו המורדים את עייפות האוקראינים והרגו שם את איוואן בקלשונים ובמעדרים. על פי העדות, איוואן נהרג כשהלך לישון לאחר משמרתו. רוזנברג הכחיש שראה זאת במו עיניו וטען כי מעולם לא אמר זאת לפרידמן.

□ כתב האישום

ג'ון דמיאניוק, תושב העיר קליבלנד בארה"ב, הוסגר לישראל על־ידי ממשלת ארצות־הברית, כדי לעמוד למשפט בירושלים. הוא נאשם כתוצאה לפועל של פשעים חמורים כלפי העם היהודי וכלפי האנושות. דמיאניוק נאשם, כי במו ידיו שלח ודחף אל חדרי ההשמדה מאות אלפי בני אדם, אנשים [illegible], אשר גורלם המר הביאם אליו.

דמיאניוק, ממוצא אוקראיני, היה ממונה יחד עם רעו שנודע בשם ניקולאי, אוקראיני על פי השתייכותו הלאומית, על הוצאת היהודים לתאי הגז והפעלת המנוע. כידי השניים היו אכזריות ולעיתים מגלבים והם זרזו את הקרבנות להכנס לתוך תאי הגזים תוך שהם תוקעים בהם במכשירים שבידיהם, וחובלים בהם עד זוב דם.

דמיאניוק נאשם, כי לא הסתפק במעשי אכזריות אלה, אלא נהג להתעמר ביהודים להכותם ולרצוח במו ידיו — ביריות, מכות רצח, במחצית ראשם בין גזרי העיל ובסימנים כדי שומתו על־ידי אנשי המשמר. למחנה טרבלינקה הגיע לאחר שהשתלם, כשבוי מלחמה, ששירת בצבא הרוסי, במחנה אימונים טרבניקי, כדי לשמש כאיש צוות כוחות העזר הגרמניים. לאחר המלחמה הגיע לארצות־הברית כפליט והשתקע בקליבלנד, במדינת אוהיו. כבר ב־1975 דווח עליו כעל משתף־פעולה עם הנאצים. ב־1980 נעצר. בכל הערכאות בארה"ב טען דמיאניוק שאין הוא איוואן האיום, אך גירסתו המקורית, עליה שב וחזר בישראל, נדחתה. ממשלת ארה"ב שללה ממנו את אזרחותו האמריקנית.

□ מבצע ריינהרד

שם הקוד של התוכנית הנאצית להשמדת יהודים. ריינהרד היידריך עמד כמנו בראש המטה הראשי לביטחון הרייך ונהרג בהתנקשות של המחתרת הצ'כית בסוף מאי 1942. נושא השמדת היהודים באירופה נשמר כסוד כמוס. הסודיות המוחלטת היתה דרושה הן כדי להעלים מהקורבנות מה צפוי להם והן כדי למנוע מהעולם מידע על הפשעים.

אודילו גלובוצ'ניק — מפקד האס.אס. והמשטרה באיזור לובלין, הוא שקיבל את המשימה המיוחדת להקים את מטה מבצע ריינהרד. תחילה העסיק קבוצה קטנה של אנשים, שהועסקו קודם לכן במבצע של המתת בני־אדם שסבלו ממחלות־נפש ונכים בתאי הגאזים.

תפיסתו היתה להוציא־לפועל מהר ככל האפשר את השמדת היהודים. שכלול שיטות ההמתה והמעבר להמתה הטכנית היה ב־1942.

□ משפטי טרבלינקה

משפט ירושלים, מדינת ישראל נגד ג'ון דמיאניוק, הוא משפט טרבלינקה השלישי: המשפט הראשון נערך בדיסלדורף במערב גרמניה ב־1946, ובו נשפטו קורט פרנץ, סגן המחנה וטבח במקצועו, עם עשרה מאנשי הסגל. פרנץ נידון למאסר עולם.

משפט טרבלינקה השני נערך גם הוא בדיסלדורף ב־1970, והנאשם הראשי היה פרנץ שטנגל, אוסטרי, מפקד מחנה טרבלינקה. לאחר מלחמת העולם השנייה נמלט שטנגל לדרום־אמריקה והוסגר על־ידי ממשלת ברזיל לגרמניה. הוא הורשע ברצח של 400 אלף איש ונידון למאסר עולם. שטנגל מת בכלא הגרמני בטרם נשמע עירעורו.

המשפט הנוכחי נפתח בירושלים ב־16 בפברואר 1986. הוא מתנהל על בימת האולם הקטן בבנייני האומה, שנשכר במיוחד לצורך זה.

שופטי המשפט הם דב לוין, שופט בית המשפט העליון, דליה דורנר, שופטת בית המשפט המחוזי בירושלים וצבי טל, גם הוא שופט בית המשפט המחוזי בירושלים. זהו הרכב מיוחד הדן בעבירות, שגזר־דין אפשרי בהן הוא מוות.

צוות התביעה מורכב מפרקליט המדינה יונה בלטמן, כשעימו משפטנים בכירים מהפרקליטות ובראשם מיכאל שקד מפרקליטות מחוז ירושלים ומיכאל הורביץ מפרקליטות מחוז המרכז.

ההגנה הופקדה תחילה בידי העורך דין האמריקני מארק אוקונור, שייצג את דמיאניוק בשרשרת משפטיו בארה"ב. בצוות — עורך־דין נוסף מארה"ב ג'ון גיל ועורך־דין ישראלי, יורם שפטל. בקיץ 1987 הורחק אוקונור על־ידי בני משפחת דמיאניוק ובראש הסנגוריה עומד מאז יורם שפטל.

צוות מיוחד של מתורגמנים, השולט בשפות אוקראינית, אנגלית ולפי הצורך בשפות אחרות, מסייע לשופטים. מערכת מחשב, הקשורה למחשב של בית המשפט העליון, מאפשרת לאתר כל שורה וכל אות בפרוטוקול המשפט, המשתרע על פני אלפי עמודים. עשרות עיתונאים ו־27 צוותי טלוויזיה מחו"ל מסקרים את המשפט.

□ מסמך טרבניקי

מסמך מפתח, שהגיע מבריה"מ הודות למאמצי ולתיווך של המיליונר היהודי, ארמנד האמר. המסמך הוא תעודת השירות של דמיאניוק. לטענת ההגנה זוייף המסמך על־ידי הרוסים והחתימות אותן הוא נושא — של קרל שטרייבל מפקד המחנה ופרנץ טויר, שהיה ממונה על נשק ואספקה במחנה — אינן אמיתיות. גם חתימתו של דמיאניוק עצמו זוייפה, לטענת ההגנה. דמיאניוק קיבל את התעודה ב־1942.

התביעה על סמך בדיקות מומחים, שנעשו במסמך בארץ ובחו"ל, כולל בדיקה בקרני לייזר, ניסתה להוכיח כי אין שום סימנים של נסיון מחיקה או זיוף. עד מומחה מטעם ההגנה, ד"ר יוליוס גראנט, טען כי בתצלומו של דמיאניוק נמצאו שני חרירים של מהדק ומכאן נובע שהתצלום הודבק לתעודה בדבק מסוג ירוד. נימוק זה הופרך כי יתכן שהתצלום נפל והודבק מחדש.

□ משפט ראווה

אמירה צורמת זו שניסרה באולם המשפטים, באה מפיו של הסניגור הישראלי יורם שפטל, שהישווה את משפט דמיאניוק למשפטי הראווה בשנות ה־50 במוסקבה. „שם במוסקבה נשמעו כל העדויות, למרות שהיתה הוראה בכל האשמות", אמר.

הערה זו זכתה לגינוי חריף מפי השופטים. צלקותיה של השואה, ששבו ונפתחו במשפט, אינן מוצגות לראווה. כידוע, משפט ראווה הנו משפט שתוצאותיו ברורות מראש והוא נערך לצורך הצגה בלבד. משפט דמיאניוק, לעומת זאת, מתנהל על פי כללי המשפט הנהוגים בישראל. הן התביעה והן ההגנה חייבים להוכיח כל פרט ופרט, והמאמץ המושקע בכך הוא רב. שני הצדדים מזמנים עדים רבים, נערכים חיקורי עדים בחו"ל ומוקדש זמן רב לחקר האמת.

□ צבא ולסוב

ולסוב היה קצין בכיר בצבא הסובייטי, שנפל בשבי הגרמני בשנת 1942, לאחר כשלון הגנת דמקיה. לאחר זמן קצר הסכים האיש, שנשא דרגת גנרל, לשתף־פעולה עם הגרמנים בנסיון לשכנע חיילים סובייטים, ביניהם כאלה שנפלו בשבי, להצטרף לצבא העזר שפעל לצד הנאצים.

בשלהי שנת 1945, כשגרמניה החלה בקריסתה הצבאית, קיבל ולסוב רשות להקים שתי דיוויזיות בפיקודו הישיר. בשנת 1945 הגיעה יחידה מצבאו לאויברג. דמיאניוק טען, ששהה במחנה השבויים חלם ולא היה כלל בטרבניקי או בטריבלינקה. לטענתו, הועבר לגרץ שבאוסטריה והצטרף לצבא הגנרל ולסוב באויברג: התביעה גורסת, שגם אם הצטרף לצבא ולסוב, הרי שעשה זאת בסוף המלחמה ואין כל סתירה בין עובדה זאת לעובדת שירותו בטרבניקי ובטריבלינקה, שכידוע נהרסה ועקבותיה טושטשו בנובמבר 1943.

□ הדיוויזיה האוקראינית

יחידה צבאית, מורכבת מחיילים ממוצא אוקראיני, בשירות גרמניה הנאצית. אנשי הדיוויזיה גויסו לחילות העזר הגרמניות ונספחו לאוגדות הלוחמות. ראשיתה של הדיוויזיה היה עם גיוסם של צעירים מגליציה, היא אוקראינה המערבית. צעירים אלה התאמנו בשלזיה ונלחמו ב־1944 בברודי, שם נפלו 12 אלף מהם. שרידי הלוחמים חזרו לשלזיה להתארגנות ולקליטת מתגייסים חדשים. מכאן שוגרו לצ'כוסלובקיה ונלחמו בפרטיזנים. לפי אחת העדויות, נפלו בידיהם הצנחנים היהודים שנשלחו מארץ ישראל. בראש הדיוויזיה הועמד קצין אוקראיני, ששירת בצבא פולין בתקופת מלחמת העולם הראשונה, בשם שנדרוק.

□ משפט אייכמן ושאלת הזהות

במשפט אייכמן לא היתה כלל שאלת זיהוי הנאשם ולא הובעו ספיקות לגבי האיש. אייכמן הודה בראשית החקירה כי הוא האדם המבוקש, ורק הסתתר תוך טיעונים הביורוקרטיים שלא היה אלא בורג קטן במכונה הגרמנית והאדירה.

במשפט דמיאניוק הבעיה המרכזית היא בזיהויו של הנאשם כי הוא והאיש המכונה איוואן גרוזני, „איוואן האיום" מטרבלינקה. אם אומנם תוכח הזהות מעבר לכל ספק, תהיה זו הפעם הראשונה שמובא בישראל לדין אדם והנאשם שרצח במו ידיו אלפים ורבבות. אייכמן שימש את „רוצח שולחן הכתיבה", שני המשפטים מתגרים מכל נבר שיכות ראיות משואה והעייפות והלאומית, מבוטא זה.

אילת אילת

מאת בצלאל רובין

שוברים כיסאות

המצב בבית־הספר התיכון באילת הוא חמור ביותר. קשר השתיקה שהיה קיים בעבר במשך שנים — נפרץ. כולם מדברים, רבים מהם אומרים — בתיכון כיום יש הכל: אלימות, סמים, איומים, עבריינות וסכינים.

מורה שהחליט עם מורים נוספים לעורר את העניין, אמר לי: "לפני כמה שבועות הם (התלמידים) הניחו לאחד המורים שלימד בכיתה, כיסא שבור, שכלפי חוץ הוא נראה כשלם. כאשר התיישב — הכיסא קרס תחתיו והמורה המסכן נפל, נפגע בראשו ולקה בזעזוע־מוח. כיום, כשמגיע המורה הזה לבית־הספר הוא אחוז פחד וחרדה. יש קבוצה גדולה למדי של תלמידים אלימים, מאלה שכמעט ולא לומדים, חלקם מנפלטי "אורט" במתכונת הקודמת, המתנכלים דרך־קבע ומתוך ונדליזם למכוניותיהם של המורים. הם שורטים את המכוניות, מנפצים שמשות, שוברים מראות.

"תלמידים אחרים, מתוך אותה קבוצה אלימה, מטילים ומשליטים סביבם טרור מוחלט. הם שוברים מכל הבא ליד, החל מתלונות ושולחנות וכלה בכיסאות ודלתות. אותה קבוצה משליטה טרור אלים גם בחצר בית־הספר. הם מכים את הקטנים מהם ומתעללים בהם, עד כדי פגיעות פיסיות חמורות. הם מתחצפים אל המורים התורנים, המעירים להם על כך, בצורה הגסה והבוטה ביותר, ולא נמצא איש, משוטר כמשמעו, המסוגל להשתלט עליהם. הביטוי השגור ביותר הוא: "יאללה שקרנית, מי את בכלל? תתחפפי מפה ולכי להורייך".

כיצד תוכל לעמוד לפני הכיתה, ואיזה תועלת חינוכית תביא אותה מורה מתוסכלת שנוכחה ל"ברכה" כזו מאותו נער אלים, ולא התאפשר לה להגיב כראוי כדי להציל את כבודה? קצרה היריעה מלתאר את מעשיה של אותה חבורה אלימה של מורקי כל עול, אחריות ומשמעת.

רב־פקד ירוחם קיים, מפקד משטרת אילת, אמר במסיבת עיתונאים, כי "אני מודאג מהמעורבות הגבוהה בכלל הקשור בעבירות פליליות של בני נוער באילת, כאשר עבירות אלה מקבלות יותר ויותר אופי וצביון אלים ביותר. לאט ובעקביות נערים אלה, שהם ממשפחות טובות, ותיקות ומבוססות בעיר, מאבדים כל רגישות והם הופכים להיות עבריינים אלימים וקשוחים".

עד כה כולם שתקו. יותר נכון המעיטו בהעלאת הנושא. אך בסלונים של יום שישי, הנושא פורץ במלוא חומרתו. קשר השתיקה מופר. לפני שבועיים התכנסה בבית פרטי קבוצת מורים מהתיכון והחליטה לפנות להנהלה בדרישה להציב בבית־הספר שוטר במדים דרך־קבע. מהמכה של ממש בתפיסה החינוכית. עד כה — הם מלהזכיר שוטר במדים.

היום כבר אומרים בגלוי: "למה בכלל פירקו את הפלמ"ח? על משקל — למה בכלל פירקו את "אורט". למה עשו זאת לפני שהכינו תשתית חינוכית מתאימה? על מזבח השוויון והתדמית הקריבו קבוצה גדולה של תלמידים טובים, שיכולים להגיע להישגים נאים.

קצין בכיר במשטרת אילת אמר לי השבוע: "הבעיה בבית־הספר התיכון חמורה הרבה יותר ממה שאתה מתאר. אין להאשים את התלמידים. הם פועלים בחלל ריק. ההנהלה כושלת וחלק מהמורים אינם מתפקדים. לחלק מהם חסרה מוטיבציה לתקן את המצב, הם מיואשים וחסרי אונים מול התופעה המדאיגה של האלימות. תן לי שלושה חודשים של חופש־פעולה בבית־הספר הזה, מבלי שאתה כעיתונאי תעביר עלי ביקורת על מה שאני עושה ופועל — ואז תגלה שבית־הספר הזה מסוגל לתפקד בצורה אחרת. יש להעביר, וללא סנטימנטים, את כל התלמידים שאינם משתלבים במוסר הזה, ולאפשר ללמוד לאלה שרוצים בכך".

בית־הספר התיכון באילת כושל. תלמידי כתות י"א וי"ב כמעט שלא לומדים. אומר מורה בכיר. "כל זמן שבית־הספר היה בחסות העירייה — היתה כתובת. עכשיו? — הנהלת "אורט" נמצאת בתל־אביב לך ותתפוס אותה. ההעברה לרשת "אורט" היתה כושלת. העירייה אולי עשתה עיסקה טובה. האחריות על התיכון ירדה מעליה. יש עכשיו כתובת חדשה — "אורט". אבל זה לא "אורט" של תל־אביב או של גבעתיים, אלא של אילת ויש הבדל: אם ב"אורט" בתל־אביב חסרים מורים — ניתן למצוא סטודנטים והמשמשים כמחליפים. בתיכון של אילת יש עשרות מורים שלא תורמים כמעט דבר. יש כאלה שמלמדים שש שעות בשבוע ומקבלים תשלום עבור 30. למה? ככה. כי בעבר הם היו מנהלי מגמות שלא קיימות כיום. המשכורות נשארה — המורים לא מנוצלים. בזבוז וזעק לשמים".

המורה הבכיר מוסיף: "למי יש חשק בכלל לבוא וללמד בבית־ספר כזה, כשבכל יום מתנהלת מלחמה חדשה. לפני שבועות אחרים היינו במפגש פרטי, בהשתתפות כמה עשרות מורים. הוזמן גם נתן ארן, מנהל אגף החינוך בעירייה. באותו מפגש הושמעו טענות כבדות וקשות. בתום הדיון הנוקב — שאל מורה את מנהל אגף החינוך: שמעת טענות קשות — אפילו לא מצאת לנחוץ לרשום אותן על נייר. סימן שאין אפילו בכוונתך לטפל בהן.

האמת נמצאת איפשהו באמצע. כפי שנודע לי, מנהל אגף החינוך מודע לבעיה ורוצה לטפל בנושא, אך ידיו כבולות. להחינוך משתרבבת גם פוליטיקה.

מה פתאום שוטר?

נתן ארן, מנהל אגף החינוך בעיריית אילת, הוא תקיף, נמרץ, ענייני, הוא בורר את מילותיו בקפדנות, הוא אומר את אשר חושב — אפילו אם הדברים הם קשים, בלתי מקובלים, וחלקם בחזקת "דריכה על יבלת". ארן אינו חושש גם אם דבריו עשויים לפגוע במערכת הפוליטית הרגישה. "אם אני לא טוב ולא ירצו אותי יותר — שיגידו לי ואני מוכן ארוז את המזוודות".

מה דעתך על דגם התיכון באילת, כפי שהוא עכשיו והאם אתה מכיר עוד דוגמים כאלה?

— אני מאמין, שתוך שנתיים נראה תוצאות חינוכיות טובות יותר משראינו כיום. עם זאת, לדעתי, מדינת ישראל לא הרוויחה בנושא האינטגרציה. יש הפסדים לימודיים. כך מראים גם המחקרים שנעשו בנושא. בבית־הספר שלנו לא מטפחים את החזקים. האינטגרציה נכשלה לאורך כל הקו. רק 20% מעדות המזרח מצליחים לסיים את האוניברסיטה. גם באשדוד ובאשקלון ישנם דגמים של בתי־ספר כמו שלנו, כהבדל אחד: מול בית־ספר מקצועי עומד גם בית־ספר עיוני.

מה היו השיקולים לפטור את "אורט" במתכונת הקודמת, והאם לדעתך היה השיקול נכון?

— מפרספקטיבה, זה היה שיקול מוטעה. ההחלטה הזו הזיקה לבית־הספר שלא היה ערוך להתמודד עם הבעיות, שהכתות המקצועיות הללו (שעברו מאורט) יצרו. מה עוד שרעיון האיחוד לא קבל את ברכתו של דוד כספי, המנהל הקודם של התיכון. הדבר נתן את אותותיו בתוכנית הלימודים ובתוכנית החברתית.

האם תיכון אורט, כפי שהוא כיום, נותן תשובה אמיתית לכל התלמידים הבעייתיים? האם אתה חושב שהזימוי של התלמידים והלשים משתנה כשהם בתוך מערכת גדולה ומורכבת כל כך?

— בפירוש לא. כאמור, אני לא מאמין באינטגרציה בחינוך. כיתות ההכוון שבאו מ"אורט" לא קיבלו את השעות שהוקצו להן. לא היתה מדיניות ברורה ביחס לכיתות הללו. לזכותו של רפי נעים, המנהל הנוכחי, ייאמר שהוא אשר גילה את הערדה של תוכנית לימודים מיוחדת עבור כיתות ההכוון. במתכונת הנוכחית, בית־הספר אינו נותן תשובה לבעיותיהם של תלמידים אלה.

יש תלונות קשות ביותר על רמת תיפקודם של חלק מהמורים שבתוך המערכת. דווח לי ממקורות מהימנים ביותר שהם נעדרים לעתים קרובות, שמוסר העבודה שלהם ירוד למדי. עוד דווח לי על מורים, שמלמדים 6 שעות בשבוע ומקבלים משכורת עבור 30. מה יש לך לומר בנושא?

— קצת הגזימו בשיעורים ובסיפורים. אבל הגרעין הקשה של הדברים נכון. ואני אומר זאת בצער. זה חלק ממכלול שלם, שמורים נמנעים מלהתמודד עם הבעיות של בית־הספר. אבל אסור לעשות הכללות, כי יש גם מורים טובים. יש מספר רב של מורים שאיבדו כל מוטיבציה ורצון להתמודד עם הבעיות. אני מודיע לך, שאנחנו נטפל ביד קשה בכל מורה שלא יענה לקריטריונים מקובלים, כפי שקבעה ההנהלה. מורה שלא ישתלב במערכת החדשה שנבנה — ימצא את עצמו בחוץ. מורה שמגמתו תיסגר — יוכשר לתפקיד אחר.

לאור האלימות הגואה ואי־המעורבות של חלק מן המורים, האם אתם חושבים ברצינות להכניס שוטר במדים בין כותלי בית הספר?

— אינני יודע מאיפה בא הרעיון להכניס שוטר. אינני בעד הכנסת משטרה לבית־הספר. בימים הקרובים יכנס לתפקיד אדם מיוחד, עם הכשרה מיוחדת, שהוא למעשה פסיכולוג חברתי. הוא יעבוד ביחד עם המורים בכל הקשור להתנהגות ומשמעת. על־פי החוק נכניס משטרה, במקרה שיבוצעו עבירות פליליות.

איגודים מקצועיים (3)

חופש פעולה ואינפלציה

אחד התנאים, אולי החשוב שבהם, למתן חופש־פעולה לאיגודים מקצועיים והעמקתו לכדי ארגון יציג, טמון בהמשך הורדת האינפלציה. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אומר: "אם האינפלציה תהיה בסדר גודל של 10 אחוזים שנתית, אני יכול בשקט גמור להסתכן ולהעביר את המשא־ומתן לאיגודים. גם המעסיק יכול להסתכן ולנהל איתנו משא ומתן חופשי".

10 האחוזים הם, איפוא, לא רק משאת נפשם של אנשי האוצר, אלא גם של אותם ראשי איגודים מקצועיים המעוניינים להשתחרר, במידה זו או אחרת, מן העגלה ההסתדרותית. אינפלציה נמוכה משחררת למעשה את האיגודים והעובדים מהצורך בהגנה המרחבית של ההסתדרות, הדואגת כי באמצעות הסכמי תוספת היוקר והסכמי ביניים, כגון פיצויי שחיקה, פגיעתה של אינפלציה גבוהה תהיה מינימאלית. לדברי קיסר, "ככל שהאינפלציה יורדת, כן עולה חלקה של תוספת השכר הריאלי, כלומר אני מעביר את זירת המאבק למקום ההתרחשות של אירועים הריאליים, דהיינו — בין העובד למפעל", או בלשון אחר, לאפשר עימות ישיר בין העובד לבין המעסיק.

למעסיקים למיניהם, הפרטיים והציבוריים, נוח למדי המצב בו הם סוגרים עניין עם צמרת ההסתדרות, תוך השתתפות מאסיבית או דלילה של ראשי איגודים מקצועיים. מתן חופש פעולה לאיגודים עד כדי ניהול משא־ומתן נפרד, יצריך גם שינוי בתפישתם. ראשי איגודים פרופסיונאליים כיצחק רז (מהנדסים) ויעקב אוניקובסקי (אקדמאים במדעי החברה והרוח) טוענים, כי המעסיקים מבינים שמתן עצמאות לאיגודים ישרת את המשק, ובסופו של דבר גם את העובדים וגם את המעסיקים. שאלת המחיר המיידי, על־פי קיסר, תהיה בחומה הבצורה והאגוז הקשה של תוספת היוקר: "אם נלך ללשכת התיאום ונגיד: החלטנו לתת חופש לאיגודים המקצועיים, הדבר הראשון שהם יעלו יהיה תוספת היוקר. הם יגידו בפירוש: לא בא בחשבון תוספת יוקר".

עם הממשלה העסק מסובך עוד יותר, משום שהיא גם מעסיק וגם שלטון. כמעסיק, חלים על הממשלה אותם כללים של המעסיק הפרטי. כשלטון, הם לא יהיו מוכנים לנהל משא־ומתן נפרד עם כל איגוד ואיגוד, אלא יתבעו לקיים אותו עם האגף לאיגוד מקצועי.

שחרור המושכות של האיגודים עשוי לתת להם תנופה ארגונית ולהפיח רוח חיים במוסדותיהם ובכליהם. הדבר גם עשוי להעלות ארוכה למחלה הנראית כיום חשוכת מרפא — שילוב מקצועות חדשים יחסית במגרש ההסתדרות, כמו מקצועות המחשב והכימיה. "היום אין לנו אפילו קצה של חוט איך מטפלים בנושא זה", אומר קיסר, "יכול להיות שהפיתרון הוא בתוך האיגודים".

האיגודים המקצועיים, כגון הנרסאים, טכנאים, אקדמאים, מהנדסים וכן העובדים במקצועות הפארה־רפואיים, בשלים יותר לחופש, נכונים יותר מאיגודים אחרים לשאת בחובות ובזכויות של ארגון יציג. איגודים אחרים, הן בסקטור הציבורי (הדירוג אחיד) והן בסקטור הפרטי, יזדקקו עדיין למטרייה של ההסתדרות, אם כי הדינימקה תתפוס גם אותם במוקדם או במאוחר.

אחת הסכנות הרובצות לפתחה של ההסתדרות היא שחופש פעולה יגרור אחריו "תפוס ככל יכולתך". איגודים וקבוצות עובדים הנחשבים כחזקים יצליחו להכניע את המעסיקים בתקופות שונות, כמו למשל את הממשלה בתקופת בחירות, לעומת קבוצות עובדים, שישארו מאחור. הגדלת הפערים החברתיים וחידוד המלחמה הפנימית בין האיגודים אינם בדיוק משאת הנפש של ההסתדרות.

אבשלום קווה

(רשימה שלישית ואחרונה)

חוגי העסקים פועלים נגד מיסוי רווחי בורסה

קולות רבים נגד הטלת מס על רווחי הון בבורסה בתקופה הקרובה נשמעו בסוף השבוע שעבר מפי אישים בכירים במשק. ברב־שיח שהתקיים במסגרת האסיפה של לשכת החשבונאים אמר יו"ר בנק לאומי, ד"ר מאיר תח, כי הטלת המס בזמן הקרוב אינה מעשית, כיוון ששוק ההון נמצא בשלבי צמיחה ואין לפגוע בו, שכן הפגיעה בבורסה תנטרל צמיחתה.

לדבריו, ישנם גם קשיי גבייה הכרוכים במסים מסוג זה, והטלת המס אפשרית על מי שעוסק כל הזמן בעסקות מסחריות בניירות־ערך וזהו עיסוקו העיקרי. "אפשר לפתור זאת על־ידי העמקת הגבייה", אמר תח.

עוד אמר, כי אין עקביות במדינות שונות לגבי מדיניות הטלת מס על רווחי בורסה. לדעתו, צריך להיות שיקול מעשי לאורך זמן ולא שיקול תיאורטי.

אליעזר שילוני, שכיהן כיו"ר הרשות לניירות ערך, טען כי מבחינת הצדק הכללי אין שום סיבה שלא להטיל מס על רווחי בורסה, אבל קשה יהיה לגבות מס על רווחי הון. גם לדעתו יש להמתין ולא להטיל את המס, גם כדי לא לפגוע בבורסה.

פרופ' יוסף גרוס סבור, כי אין להטיל כעת את המס, וספק אם יהיה לכך מקום בעתיד. לדבריו, הממשלה מחכה למיחזור עצום של כספי המניות הבנקאיות, ועיקר הנטל יפול על הבורסה. "אפשר לראות בבורסה תוכנית חיסכון ולכן אסור לפגוע בה", אמר פרופ' גרוס.

אל המתנגדים להטלת המס עכשיו הצטרף בסוף השבוע גם נציב מס הכנסה, יורם רבינוביץ', שחזר על עמדתו כי הטלת מס כזה בתקופה הנוכחית איננה אפקטיבית, כיוון שתנאי מוקדם להטלתו היא הפעלת חובת דיווח על כל האזרחים, ומס הכנסה עדיין איננו ערוך לכך.

אודי נחשון

2600 חברות בקשיים

ב־2600 חברות, שהיקף פעילותן 3.8 מיליארד דולר, נמצאות בקשיים כלכליים — הודיע דני גילרמן, נשיא איגוד לישכות המסחר, בהסתמכו על בדיקה שערכה חברת "דן אנד ברדסטריט" לבקשת האיגוד. לדבריו נתונים אלה הם בבחינת אור אדום, ומחייבים צעדים דחופים, כמו הפחתת הריבית, קידום הרפורמה במס הכנסה, הסדרים לפריסת חובות והקפאת שער החליפין.

גילרמן ציין, כי בתקופת ינואר־אוקטובר 1987 עלה מספר ההמחאות שחזרו ללא כיסוי בשיעור של כ־33 אחוז מכלל ההמחאות העוברות בבנקים במשך יום אחד, לעומת התקופה המקבילה בשנת 1986. בשנת 1986 חזרו כל יום בממוצע יותר מ־18 אלף צ'קים וב־1987 עלה מספרם ל־24 אלף ביום אחד. כן עלה מספר החברות שחשבונותיהן הוגבלו בגלל צ'קים ללא כיסוי מ־1,140 בינואר אשתקד ל־1,780 בינואר 1988 גידול של 56 אחוז, ומספר החברות שחשבונותיהן נכנסו מחמירות גדל מינואר לנובמבר 1987 ב־86 אחוז, מ־114 חברות בינואר 1987 ל־213 בנובמבר. מספר החשבונות המוגבלים עלה ב־48 אחוז באותה תקופה. בינואר 1987 היה מספרם 37,459 ובנובמבר 55,277.

לדבריו, הסיבות למצב זה הם שערי הריבית, שרמתם הריאלית הממוצעת היתה 40 אחוז כשנה, וקשיי אשראי, שהיו את החברות להזדקק לשוק האפור. כן השפיעו נפילת הדולר על ייקור העלויות והריסון בתקציב המדינה, שיצר כללי משחק חדשים במשק, כללים שחברות לא הסתגלו אליהם.

חיים מרגלית

מבזקים כלכליים

מיזוגים באלקטרוניקה

■ חברת "אלביט" חתמה על הסכם המקנה לה אופציה לרכישת חברת "אלקטרו־גליל" בתוך שלושה חודשים. "אלקטרו־גליל" מקריית שמונה עוסקת בפיתוח כרטיס מגנטי בעל שימושים לתחומים שונים, כגון אבטחה, בקרה תעשייתית ויישומים רפואיים וצבאיים. באחרונה זכתה בהזמנת יצוא לאירופה בהיקף של כמיליון דולר. ב"אלביט" מתכוונים להשתמש בכרטיסים כמרכיבים במערכות גדולות יותר. "אלקטרו־גליל", המעסיקה כ־70 עובדים, תופעל כחברה־בת של "אלביט".

"טבע" רכשה מפעל נוסף

■ קבוצת "טבע" רכשה את השלושה והבעלות בחברת "מעבדות טרבנול ישראל." החברה נרכשה מחברת הענק "טרבנול" בארה"ב תמורת 8.3 מיליון דולר. "טרבנול ישראלי" מייצרת מוצרים בתחום הבריאות, בעיקר ערכות עירוי, דיאליזה ותמיסות שונות, והינה הספק הראשי של מוצרים אלה עבור קופות החולים, משרד הבריאות, מערכת הביטחון, מגן־דוד־אדום ובתי החולים הפרטיים. מחזור המכירות של החברה ב־87 הסתכם ב־18.5 מיליון דולר. "טבע" תעמיד לרשות "טרבנול ישראל" למעלה מ־5 מיליון דולר להרחבת פעילותה. מקבוצת "טבע" נמסר, כי הרכישה ממומנת מכספי ההנפקה שבוצעה באוגוסט 87 בבורסה בניו־יורק.

ירחון לכוח אדם

■ הגיליון הראשון של "משאבי אנוש" מצוי כבר בתהליכי הוצאה לאור. הוא יופיע במסגרת מנוי חודשי, בקרב רשימה מסווגת של מנהלי משאבי אנוש ובעלי תפקידים הקשורים בנושאי כוח־אדם — בגורמים העוסקים בגיוס כוח אדם, במיונו ובקליטתו, במנהלי הדרכה לטיפול במשאבי האנוש וכן גרפולוגיה, ייעוץ משפטי, קופות־גמל, ביטוח פנסיוני, בניית קריירה שניה ועוד. "משאבי אנוש" מביא החודש, בין היתר, ממצאים על יעילותו של הראיון האישי ככלי למיון עובדים: בהתנתחקיר על "גניבת מוחות", ומעקב אחר מידת יעילותן של מודעות "דרושים".

התפטר דוברו של שרון

■ דובר משרד התעשייה והמסחר, עמירם פליישר, יסיים בסוף החודש את תפקידו ויפרוש לעסקים פרטיים. פליישר, בן 33, שימש בתפקיד דובר משרד התמ"ס במשך השנתיים האחרונות. קודם לכן שימש ככתב לענייני כלכלה ב"מעריב". עם פרישתו פונה עמירם פליישר לעסקים פרטיים והוא ישמש כיועץ בתחומי התקשורת והיחסי הציבור לגופים ולחברות כלכליות במשק.

העורך הכלכלי: צבי טימור

השקעת רזרבות המט"ח

לישון טוב או גם לאכול טוב

ישראל מחזיקה כיום רזרבות בסכום של 5.5 מיליארד דולרים. מאחר שהנתונים על הרזרבות נקובים בדולרים, סבורים רבים כי הסכום כולו מושקע בדולרים וכי המשק הישראלי מפסיד על כך סכום אדיר, כתוצאה מירידת ערך הדולר.

למעשה, ההיפך הוא הנכון. ישראל הרוויחה השנה מאות מיליוני דולרים מהשקעת הרזרבות. מרדי וידר, הממונה על מחלקת מטבע־חוץ בבנק ישראל, יוכל להתגאות בסוף השנה, עם פרסום מאזן של בנק ישראל, כי הרוויח יותר מאשר כל יצואן ישראלי — שכן לא לכל אחד סכום של 5.5 מיליארד דולר במרכז הרכילות הבינלאומית, אלא בתוך פינה במזרח התיכון. בלונדון אפשר לראות שרי אוצר נפגשים, בירושלים ניתן רק לקרוא על כך בטלקס זמן רב אחרי הפגישה, אך גם שם לא מצליחים לנבא טוב. כך שאין לנו כל אמביציה לנבא תנודות קצרות טווח, אלא מנסים להעריך את הכוחות הבסיסיים של הכלכלות.

גם זה תפקיד לא קל. בתחילת 1985 הגיע הדולר לשיאים מטורפים, וכל העולם טען כי לא סביר שהדולר כל־כך חזק, בגלל הגרעון בתקציב ובמאזן התשלומים, אך התחזקות הדולר נמשכה עוד שנה וחצי.

לכן היכולת לדעת כל יום מה יקרה היא מוגבלת מאד, וגם באיזה תאריך מרוייק

פיננסיים. ישנה קבוצה שלישית, שישראל שייכת אליה. בה השקעת היתרות אינה משפיעה על השוק ולכן ניתן להתעלם מבעיה זו. היעד הוא להבטיח את הערך הריאלי של היתרות.

פרדי וידר

לאכול את הכובע בדיעבד

ירידת ערך הדולר בהשוואה לסל היצוא, אך יתכן שיש להביא בחשבון גם את סל היבוא, כי מייבאים לא רק מארה"ב. התחושה היא שמירידת הדולר ישראל מרוויחה, בגלל החוב הגדול, ובתוך זה יש להסתכל גם במרכיב הפרעון השנתי קרן וריבית.

בינתיים ירידת שער הדולר אינה באה של כלכלנים מכובדים, הטוענים שהשערים היום כבר די בסדר. הם משווים הוצאה על יחידת תוצר בדולרים ובמארקים, ומוכיחים שחזרו עכשיו למצב שהיה לפני מספר שנים. הגורם שעדיין משפיע הוא הגורם הפסיכולוגי, של הערר אמון הציבור בממשל האמריקני, שגילה חוסר אונים לטפל בגרעון התקציבי הגדול.

● לטמפרמנט של האנשים המנהלים את המדיניות עשויה להיות השפעה ניכרת

הגרעון בתקציב הוא עד כ־200 מיליארד דולר. הוא לא יותר מ־5 אחוזי תל"ג.

וידר: אבל לגבי האמריקנים זה הרבה. זה אומר, שכל העולם האחר צריך לצבור סכום כזה בגודל הגרעון, והעולם רק יכול להעביר את זה בינו לבין עצמו: לא יכול להתפטר מזה, כי זו המשמעות של גרעון עודף בידי אחרים.

כתוצאה מכך רוכשים נכסים פיננסיים ונכסים פיסיים בארה"ב. היפנים והטייוואנים רוכשים בתים ומפעלים ושטרי אוצר.

השאלה ב־1987 היתה, מה יתמוטט קודם — הבורסה בטוקיו או בוול סטריט. השאלה ב־88 היא, האם לא צפוי איזה שינוי פתאומי בכיוון ההפוך.

וידר: אין דרך לדעת. תמיד, גם כאשר המגמה קבועה, יש תנודות לשני הכיוונים. לכן צריך להעריך רק את המגמות הבסיסיות. ככל שהדולר ירד כל כך הרבה, ההסתברות שיירד עוד יותר היא קטנה יותר מאשר לפני כן. אישית אני לא חושב שהדולר יגיע ל־1.20 מארק ול־100 יין. זה לא מתבקש. אני חושב שיכולה להיות ירידה לדולר גם בשנת 88, כיוון שארה"ב בשנת בחירות ולא במצב נח לנקוט אמצעים משכנעים. 1988 לא תהיה שנת נרחצות בטיפול בבעיות שלהם. לכן אינני חושב שהדולר יתחיל להתחזק בתקופה הנראית לעין, אבל בתחזיות כאלה אפשר גם לאכול את הכובע בדיעבד. לו אפשר היה במשך שבוע בלבד, להשקיע במחירים של אתמול, לא היתה לי שום דאגה במשך שנים. הצרה היא, שאנחנו פועלים על־פי תחזיות לגבי העבר ולא לגבי העתיד.

לידיד ביטוי באינפלציה מקומית בארה"ב, כתוצאה מכך שסחר החוץ שלהם מהווה רק כ־11 אחוז מכלל הפעילות הכלכלית. ארה"ב היא דוגמה של משק סגור, כי משקל סחר החוץ שלה נמוך. היא כבר לא כל־כך סגורה כמו פעם, אבל עדיין משק סגור ביחס למדינות קטנות באירופה. גם באירופה, אם

● אותו מאזן שהתפרסם בדולרים הראה רווח; כשהתפרסם במארקים הראה הפסד

לוקחים ביחוד את השוק האירופי ולא כל מדינה בנפרד, הסחר החיצוני שלהם קטן. היצוא מבלגיה לצרפת דומה במידה ידועה לסחר שבין מרילנד לפנסילבניה, אך באירופה זה נקרא סחר חוץ. האירופים נכנסו להסדר כו מנסים לשמור על יחס קבוע בין מטבעותיהם. זה בדיוק אותו שיקול כמו לשמור על שער דולר קבוע בין קונטיקט לבין וירג'יניה. הסיבה השנייה היא בכך שהיפאנים ספגו הרבה מעליית המחירים, על מנת לא לזעזע את מכירותיהם לארה"ב. זו המדיניות של יפאן.

הנושא של הערכת האינפלציה בארה"ב חשוב גם מבחינת הריבית הצפויה. אם צפויה אינפלציה, היא תתבטא בשער הריבית. לכן, על־פי הציפיות, יש לקבוע את אורך הזמן של ההשקעה — האם לטווח ארוך כראוי לנצל ריביות גבוהות כיום, או לטווח קצר, כי

● גם ארה"ב אינה מחוסנה ממדיניות של שנת בחירות

הריבית עשויה להעלות שם. הנושא הוא הפחדים שלהם מהאינפלציה או ממיתון.

בקיץ, אגב, העלו את הריבית מפחד האינפלציה, שמוטט את הבורסה. לכן המטוטלת כעת נטה יותר לכיוון המיתונים, גם על מנת לא לגרום עוד משהו לבורסה.

בארה"ב מתגברים החששות ממיתון, כי הגאות כבר נמשכת זה 5־6 שנים. זאת תקופת הגאות הארוכה ביותר ב־50 השנה האחרונות. אסור לשכוח שגם בארה"ב יש שנת בחירות וגם הם אינם מחוסנים מפני מדיניות של שנת בחירות. הם לא יעשו דבר שיגרום לאכזבה, כי לא אוהבים מובטלים בקלפיות.

בהעדר אינפלציה, איך יצטמצם הגרעון במאזן התשלומים?

וידר: כתוצאה משינוי במחירים היחסיים היתה עלייה גדולה ביצוא וירידה קלה מאד ביבוא. ברבעון האחרון של 87 היתה עלייה של 12־13 אחוז ביצוא הריאלי, וזה המון. התעשייה האמריקנית כבר מתחילה למצות את כושר הייצור שלה. טוענים שזה יעצור את

כפילוסופיה כללית, המשקלת גם עלי וגם על הבנק, אומר פרדי וידר, אסור לנו להיות ספקולנטים. כשם שצריך לבקר את הנגיד או אותי על הפסדים גדולים צריך לבקר גם על רווחים גדולים מדי. מה שבשנה אחת מרוויחים, בשנה שנייה אפשר להפסיד הכל. אסור לבנק מרכזי להתנהג כך. קיימתי שיחות עם בנקאים מרכזיים רבים. חלק מהם לא משקיעים בכלל בבנקים פסדיים. תפקידנו הוא לא לעשות מקסימליזציה של הרווח, אלא לשמור היתרות ולהיות שמרניים מאד. אולי לא צריך להיות כה קיצוני, אך צריך לשמור על איזון בין שמרנות לבין הרווח של הערכת המגמה ולעשות התאמות.

● כלה יפה, עשירה וחכמה היא שלושה שידוכים שונים

גידול היצוא, וכאן החשש שלהם מאינפלציה — כי הם היו בעודף כושר ייצור וכעת הכושר התעשייתי שלהם כבר מנוצל. אגב, מאזן התשלומים שלהם בדולרים קבועים משתפר, אך אנו מדברים על דולרים שוטפים.

מה משמעות של ההסכמים בין המדינות?

וידר: בסוף השנה ירד הדולר עד 121 יין. מיד בתחילת השנה העלו את השער בפעילות מתואמת של כל הבנקים המרכזיים. אפילו מדינות קטנות באירופה קנו דולרים. בתחילת 87 היה הסכם לובר, בין קבוצת השבע שהסכימו לשמור על יציבות שערים, וזה החזיק מעמד מספר חודשים. גם הטענה היתה, שהסכימו על שערים גבוהים מדי. עכשיו יש הסכם דומה ויש סיכוי שהוא יחזיק מעמד, משום שהוא נקבע בשערים יותר נמוכים, סביב 1.60 מארקים לדולר, אם כי יש עדיין טוענים שגם שער זה גבוה מדי.

יש כאן שתי אסכולות. האחת, שהמשמעות הבולטים בה הם מרטין פלדשטין ודורנבוש, הטוענים כי דולר גבוה מדי. יש קבוצה נכבדת

באופן יום־יומי אנו עובדים רק עם בנקים מהגדולים ביותר והיציבים ביותר, במיוחד מתאימים. הבנקים המובילים בעולם עברו כיום ליפן, וזה מעורר בעיה. בנק אמריקני, לפי דרישות הרשויות האמריקניות, עושה סטריפ־טיז במאזן רבעוני. בנק אירופי רק טוטאלים, וכאשר מגיעים לבנקאות היפאנית אתה רואה את הקרקעית רק מאחורי מסך כבד. גם אם משקיעים באג"ח, משקיעים רק באג"ח של ממשלות, ללא סיכון ולאחר בדיקת התשואה לפדיון.

מרדי וידר נכנס לתפקידו כמנהל 5 מיליארד דולר רק לפני 10 חודשים. קשה לו להעריך אם אישיותו של הנגיד או הממונה משפיעים על המדיניות. בעיקרון המדיניות לא משתנה, אך אין ספק כי לטמפרמנט של האנשים עשויה להיות השפעה ניכרת. אישית, סבור וידר, כי אין לשבת רק בשקט ומוחר, בצורה זהירה, להעריך מגמות ולפעול בצורה מתונה, בהתאם למגמות אלה.

ריאיין: צבי טימור

● היכולת של מומחים בעולם לנבא תנודות מוגבלת מאד; אין לנו אמביציה לנבא תנודות קצרות טווח

כסף תוספי. בנק ישראל אינו מפרסם את הפרטים על השקעת הרזרבות, ואינו מוסר הבחנה בין הרווחים שנתקבלו מהריבית על הפקדונות במט"ח לבין רווח הון מעליית השערים. כך שכאשר יתפרסם בעתיד הקרוב דו"ח רווח־והפסד של בנק ישראל, ניתן יהיה למדוד אם שיעור הרווח הוא מעל לריבית הממוצעת ואם כן, זהו השיעור שהושג מפיזור ההשקעה בין המטבעות השונים.

הסטטיסטיקה על ההשקעות נקובה בדולרים. כלומר, מבחינה סטטיסטית בלבד, על כל השקעה דולרית אין הפסד ואין רווח. בהקשר זה מזכיר פרדי וידר את הסיפור על איש עסקים שהחזיק מיליון דולר בדולרים ועוד מיליון דולר במארקים. כאשר פרסם את מאזנו בדולרים, היה לו רווח; כאשר פרסם את מאזנו במארקים, הראה המאזן הפסד של מאות אלפי מארקים. המאזן, בשני המקרים, לא שיקף את המצב לאמיתו. אולם אלה הם הכלים החשבונאיים בתקופות של אי־יציבות בשערי המטבע.

השאלה הראשונה שצריכה להישאל במצב זה היא, לשם מה צריך להחזיק רזרבות, אומר וידר. התשובה לכך היא, שרזרבות מחזיקים בדרך כלל כדי לבצע תשלומים במטבע חוץ. מכאן השאלה הנוספת — אילו תשלומים אתה צריך לבצע, קיימים אומדנים על היקף ההוצאות, ומנסים לעשות סימולציה. העולם של שערי חליפין קבועים, שהתקיים עד שנות ה־70', נגמר. כיום העולם עבר לשערי חליפין משתנים, והחברות וגם היזומים למדו שצריך להתגונן. יש להם התחייבויות במטבעות אלה או אחרים והכנסות במטבעות שונים: הם מודעים לכך שיש צורך לסגור את הסיכונים הנובעים מכך.

מדינה היא לא בדיוק פירמה עסקית. חברה הקונה ברים בגרמניה ומייצאת לארה"ב מודעת לבעיה. במשק ברמה של מדינה השאלה היא יותר סבוכה. אולם הרזרבות של המדינה, בסופו של דבר, עומדות לממן יבוא. זאת נקודת המוצא.

אם היבוא מתפלג בין המטבעות השונים, ואם רוצים לישון לגמרי בשקט, אפשר להחזיק יחס מטבעות על־פי התשלומים העתידיים. במקרה זה, אתה מחסן את עצמך פחות או יותר מפני השינויים בין השערים השונים. הכסף שהספיק לשלושה חודשי יבוא יספיק גם בעתיד כדי לממן אותו יבוא. אבל השאלה היא, כפי שמישהו פעם ניסח אותה: יש שתי אפשרויות — לישון טוב או לאכול טוב. שאלה של בחירה. כולם רוצים להיות עשירים, בריאים, יפים וצעירים, אבל כמו שנאמר, כלה יפה, עשירה וחכמה זה שלושה שידוכים. לפחות אחד משלושת המשתנים — להיות צעיר — אי־אפשר לשמור לאורך ימים: מוסיף פרדי וידר בחיוך.

בנק ישראל אינו מנהל מדיניות של השקעת הרזרבות על בסיס העדיפות לישון טוב, אפילו על קיבה ריקה. אם כי בנק מרכזי, מטבעו, צריך להיות שמרן ולהימנע אפילו ממשק של ספקולציה. מה שמנסים לעשות הוא, להעריך את הפיחות הבסיסי. גם בבנק ישראל יודעים את המגמות הבסיסיות של השערים בעולם. לא את התנודות, שלעיתים מתמשכות חודשים. ישנם תרשימים של חודשים בהם הדולר התחזק, גם בתקופות של ירידה כללית, וגם להיפך, ולא מדובר על תנודות יומיות, אלא שבועיות וחודשיות.

יתחולל השינוי במגמה. זה מזכיר את הסיפור על רוטשילד, כאשר שאלו אותו כיצד התעשר. אני קונה ביוקר ומוכר בזול, השיב. איך זה? ורוטשילד הסביר: אני קונה ביוקר כשזה זול, ומוכר בזול כשזה יקר. מבחינת הניהול, די אם תופשים את הסיבה של המועד, כאשר הדברים משתנים, ומעריכים טוב את המגמות הבסיסיות לפרק מספיק ארוך.

טוב היה לדעת כל נקודה ונקודה, אך איש אינו יודע כל נקודה ונקודה, אומר פרדי וידר.

מכאן ניתן להניח, כי בבנק ישראל פועלים על בסיס זה של הערכת הרכב היבוא וסטיות

מהי השפעת ההפרשים בשערי הריבית?

וידר: ההפרשים בריבית בין המארק לדולר הם בין 3־4 אחוזים. כאשר הדולר יורד מ־1.70 מארק ל־1.60 מארק ביום אחד נמחקים הפרשי

● הפטנט של רוטשילד — לקנות ביוקר כאשר המחיר נמוך ולמכור בזול כאשר המחיר יקר

מהרכב זה על בסיס ציפיות בסיסיות, אך לא ספקולטיביות.

באחרונה נמתחה ביקורת חריפה בפרלמנט בטייוואן על השקעה גרועה של הרזרבות, ואף דרשו את פיטוריו בגלל הפסד של מיליארדים, אני מזכיר לממונה על המט"ח. יש לזכור, משיב פרדי וידר, כי כאשר מדברים על בנקים מרכזיים יש לחלק אותם ל־2־3 קבוצות. ישנם בנקים מרכזיים, כמו בגרמניה, יפן, או בריטניה, שהיעוד שלהם גם שמירה על היציבות המוניטארית הבינלאומית. כאשר הבנקים המרכזיים בגרמניה או ביפן קונים דולרים, השיקול שלהם הם יחסי השערים בעולם ושיעורי הריבית בעולם, ובכלל לא שיקולי רווחיות. באחרונה התפרסם בעיתונות כי לגרמניה היו הפסדים עצומים בניהול היתרות, של מיליארדים רבים, וממשלת גרמניה צריכה להנפיק אגרות־חוב כדי לממן את הגרעון של הבנק המרכזי מתקציבה. הוא הדין גם ביפן.

הם פועלים כך כי המטבע שלהם הוא מטבע עולמי.

וידר: קשה לומר אם ידעו למה עשו זאת. יש ויכוח אם זה מועיל. יש חולקים על כך אם

הריבית של כל שנה. התנודות כיום בשערי המטבע הם הרבה מעבר להפרשי הריביות והשוק אינו מאזן את זה. תנודות המטבעות בדיעבד אינן משקפות את הפרשי הריבית.

העובדה שבנק ישראל מפרסם את היתרות במונחים דולריים, מטעה את הציבור. למה הנתונים לא מתפרסמים בשקלים?

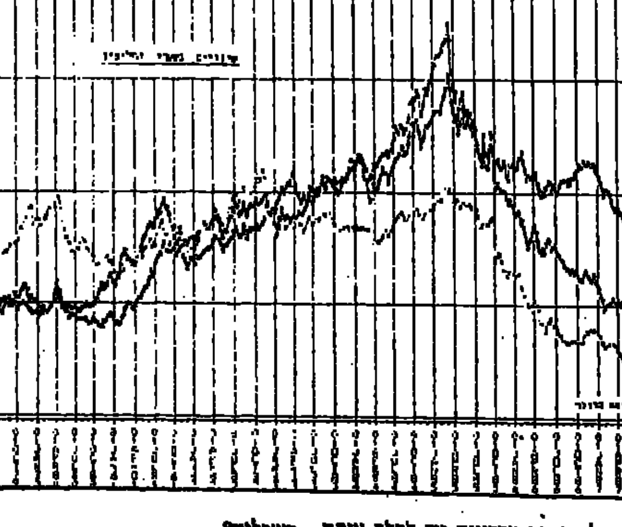

וידר: יש אינו בעיה עקרונית. הבנק המרכזי בגרמניה מפרסם את היתרות במארקים. זה לא אומר שהוא מחזיק את כל היתרות שלו במארקים. זו רק יחידת מדידה. בארץ יחידת המדידה ההיסטורית היא בדולרים. בעולם של שערי חליפין יציבים זה לא שונה הרבה. אך נשארנו עם אינרציה. לא עושים זאת על מנת להציג רווחים יפים בדולרים. ידוע שאלה רווחים לא אמיתיים אלא רק רווחי־נייר, כי גם אם מחזיקים בתיק רק מארק אחד כבר נרשם רווח דולרי.

קרן המטבע מבטאת את הנתונים באס. די. ארים. אך גם הם עובדים בדולרים ואח"כ מתרגמים את זה. קשה מאד לקבוע סל נכון לגבי רזרבות המטבע.

בכל מקרה ניתן להבין, כי בנק ישראל הרוויח יפה בשנת 1987 במונחי דולרים. המאזן יתפרסם בחודשים הקרובים.

אולם אם המאזן הזה מוצג במארקים, היו מוצגים הפסדים. אין לראות בכך הפסדים, כשם שאין לראות במלוא הרווח המוצג רווח ריאלי. בכל מקרה, יש בעיה וחושבים לשנות את מדיניות הפרסום. אך הדבר טרם סוכם. במקרה שיהיה סיכום, לא נחזיק אותו במגירה, אומר וידר. מה שחשוב הוא, שלא נבלבל לעצמנו את המוח עם איזה שהוא סל שאיננו רלוואנטי. יש בעיות מושגיות לא קלות. אין ספק שצריך לעבור עם סל, כי למשל ב־1981 נרשמו הפסדים. אין ספק שאז ההפסדים לא היו כה גדולים ועכשיו הרווחים הם לא כאלה.

קיימת גם בעית החוב הלאומי. רוב ההתחייבויות הם בדולרים אמיתיים, והם נשחקים לא רק בשיעור האינפלציה של ההלוה, אלא בשיעור

● כאשר הדולר יורד מ־1.70 ל־1.60 מארק, ביום אחד נמחקים הפרשי הריבית של שנה שלמה

בקיץ 1987 היו חודשים בהם הדולר התחזק היו חודשים של יציבות, ולאחריהם שוב ירידה. לכן אנו מנסים כמיטב יכולתנו להבחין בין תנודות לבין מגמות ארוכות טווח.

היכולת של מומחים בעולם לנבא תנודות קצרות טווח מוגבלת מאד, אומר וידר, ודי להסתכל בהפסדים של כמה גופים פיננסיים מפורסמים ביותר. יש גם לזכור, שאנו לא יושבים במרכז של קסיטי או בוול סטריט,

יוכלו להתערב לאורך זמן, אסכולה שבראשה מילטון פרידמן שהבנקים המרכזיים לא יכולים לדעת טוב יותר מהשוק וההתערבות רק עולה כסף רב, ללא תועלת. אולם עובדה הם מתערבים. דוגמה לקבוצה שנייה היא טייוואן, לה יש רזרבות של 70 מיליארד דולר. כאשר מדובר בסכומים בסדר גודל כזה, אי אפשר להחזיק אותם בפיקדונות כלליים. לכן הם משקיעים הרבה בארה"ב ורוכשים גם נכסים

בעריכת עלינא תורי

מבט ראשון

כלים שבורים

ג'וליאן שנאבל במוזיאון ישראל

מאת דורית קדר

עבודות בממדים ענקיים צבעים כוחיים. אם מתרחקים מהן מתחילים לגלות דמויות שהסתתרו בתוכן, מלכיי בין יערות או ציור המצייר את עצב

ג'וליאן שנאבל, מייצג עיקרי של ה„ציור הרע" הזיז מבשול נוסף בדרך האמנות העקלקלה, אך בו בזמן העמים מבשולים אחרים. („ציור רע" עלול להיות כשמו — רע, ועל מנת שלא יהיה בזה עליו לצמוח מרקע מורח) במקרה של שנאבל ה„רע", הוא ערך ציורי בפני עצמו, והחשיבה ובוח התוויה העומדים מאחורי הבדים, יוצקים אל תוכה את האיכויות היצירתיות.

שנאבל „שבר את הכלים" הן מבחינה רעיונית והן מבחינה מעשית. הרבה מהעבודות המוצגות עשויות משברי שברים של צלחות. כל חלק הוא מרכיב של העבודה, כל חלק מדומה למשיכת מכחול עצמאית. הטקסטורה המתוספת מעניקה תחושה לא נוחה של מערך המבוסס על עקרון של ניפוץ ושבירה העושים שמות אף במוטיבים הפיגורטיביים.

הסתכלות מקרוב מאפשרת התרחקות והסתכלות ממרחק מה מגלה, שדמויות עוצבו על־ידי הרסיסים. דמויות איקוניות באופיין, תוצר של מאות קדומות. מלך אבירי, שאולי לקוח מהרומנטיקה הצפונית ואפילו מצאצאי המסורת האבורה של דלקרואה. שנאבל מדלג בין ההוויה של הקיום לבין ההוויה הציורית. צלחות היומיום הופכות למעצבות מציאות תמונתית וכך גם ענפי עץ מיובשים, הבאים לייצג עץ מצוייר.

ברפסודה של שנאבל כבר לא נותרו אנשים. רק הדמות האחת העומדת בקרבת התורן נותרה בצלליה — וענף אמיתי המוליך את התורן. כלי הים, שהחטיא את יעדו, נראה כמשולש שפלש לתוך כסף צלחות, שאולי הן קצף מוכסף, של ים לאור ירח. ואולי זה צבעו של ים מעמיד פנים בשלוותו, שכבר הספיק

לבלוע את כל הגוויות והוא שבע ושוקט עתה. מתוך העבודה זורמת תחושה של מאבק קיום נואש. הפסימיזם מתממש גם בגלל אין־סופיות הצבע המונוכרומי וחסר החיות.

המילכוד מגולם בצורה שונה בעבודה שבה מתואר כאמור, מלך ביער עבות. היער מלא על עציו בחלקם מצויירים ובחלקם חיים — האווירה חשוכה ומעלה זכרונות של מלחמות אבירים שותתות דם ועקרות מהיבט אידאי. לא יפלא איפוא, ש„הפיקניק עם דובוני משחק" ממשיך הלך הרוח קודר זה. פיקניק מאזכר את „הארוחה על הדשא" למנה, הנשען על רפאל, שאולי קיבל השראתו מג'ורג'נה.

אבל פער השנים עשה את שלו. הדמויות הנשיות המסמלות מוות. אלוהויות מיתולוגיות או מן הסתם אנשי חברה מבוססת, זנחו את הכר. כך גם נעלם כל סממן של ירק. במקומו באה כתמיות וכתוב שמעיד על „פיקניק לדובוני משחק". שתי המילים מעידות על מוטיב של עונג ומשחק, ילדיות ורכות, אך התוצאות על הבד — מנוגדות.

שעל אחר שעל הולך האמן ומנתץ מיתוסי עשייה ואמונה, כמו גם אשיות של פולקלור. על־כן בעבודה אחרת, אפילו לא נותר מהאבירים הקדומים, אלא סכימה של קסדה ויזיגוטית וגוף מצוייר ומשוטט, שריח עשיית ימי־הביניים עולה ממנה.

אפילו. אדם וחווה לא נמלטו על נפשם. חווה העצימה את משמניה וערוותה נראית וכרית כמעט, כאשר אדם כחוש, מופנם ומסוגר במעטה של מסגרת קווית, מנותק ממנה. צבעוניות חזקה מקשטת את העבודה ומדגישה ביתר שאת את הניגודים.

ההמולה הריגושית המתקיימת במכלול העבודות אף הוורדת לציור „הסלוגה". כאן השתחררה היד לחלוטין על מנת לשרבט פצות מיקרוקוסמיות ואי־סדר ציורי.

ה„ציור הרע" של שנאבל הוא כ„פרחי הרע" של בודלר. הם צומחים מתוך אדמה אכורית המטילה את מורחה על נפש האמן וגורמת לו לנגע כשרות של שפיות היודעים לקלוט את ניצני האי־שפיות.

זרקור

העם והאמנות

לאן מועדות פניה של „אמנות לעם" עם כניסתו של יצחק קינן לתפקיד המנכ"ל

מאת יוסי שיפמן

„אמנות לעם" החלה את דרכה כמחלקה בתוך משרד החינוך, כשמטרתה הבאת התיאטרון לעם. אחר־כך יצאה המחלקה מן המשרד והיתה לאגודה עצמאית. תקציבה בא לה ל„אמנות לעם" בעיקרו ממשרד החינוך, בשלצדו עוד גורמים. את מדיניותה קובעים נציגים של הגורמים המממנים ושל הציבור. השם היה ונשאר „אמנות לעם". ה„ל" מדגישה את הכוון האמנות לַעם. פעולה זו מציינת גם בסעיף הראשון של תקנון האגודה, סעיף המטרות: „הפצת מפעלי תרבות ואמנות".

הדרך לביצוע המשימה הנכבדה הזו היא בעצם פשוטה. רכישת מופעים למיניהם; בדיקתם מבעד למסננת של רמה ואיכות. המופעים שזכו בתו תקן עולים על מסלולי שינוע בארץ.

לאן הם מגיעים? לשם כך צוירה מפה שכוללת יישובים נזקקי תרבות ברמות שונות. יישוב שנכלל במפת „אמנות לעם" זוכה גם בסובסידיה. הסיוע הכספי ניתן על־פי משתנים שונים, בעיקר בהשתתפות במחיר הכרטיסים. עם השנים גדלה פעילות „אמנות לעם" (א"ל) והתרחבה לתחומי אמנות נוספים. היא קלטה לתוכה את רשת הקונצרטים מייסודה של קרן התרבות אמריקה־ישראל והפכה אותה לענף המוסיקלי במערכת. היום א"ל מניידת בנוסף להצגות ולמוסיקה גם מחול וזמר. א"ל גם מפיקה תערוכות מיוחדות, ברובן דידקטיות, לאותן אוכלוסיות.

תהליכי הבחירה — המסננת — של מופעים גם הם כבר מסורתיים. לכל אחד מתחומי אמנויות הביצוע ישנה ועדה המורכבת מאנשים הקרובים לתחום האמנותי ומאנשים העובדים ביישובים הצרכניים. הוועדה דנה בכל מופע וממליצה על כל מופע שהיא מוצאת ראוי. רשימת המופעים המומלצים מובאת לידיעת רכזי התרבות ביישובים ואלה בוחרים מתוכם את המופע המתאים להם לישוב. מערכת יחסים כזו בין המופע לעם הצרכן דרך הצינור, א"ל פתחה מערכות יחסים מיוחדות בין האמנים לבין הצינור. מופעים קמים ונופלים על נכונות א"ל לכלול אותם ברשימה. ההתרפקות על הדלת היתה לתופעה של יומיום על כל המשתמע.

א"ל מצידה מנסה להגביר את מקדם הצריכה. לשם כך היא יוזמת זרזים שונים. מפגשים עם אמנים, ראיונות פומביים ושיחות ביישובים. מפגשים שיניבו אחר־כך רצון גדול יותר לראות את התוצרת של אותו האמן. סדרת אירועים מרוכזות ביישוב או בחבל ארץ, המלווה בתופים ובחצוצרות, הממקדים את העניין של תושבי אותו אזור בעשייה התרבותית כך קמו מפעלים דוגמת „שבוע התיאטרון ב..' „שבוע המוסיקה ב...' ודומיהם.

השלב הבא היה הקמת וירות רחוקות מן המרכז כדי להעביר לשם את מוקדי היצירה. כך. זוכה הקהל המקומי, המארח, בסדרת אירועים שתל־אביב וירושלים, עדיין לא ראו. רעיונות אלה הביאו אל לוח האירועים הישראלי את „שבוע התיאטרון בעכו", את „שבוע הזמר העברי בערד", „פסטיבל הג'אז באילת", את „הווקאליזה" בעכו ואת „גוונים במחול" שהחל ברמלה ונאלץ לסגת לפאתי הכרך הגדול, לשכונת התקווה בתל־אביב.

מערכת שווקית

אם נתנתק לרגע מן הקשרים האמנותיים נראה ללא קושי שהמרכזי הוא במערכת של שיטות שיווקיות טהורות. כבדיקת הקיים בשוק; טעימתו על־ידי טועמים מומחים; שיווקו בדרכים רגילות או במבצעי מכירה מיוחדים. עידוד צרכנים מצטיינים על־ידי חלוקת פרס שנתי — „הצילינדר הנודד" חלוקת פרסים ותעודות הוקרה לספקים מצטיינים, אלו האמנים שזכו לביקוש הרב ביותר ושנענו לכל קריאה למלא מקום של אמן חסר.

דרך נוספת להגביר את מקדם הצריכה היא ביצירת סל תרבות. שם מסתרי לעיסקת חבילה תרבותית שבמסגרתה יקבל הצרכן שני קילו הצגות, חמש מאות גרם מוסיקה, ומאתיים גרם מחול. הוא אמור ליהנות מן המצרכים ואז, מקווים כולם, יקנה הצרכן סל חדש. מתקפות נוספות על קהל הצרכנים הפוטנציאלי היו: כניסות אל מפעלים, אל מתנ"סים וגם לתוך בתי־ספר. כאן בפעילות האחרונה קבלה א"ל דחיפה עם הקמתם של בתי־ספר קהילתיים. א"ל מצאה את עצמה משווקת את מוצריה למשפחות המאורגנות במסגרת בתי־ספר אלו.

הפן האחר של פעילות השיווק הזו הוא הפן הכלכלי. תקציבה המוגבל כדרך־כלל של א"ל כולל סבסוד המוצר, המותנה במשך זמן מוגבל. הרעיון המרכזי הוא שיום אחד יפסקו מבצעי המכירות — הסבסודים — ותחל הקנייה החופשית. תושב עיר־שדה יקדיש חלק מתקציבו המשפחתי לרכישת כרטיסים להצגה, לקונצרט או לבלט ירכוש ספרים ויפקוד תערוכות ואולי אפילו גם יקנה ציור וכל זה ללא דחיפה ציבורית.

היתרונות שבשיטה, הימנעות א־פריורי מוויכוחים נוקבים ומעימותים מיותרים על תרבות בעלת גוון כזה או אחר. פעילות המתרכזות בעיקר בשוק הצרכנים היהודי. שיווקו וחיזוקו של הקונסנזוס התרבותי. יתרון בולט נוסף הוא תרומתה של א"ל לאמנים בעיקר לפתות מוכרים. דרך המבצעים השונים שהיא יוזמת מגיעים יוצרים לידי ביטוי חדש בתחומי התיאטרון כמו בפסטיבל עכו, במחול ב„גוונים". גאוותו של המוסד היתה לא אחת בסיוע שנתן לאמן שאיבד מן הפופולאריות ו„שיקומו" בעזרת „הרצתו" במכצרי השיווק הבטוחים של א"ל. חסרונות השיטה־ייצירת מערכת תלויות בין א"ל, הצינור, לבין שני קצוותיו האמן — הספק והקונה — הישוב.

★ אמן או קבוצה ייצרו מוצר שהוא קל ונוח בשיווק. מעין כסא מתקפל במקום כורסא.

★ רכז תרבות עצל שלא ילך ויברור את תכולת הסל בעצמו, או באמצעות נציגים של הישוב או האזור אותו הוא מייצג, יסתפק בחוות דעת של עובדי א"ל. כך ימצא הצינור בעל דעה משלו ההולך ומכתיב את טעמו על ציבור הלקוחות. במצב זה נפגמת גם התכונה החשובה ביותר שצריכה ללוות את הצרכן התרבותי והיא — הסקרנות האמיתית. בעצם החיפוש, בבחירה ובקבלת ההחלטה יש משום הבגרות התרבותית שאליה צריכה לשאוף א"ל.

★ עידוד תופעת המגיע לי המלווה שכבות רבות באוכלוסיה. מי שרגיל לקבל את מנת התרבות שלו ללא תמורה, ימצא לה תחליפים זולים יותר בשעה שיצטרך לשלם עבור התענוג ואז יחזור המצב לקדמותו.

א"ל כמשווק, קיבלה עם השנים תיאבון בריא ולגיטימי וניסתה להגדיל את תחומי השפעתה ולחדור לשכונות עירוניות שלא היו בתחום שליטתה. באזורים מסוימים, כולל תל־אביב בשכונות מסוימות, נכנסה א"ל לפעילות. הפריצות האלה יצרו תפקידי תווך חדשים בעיריות כמו גם בבתי־הספר הקהילתיים.

זהוי בין המוסד למנהל

בשנים האחרונות א"ל היתה לגורם רב־חשיבות שמקבל משמעויות מעבר לשיווק לשמו. הניסיון בארגון מופעים וסדרות אירועים נעשה למצרך מבוקש וכך גם רבות הפניות אליה. אסור לשכוח שחלק ניכר מן הפניות נובע גם כתוצאה מן הסבסוד המלווה את כניסתה של א"ל לפעולה ביישוב זה או אחר. סבסוד המותנה בנכונות היישוב לקבל את הפעילות. יישוב המוכיח את עצמו, — קניית מספר מופעים, שיתוף בסבסוד, הגדלת מספר הצופים באירועים — יזכה בהמשך הסיוע. אם לא, אין סיוע. הצלחתה של א"ל משך השנים הביא לניסיון להקמת רשת מתחרה של ההסתדרות דרך בית־ליסין, רשת מופ"ת, ולניסיונות לשיתוף פעולה עם מפיקים פרטיים שרוצים למכור את תוצרתם.

בשנים האחרונות חל זיהוי כמעט מוחלט בין המוסד לבין המנהל, היוצא יוסי פרוסט. פרוסט הביא את א"ל למרכז זירת ההתרחשויות האמנותיות בארץ. כיום הוא עומד בראש חברה לניהול שתהיה אחראית על האירועים הגדולים, ה„סוכריות" של צוות העובדים המסור של א"ל. לא"ל נשאר התפקיד הקשה של השיווק היומיומי, עם פחות זוהר, עד שימצא זוהר מסוג חדש. על מציאות זו מופקד יצחק קינן המנהל החדש של א"ל.

מגן חובה

קינן (47) הגיע לתפקיד מתפקידים חינוכיים־ציבוריים. הוא היה מורה, מנהל בית־ספר, ראש עיריית בית־שאן משך עשר שנים ולאחרונה שהה כשליח עליית הנוער בפאריס. הוא מוכר גם כמי שכתב שירים שזכו לפרסום על־ידי הגבעטרון (ים השבלים, עמק שלי), ספר שכתב עומד לצאת לאור בקרוב.

קינן, כמי שהיה צרכן מובהק של א"ל ואחר־כך נותק עקב שליחותו לחו"ל, מוצא „התפתחות עצומה שחלה בא"ל. מאות מפגשי סופרים, שבועות האמנות בכל המקומות. בכלל יש חגיגה תרבותית, אדירה בארץ. אנחנו עם יצירתי מאוד. יצרני ויצירתי. מה שעשו לי שלוש השנים בחו"ל. אתה פתאום רואה שכל העניין הזה שקוראים לו מדינת ישראל. הוא ממש שביר, האיום על הקיום שלנו הוא ממשי. אני חושב שאני יכול לתרום בתרבות ככלי מגשר, כשפה ולא כפוליטיקה".

— א"ל היא בעצם משרד האמרגנות, ואת זה היא עושה היטב. השאלה היא איפה מתחילה א"ל ואיפה היא נגמרת. האם היא צריכה להמשיך לטפל גם באמנים וגם ביישובים באותה מידה?

„על ירושלים אמרו ש־50 אחוזים ממנה הם תושבים טעוני טיפוח ו־50 אחוזים הנותרים מתפרנסים מזה. יכול להיות שיש לנו אוכלוסייה הבה שיש בה בערות תרבותית, ויש אוכלוסייה שמתפרנסת מזה. אני בוודאי לא צריך לדאוג לשניים להתפרנס. אני רואה את תפקידה של א"ל בשלושה מישורים: א. בתחום הפשוט. כמתווך בין יצרני התרבות לבין הצרכנים. ב. תחום הייעוץ — אם בכפר־סבא למשל, רוצים לקיים שבוע אמנותי א"ל

יצחק קינן – מנהל אמנות לעם.

צריכה להיות ברמה כזו שגם ישוב כמו כפר סבא שלא צריך אותנו תקציבית, את הייעוץ שלנו. אותו הדבר לגבי תחום „סל התרבות". ג. סל התרבות פעולה ודרשה על־פי ההלכה של החינוך והתרבות. זה כבר קשור בתהליך של חינוך. אני חושב שמרוב תרבות שמתרחשת אצלנו במדינה נוצרו גם איכויות, אפשר להצביע על התקדמות. אבל אני הייתי רוצה להכניס יותר סדר בדברים. אנחנו נפגש, לפי הצהרת השר, ל־80 עד 100,000 תלמידים וניתן להם סלי תרבות יותר מוכנים עם מעורבות יותר גדולה שלנו, ובאופן שיטתי. כלומר, אם אני טוען שאני עובד מגן־חובה ועד י"ב. אני רוצה ליצור שישה־שבעה סלי תרבות שילד שמתחיל מן הגן יקבל בהתחלה רקע רחב. עם התבגרותו יצטמצם את הסל לתחומי התעניינותו של הנער או הנערה."

— איך נבחרו בתי הספר?

כאן, תוך הרגשת רצונו של שר החינוך במימוש הפרויקט החדש, נכנס קינן לשיחה הטכניקה של סל התרבות. „משרד החינוך הקציב לפרויקט הזה בינתיים כחצי מיליון שקל, ומאחר וזה יגלגל עוד סכומים גדולים זה מייצג 20 אחוזים סבסוד. כלומר, עוד 80 אחוזים יבואו מן התלמידים מתקציבי הרשויות המקומיות, מתקציבי הרווחה ומתקציבי השיקום. סך־הכל 2,5 מיליון שקל". הוא מוסיף, „חשוב לנו לעבוד גם עם קהילות חזקות אנחנו לא רוצים לקבל בסל התרבות סטיגמה שזה רק למסכנים".

— מה יהיה על הפרויקטים הגדולים?

„אלה עברו על־פי החלטת ההנהלה ל„חברה לניהול" שהקים יוסי פרוסט. אני לא רואה את הפסטיבלים כנושא של א"ל. לי חשובה היצירתיות. בעפולה ראיתי להקה נהדרת, ראיתי להקה מצוינת גם בבית־שאן. הייתי להקות לא־מקצועיות אבל ברמה רצינית. יש צמאות לצאת ולהופיע. אז זה לא יהיה פסטיבל ג'אז בינלאומי. מפגשים ארציים של יצירה מקומית מסוג זה יותר מעניינים אותי."

— המסגרת הנוכחית של א"ל, הנהלה מצומצמת כשלצורה. ועדות מקצועיות רצונות עובדים לפי תחומים, משרת את תפיסתך הניהולית?

„אני קבעתי לי קריטריון ששום דבר אינו ברור מאליו. אולי רצוני לטלטל דברים בינתיים אינני מסוגל לענות על השאלה. יחד עם זאת אני לא מזלזל באפשרויות להביא גוף יותר רחב שיתכנס שלוש־ארבע פעמים בשנה ויסייע בהתוויית קווים". ולאחר הרהור „דבר שבולט בישיבות ההנהלה, הוא מחסורן של נשים וחשוב לי לטפל בעניין. כמובן שכל זה יועלה בישיבת ההנהלה הבאה".

— עד מתי לדעתך, צריכה א"ל להיות מעורבת בחיי תרבות של קהילה. או במילים אחרות כמה שנים צריך להיות עם היישוב כדי לגרום ליצירת הצריכה האמיתית של תרבות?

„תמיד יהיו יישובים שמבחינה גיאוגרפית יהיו זקוקים לשירותים שלנו. בקעת בית־שאן כיישוב, זה לא מקשה אחת. בבקעה זו חשוב כמה ממכיסי האפלה התרבותית שלנו ואני מכיר אותם מקרוב. חשוב שלשם תגיע א"ל. גם בעירי הפיתוח שהתקדמו. יכול להיות שישנם 5 אחוזים של אוכלוסייה בעיירה שאינה הולכת לשום פעולה. ובעוד 10 שנים יגיעו עיר כזו. וימצאו ילדים שלא ראו הצגה. לכן חשוב כלכל סל תרבות שאותו אנו נכנסים עכשיו לבתי־הספר".

חזרה לאחור

נראה בסיכום השיחה ש„אמנות לעם" הופכת להיות „סל תרבות". לא תטפל יותר באמנים ולא. תטפח אותם. היא תשכח למציאתן לפועל של פרויקט „סל תרבות" יתרה מזאת האתגר המסיונרי של שבוע כל ישוב וישוב בהיצות הפעילות התרבותית נעלם. במקומו תפעל א"ל בתוך קיר של בתי־ספר בהוראת מנכ"ל. את ריתם של הקונצרטים מטעם שהתקיימו בבתי־ספר אני זוכר ולא דווקא לטובה. הם הצליחו להרחיק את הנוער ואת הילדים מן התרבות. ובעשייה התרבותית. מי שהגיע אליהן, אחריהן הגיע למרות אותה פעילות ולא בזכותה.

בתחילת הרשימה ציינתי ש„אמנות לעם" החלה את דרכה כמחלקה במשרד החינוך בסולם העדיפויות, הנוכחי נראה שהיא עומדת להיות אותה מחלקה. הדרך היתה עקומה עצמאית. זה יהיה חבל. לנו צרכני התרבות לא נותר אלא לחכות ולהתבונן מה יהיה מקומה של א"ל בנוף התרבותי בארץ. המורה הוא יוסיף ויבדוק את המערכת המקשתה.

קונצרט ראשון

רומנטית ובשלה

מאת אביבה שלח

קונצרט למנויים מספר 5 (סדרה ה) של התזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של גינתר הרביג, עם מרים פריד (כינור). התוכנית: הינדמית — מוסיקה קונצרטית לכלי קשת ולכלי נשיפה של [illegible] — ברוך — קונצרטו מספר 1 לכינור ולתזמורת בסול מינור, אופ. 26, ברהמס — סימפוניה מספר 4 במי מינור אופ. 98. היכל התרבות 23.1.88.

זה היה אמור להיות קונצרט משובח. מנצח ותיק, האסכולה המזרח־גרמנית המפוארת, תוכנית מן החדש, הרומנטי והמפואר. המנצח [illegible]

הגישה החכמה שהושקעה בקונצרט הישן של ברוך, הפגינה רגש והרגשות במידה הראויה, ללא הגזמה וללא המרנות, רק פעם משובה למכבלי. גם המוסיקה לנשפני המתכת וכלי קשת של הינדמית היתה מסכת של ביצוע נאה [illegible]

מוסיקה יפה, רומנטית ובשלה, בשפה שונה מעלנת. רק הרביעית של ברהמס [illegible]

מסביב לעולם

מאת דוד ארן

היאסנוסט היוגוסלווי

ביום בהיר רואים שינוי

הגלסנוסט הסובייטי נקרא ביוגוסלוויה בשם — יאסנוסט; שפירושו בהירות ■ החלוצים, סופרים והיסטוריונים, לא מהססים להאשים ולבקר ■ אפילו טיטו כבר לא בבחינת קדוש

מסממני היאסנוסט היוגוסלווי. נשים בסרביה מפגינות למען החופש

ה„גלסנוסט" הסובייטי מתורגם ביוגוסלוויה ל„יאסנוסט" (בהירות) וזו אינה באה מלמעלה, אלא מהווה מהפכת תרבות של ממש מתחתית הסולם.

חלוציה הם סופרים, עתונאים והיסטוריונים. ביאסנוסט, אפילו זכרו של טיטו אינו קודש עוד: מאשימים אותו למשל, בהעדפת האלבנים של חבל קוסובו על־פני הסרבים שם, ובהפיכת המוסלמים של בוסניה ל„לאום", כשהתוצאה היא שבאיזור זה צצים מיסגדים כפטריות אחרי הגשם...

כתב־העת „רוגה" מסר, שהביוגרף הרשמי של טיטו, ולאדימיר דדייר, שלח מכתב לגורבצ'וב ובו בקשה שיורשה לו לעיין במסמכים על רציחת 600 עסקני המפלגה הקומוניסטית היוגוסלווית בברית־המ, בין שתי מלחמות העולם. המפלגה היתה קיימת אז כמעט ורק בגלות. חבריה העמידו עצמם לרשות הקומינטרן וסטאלין, שהשתמש בהם לכל מיני עבודות מלוכלכות בצרפת, מה שלא מנע ממנו לחסלם אחר־כך. דדייר לא זכה, כמובן, לתשובה...

יותר מהעזותו של דדייר עורר ביוגוסלוויה סנסציה ספרו של ההיסטוריון בן ה־31, ולומיר מאריץ, „ילדי הקומוניזם", שמהדורתו הראשונה אזלה כמה שבועות אחרי הופעתה. ההיסטוריון הצעיר מראה במקרים רבים, כיצד השתמשה המשטרה החשאית הסובייטית, בתקופה של סטאלין ושל הקומינטרן, בחברי מפלגה יוגוסלוויים, כדי לבצע התנקשויות שונות. זו היסטוריה של דור שלם שהוקרב על מזבח הסטאליניזם. העובדות בספר לא הוכחשו רשמית. בראיון הסביר מאריץ, שאי־אפשר עוד להסתיר מן הדור החדש, שקם ביוגוסלוויה, את האמת. שקרי העבר הם להבין, מעמסה כבדה. מדוע למשל, לא

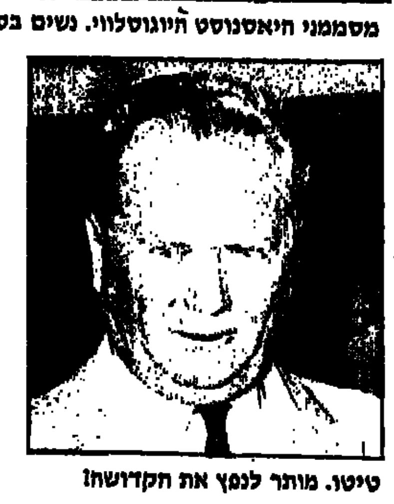
טיטו. מותר לנפץ את קדושתו!

סיפרו לנו שאל מאריץ, שכל מזכ"לי המפלגה לפני טיטו הוצאו להורג בבריה"מ?

עתה מבקש מאריץ לכתוב ביוגראפיה על ראטקו דראוויויץ', איש ידוע לא רק לשירותים החשאיים במערב, אלא גם לחוגי הקולנוע בפאריס, בלונדון וברומא. ההיסטוריון ערך עמו ראיון, שאף הוא התפרסם ב„דוגה" (קשת בענן). לאחר שדראוויויץ', כמו רבים מן העסקנים הקומוניסטים הבולטים ביוגוסלוויה, שירת אצל הפארטיזנים, עלה למעמד של מפקד המשטרה החשאית ולבסוף נשלח במסווה של מפיק סרטים ראשי, כמרגל אל המערב. הוא היה מומחה לקו־פרודוקציות גדולות, ועבד עם כוכבים כאורסון וולס, ריצ'ארד ברטון, ג'יין פונדה, עומאר שריף מארלון ברנדו...

איפשר לו להימלט

במלחמת העולם — מספר דראוויויץ' — נשבה על־ידי הצ'טניקים (הפרטיזנים המלוכנים), לאחר קרב ביניהם ובין הפרטיזנים הקומוניסטיים. הם רצו להוציאו להורג (לאחר שהקומוניסטים הוציאו להורג שניים מהם). אך קצין בשם סימיץ, ששמר עליו, ריחם עליו ואיפשר לו להימלט. רצה המיקרה שאותו סימיץ נפצע בקרב עם יחידתו של דראוויויץ' ונישבה. ציוו על דראוויויץ' לחסלו, אך הלה הכריז שרצונו הוא כי יחלים תחילה מפצעיו. לאחר כמה שבועות טיילו השניים לאורך הנהר, מוראבה, בליווי שני „רצים": „עישנו יחד סיגריות, התחבקנו ואחר־כך ירו שני ה„רצים" שלי בסימיץ", נזכר דראוויויץ'.

בהיותו, אחרי המלחמה, ראש המשרד הד־2 של המשטרה החשאית וצב"א בסרביה, גילה בביקור בסלובניה, שסניף האודב"א שם עוסק בהברחה מאסיווית של סיגריות לאיטליה, גרמניה ואוסטריה, וכי השוטרים הסלובניים מחלקים את הרווחים ביניהם. דראוויויץ' ביקש — וקיבל — רשות מן הממונים עליו להפיל את „החברים" הסלובניים בפח, ולארגן את ההברחה בעצמו, תוך מסירת הרווחים לבנק לאומי היוגוסלווי. ואכן הדבר נעשה. אחר־כך עסקה המשטרה החשאית היוגוסלווית לא רק בהברחה של סיגריות, אלא גם של אבנים טובות, של מטבע זר ושל כסף (מתכת).

בהיותו נשיא חברת הסרטים היוגוסלווית הגדולה, „אבאלה פילם", ביזבז דראוויויץ' באוין מבריח את המטבע הזר המועט של ארצו. בהגיגה, לאחר שסרט של החברה זכה בפרס בפסטיבל קאן, הוא השקיע רבע מיליון דולרים...

„ולטווכה"

חלופות לצבא

הנוער הסלובני דורש לשרת שירות לא־צבאי. לעזור למולדת לא בכוח הנשק...

תנועת הנוער הרשמית של סלובניה עוררה מחלוקת בדרישה לאשר חלופות אזרחיות לשירות הצבאי.

סלובניה היא הרפובליקה המערבית ביותר של יוגוסלוויה, ומאז מותו של המרשל טיטו, קיימת בה תנועת שלום, ההולכת וגדלה. וככלל, הרפובליקה הזאת, הגובלת עם אוסטריה ואיטליה, חולקת תכופות על המדיניות הפדראלית בקשת רחבה למדי של נושאים, מאקולוגיה וכוח גרעיני ועד לפשע פוליטי וסיכסוכים אתניים.

התביעות האחרונות של הנוער הסלובני עוררו זעם בקרב נשיאות המדינה היוגוסלווית, בקרב הצבא ובקרב ברית־הנוער הפדראלית, המייצגת את האינטרסים של הנוער במסגרת הקומוניסטית היוגוסלווית. תנועת הנוער המקומית הציגה את תביעותיה לחלופות אזרחיות בחודש נובמבר, בפני הסניף המקומי של הברית הסוציאליסטית, אירגון המוני בראשות הקומוניסטים.

„רק מוצית האוכלוסיה הבוגרת תשרת בצבא, במקרה של מלחמה", אמר טונה אנדרליץ, ראש ברית הנוער של סלובניה; „לכל היותר יהיו תפקידים אחרים, שבהם יעזרו לחיילים. יש במסגרת ההגנה הלאומית מקום גם לאלה שאינם רוצים לשאת נשק".

הנוער הסלובני החל לגלגל את הכדור בוועידתו האחרונה, וגרם לוויכוח סוער. מוסדות הביטחון היוגוסלוויים מפרשים את התביעות כהתקפה על הצבא. שר־ההגנה בראנקו מאמולה, תקף בוועידת המפלגה ונשיאות המדינה תיארה אותן כמנוגדות לחוקה. התביעות גרמו לסיכסוך גלוי בין ברית־הנוער הסלובנית ובין ברית־הנוער היוגוסלווית הפדראלית, המתנגדת לדיון כלשהו בנושא.

צעירים סלובנים ערכו הפגנות בבירת הרפובליקה, לובליאנה, וחזרו על תביעותיהם לחלופות אזרחיות לשירות הצבאי. הפגנות מסוג זה אינן חזון נדיר בסלובניה, שהיא החלק העשיר ביותר של יוגוסלוויה, והמערבי ביותר מבחינה אינטלקטואלית. סלובניה היתה עד 1918 תחת שלטון אוסטריה.

אנדרליץ מגן על היוזמה, באומרו, כי למעשה היא עשויה לתרום להגנה הלאומית. „ישנם צעירים ביוגוסלוויה שאמונותיהם הדתיות והפילוסופיות מונעות מהם לשאת נשק. אין רבים כאלה. השירות הלא־צבאי יאפשר להם לשרת את מולדתם באופן אחר".

תנועת השלום הסלובנית זוכה לתמיכה בקרב פקידים מקומיים. ועד מקומי של המפלגה הכריע, כי מן הדין לתת לסרבנים, מטעמים דתיים, זכות שלא לשרת בצבא.

פרנאק טומיץ, חבר סלובני בהנהגה הקולקטיווית של המפלגה הקומוניסטית היוגוסלווית, גורס, כי יש לנהל ויכוח חופשי בנושא.

„רויטר"

בלבולי אמת

ספר היסטורי נאסר לפרסום בפעם הרביעית

בחודש נובמבר האחרון נאסר זו הפעם הרביעית, ספרו של ההיסטוריון היוגוסלווי [illegible]

„רויטר"

תגובות

מה פתאום התפנקות?

מאת עדנה סובול

ברצוני לענות על סקירתו המטעה של גיורא מנור לסיכום חג המחזה המקורי, כמי שלקחה חלק ביצירת „סינדרום ירושלים".

לטעון, כי יהושע סובול וגדליה בסר התפטרו מהנהלת תיאטרון חיפה מתוך „התפנקות בעלבון מדומה" בעקבות הביקורות, היא טענה צבועה ומרושעת, הבאה לנקות את מצפונו של מנור כמבקר תיאטרון.

סובול־בסר לא התפטרו בגלל שטחיות הביקורת. מכתב ההתפטרות שלהם, שנדפס כלשונו בעיתונים, הונח על שולחנו של מנכ"ל התיאטרון, נועם סמל, שבוע לפני הבכורה ב„הבימה" ולפני שהמבקרים הנכבדים כתבו את „ביקורותיהם". המכתב לא פורסם קודם לכן, מפני שסמל ביקש לא לפרסמו ערב הבכורה. וגם על זאת דווח בהרחבה בעיתונות.

במכתב ההתפטרות הידוע מונים סובול־בסר את הסיבות הפוליטיות לעזיבתם, ואלה משתרעות על־פני כל השנה האחרונה, החל במסע „הפלשתינאית" לאירופה וכלה ב„סינדרום". ולכן, מר מנור הנכבד, אל תתחבא מאחורי הטפות־מוסר פוליטיות, לאנשים שנלחמו את המלחמה האמנותית־פוליטית, כפי שאף אחד לא נלחם בהנהלות התיאטרונים, כאן. הם יכלו „להתפנק" ולהעלות ל„חג הארבעים" את „ליל העשרים", והכל היו מלקקים את האצבעות, אבל הם בחרו בדרך הקשה, לומר את הדברים הכואבים והבוערים ברגע זה, כפי שראוי לתיאטרון אמיתי לעשות, כשהוא חי בזמנו ובמקומו.

ואשר לצורה האמנותית: אם טחו עיניך מראות את ה„צורה הבימתית הבלתי־שגרתית", וכפי שטענת שלא ראית בחג המחזה המקורי בכלל, יתכן שזאת יבינו הדורות הבאים אחריך, כפי שראינו עתה בתגובתם הספונטנית והישירה של אנשים צעירים, שחוו בהצגה, וכפי שכבר קרה להרבה יצירות מבוכרות מאוד, בזמנך.

תגובת גיורא מנור:

מתנה לאויביהם

מה יאמרו הדורות הבאים על יהושע סובול ועל חוסר הבנתם של המבקרים, מוטב, באמת, להשאיר לעתיד. אבל מה משנה דעת המבקרים, אם גדליה בסר ויהושע סובול התפטרו מניהול תיאטרון חיפה עוד לפני הבכורה של „סינדרום ירושלים"?

מתגובתה של עדנה סובול עולה טענה, (שגם יהושע השמיעה), כאילו יש לדרוש ממבקר תיאטרון לשבח מחזה בשל כוונותיו הפוליטיות, גם כשההצגה נראית לו גרועה. לצערי, זה מזכיר כללים הנהוגים במדינות מסויימות, שבהן קומיסרים קובעים את ערכו של מחזה, בהתאם למה שנראה בעיניהם „חיובי" והרי זו בדיוק הנקודה, שבגללה התקפלו — אחרי מאבק ממושך ומר — מנהליו האמנותיים של תיאטרון חיפה.

גם למחזאי גדול וחשוב מותר להיכשל. אני מסור מלשוב ולהביע את הערכתי הרבה לעבודתו של סובול, כי עשיתי זאת בסומבי פעמים רבות. אבל הסכמתי עם רעיונותיו הפוליטיים אינה מחייבת אותי, כמבקר, להסתיר את מורת־רוחי מהצגה זו או אחרת.

ייתכן שבסר וסובול חששו, שהמשך עבודתם בחיפה תזיק לתיאטרון, שהם עמדו בראשו, בשל איבתם של פרנסי אותה עיר ומיני אנשי ציבור פאשיסטיים או קלאריקאליים, ועל כן העדיפו לפרוש. זהו שיקול המצוי מחוץ לתחום הביקורת האמנותית, ואינו נראה לי מבחינה פוליטית.

הצורה בה בחרו להתפטר מעניקה, לדעתי, מתנה לאויביהם, שאני לא נמנה עמם השגותיהם על חופש הביקורת האמנותית נותנות כביכול, הצדקה לטענות כלפי תיאטרון חיפה, הנשמעות מפי הפוליטיקאים, השמחים על התפטרותם של שני האמנים, שאני מצטער מאוד מאוד עליה.

רצ או מועד

מאת דודיק דורון

במאמרו המאלף של מארק גפן „לאן אתה ריץ?" („על המשמר", 11/12/87), הוא מזכיר את העובדה (שאי־אלה חברים בקיבוץ־הארצי והשומר־הצעיר נוטים לשכוח אותה), כי „רצ בוודאי אינה מפלגה סוציאליסטית ואינני זוכר אם מישהו מצמרת תנועה זו השתמש במונח זה כמנחה אותו בתפיסתו הרעיונית".

לא קשה לחזק דברים אלה, על־ידי ציון עובדה נוספת בלתי־מבוטלת, שמנהיגי רצ (למשל, שולמית אלוני, יוסי שריד, מ. בראון), התפתחותם ועלייתם בקריירה הפוליטית היתה בתוככי המפלגה הסוציאל דמוקרטית הא"יית, שבוודאי לא נעמה לחיכם של אי־אלה חברים בקבה"א, שמפ"ם אף פעם לא היתה עבורם מספיק סוציאליסטית...

על „יסודות" אלה קמה בשעתו „שלי", שנתגלגלה והתדרדרה כ„מעלה" הסוציאליזם הסוכ־מפ"ם, המפלגה או התמורה, עד שאחד מהם (רן כהן מגן־שמואל) ענן ב.. רצ הבלתי־סוציאליסטית ראתה הכרזתו של ח"כ לשעבר בועז מאיר בנרון, או דבריה של שולמית אלוני לגבי ההסתדרות העובדים, או שותפותו של ח"כ דדי צוקר עם הליבראלים בריון על המושבים.

לאימון התראיין רן כהן ב„הדף הרוק" ואמר מה שאמר. העורך פירסם והקוראים קראו ועברו לסדר־היום. ואחד שהגיב היה החבר הוותיק, איש־העיון — דב בר ניר. („על המשמר", 27/9/87). לאחר שציטט מדבריו של רן, כי מפ"ם „זו מפלגה אידיאולוגית מן הדור הישן — במציאות הנוכחית היא כמעט בלתי־רלוונטית", כתב בר ניר (שימו לב!):

„... כאן אשלח אתגר לרן כהן: קובע אני מפורשות שכל מה שאומרת רצ, כל מה שאומרים „העוקצים" אלוני ושריד, נאמרו על־ידינו לפני ארבעים (ולאחר מלחמת ששת הימים) ולפני עשרים שנה. הכול, הכול־מכול־כול. אביא כאן את כל המרגרמה הרלוונטית של רצ — והיא כולה נאמרה על־ידינו שנות־דור ממש לפני כיבוש: זהות לעריגה, זכויות האדם, התורות, שוויון האשה, העמקת הדמוקרטיה במדינה ובהסתדרות, שיוויון ומיזוג עדות, והתנגדות לכפייה דתית, והתנגדות לחוקי האישות הרבניים, תמיכה עצמית לפלשתינים והזירה מתמדת לשלום ללא סיפוחים — ועוד ועוד ועוד. והוי אני על ההתנאה הבה, יציין נא רן כהן, מה הם החידושים הרלוונטיים שהוסיפה רצ לעקרונות הבסיסיים, שמניתי לעיל — ובוודאי שכחתי כמה מהם. קובע אני מפורשות: זכות היוצרים' מגיעה כאן למפ"ם ולמפ"ם בלבד".

דב בר ניר שלח אתגר ואף חזר עליו בתוקף ואילו רן כהן — עד היום (עברו מאז 4 חודשים ויותר), לא השיב! היש לו מה להשיב?

„הצליחו" לאבד מנדט

צבת־בצבת־עשויה: לפני שנים לא רבות דרך כוכב בשמי העיון של החברים התושבים — הופיע הספר „ארץ הצבי", שמחברו ליובה אליאב (מזכיר מפא"י, לשעבר). נמצאו בתוכנו חברים ש„ממש ליקקו אצבעותיהם". הטענות של החברים, כי מה שכתוב בספר דנן (בבעיה היהודית־ערבית או בסוגיות חברה וכלכלה, נאמרו ונכתבו לפני שנות דור על־ידי הוגי רעיונותינו, מעילינו, עתונאינו, נאמינו — לא שכנעו. מקצת חברים טובים ויקרים הסתופפו סביב דגל הספר (ומחברו ו„הצליחו" (ומרוב כוונות טובות, כמובן) לאבד מנדט או שניים בכנסת „עבור" תנועת הפועלים.

בינתיים (הספיק המחבר „להתאחד" עם שלי „שלנו" ועם רצ, (שאף בראשה עמדו מפא"יניקים מאוכזבים אישית) ולהקים מסגרת חדשה: הספיק גם... לפרק אותה ולחזור אל חיק מחצבתו, קוראו לזה „מפא"י ההיסטורית", או „רפ"י המשתלטת" וכדו'. לפולנו, חזרו חברי קיבוצינו אל חבריהם בקיבוץ־הארצי ובמפ"ם ועומדים ביחד אתנו במאבק האידאי ובפעילות היומיומית, שלמען ציונות סוציאליזם וקיבוץ, קיבוץ־גלויות ואחוות עמים.

ללמוד לקח

כיום יש בקיבוצינו חברים, שמשום מה מתעלפים מנסיונות הברנוזו־בריאמים בשלי ורצ ואצל אליאב ומפרסמים גילוי־דעת, שכותבים בכוכבות, שמאלה מן הקו התנועתי ההיסטורי הכולל והבינאומי אלה מתעלפים בעקשנות מחומר הסוציאליזם והנורא של רצ ומן הליבראליזם הבורגני.) ואילו „שוכחים" שמפ"ם פנתה חסרה ופנתה אליהם בעניין ההתוכחות שלקראת הבחירות הקרובות, ואילו רצ — היא זו שפסטה, אמרה: לא.

אם שמא מותר להגיד לחברים אלו ליצור לקח מקודמיהם אצל אלוני ואליאב, לחזור אל הציונות הסוציאליזם הרלוונטיים, אל חבריהם המגשימים בקיבוץ בעירו, וללכת למעשה בכל תחומי פעולתינו המשותפים, (ששם רשם משותפים גם לרצ ועבודה)

מאמן נבחרת צרפת, אנרי מישל, אמש בתל־אביב:

נצחון על ישראל יסייע לנו לבנות נבחרת טובה

"הידיעות מהשטחים הדאיגו אותנו" ★ המגן היהודי וייש: "תחילה קיללו אותי אבל כשראו שאני טוב – השלימו עם הופעתי"

● כדורגל

מאת יצחק ויסהוף

"המשחק נגד נבחרת ישראל יהיה הראשון מבין שלושה שלאחריהם נתחיל לגבש נבחרת חדשה, שתחליף את הנבחרת הקודמת שהיתה לנו עם פלאטיני, ג'יראס, טיגאנה ובוסיס. אני תולה תקוות רבות במשחק נגד נבחרת ישראל, ביום רביעי, ב־8 בערב" — כך אמר אמש במלון הילטון בת"א, אנרי מישל, מאמן נבחרת צרפת בכדורגל, והמנהל הכללי של כל נבחרות צרפת.

מישל הגיע אתמול לישראל יחד עם 16 כדורגלנים, לבד משחקני האלופה, בורדו, שיגיעו ארצה רק היום הישר ממסע משחקים בארה"ב.

מישל הוסיף כי ביום נמצאים בנבחרת הצרפתית תשעה שחקנים שהשתתפו במשחקי־מכסיקו והיתר חדשים: "יש לנו שחקנים לא מוכרים וצריך להעניק להם נסיון. קשה לדעת כמה זמן יקח לנו לבנות נבחרת חדשה ובעלת רמה שתשתווה לנבחרת העבר. המטרה היא להקים שלד חדש, והשאיפה שלנו להצליח במוקדמות הגביע העולמי. אנו מאוכזבים שלא עלינו לגמר אליפות אירופה לאומות, אך אין כבר אסון."

המאמן הצרפתי הביע תקווה כי נבחרתו תנצח מחרתיים. "התוצאה חשובה לנו לצורך הבטחון העצמי. אם נשחק טוב — ננצח. הכוונה להציג כדורגל חיובי. מולנו תשחק נבחרת שאנו מכבדים".

הנבחרת הצרפתית תקיים היום ומחר שני אימונים, ביום רביעי תשחק נגד נבחרת ישראל, ביום חמישי תקיים אימון נוסף וכשבת עוד שני אימונים. הצרפתים ישובו לארצם ביום ראשון, ושם צפוי להם טורניר עם שוייץ, מרוקו ואוסטריה.

"היו לנו בעיות לפני הנסיעה. החדשות שהגיעו מהשטחים הדאיגו אך הסבירו לנו שאין מה לחשוש ועובדה שאנחנו כאן" — אמר מישל.

ויליאם וייש, מגינה היהודי של נבחרת צרפת, התקבל בלבביות וסיפר על הקשיים שלו בצרפת בגלל היותו יהודי: "בתחילה קללו אותי, אך לשמחתי הייתי טוב, וזה עבר. יש לי משפחה רחוקה כאן, אך איני חושב שאי־פעם אשחק בישראל. טוב לי בצרפת, ואני מרוצה".

כוכב הנבחרת מנואל אמורוס הוסיף: "בישראל יתחיל פרק חדש של הכדורגל הצרפתי, אתם תהיו החוליה המקשרת בין הנבחרת הקודמת לנוכחית".

יחד עם נבחרת צרפת הגיע לישראל נשיא האינטרטוטו, לותר למיורס מגרמניה, עם שלושת סגניו, שישתתפו הערב במסיבה לציון 20 שנות ספורטוטו בישראל.

שבעה התחלקו הפרס הראשון בטוטו

שבעה מנחשי 13 תוצאות נכונות בשבת בטוטו (המשחק ה־14 בין הפועל עכו והפועל בת־ים הופסק) יקבלו 160 אלף שקל כל־אחד.

314 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 1335 שקל; 4538 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 92 שקל ו־39,881 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 10 שקל. הפרס החמישי לא יחולק בגלל ריבוי משתתפים.

מיחיץ' ממשיך להפתיע תוך חיפוש שחקנים

סגל, שוורץ, לוין, אלון ויגאל הלל זומנו לסגל

מאת ראובן חננית

המאמן הלאומי בכדורגל, מילינקו מיחיץ', המשיך להפתיע. אתמול זימן חמישה כדורגלנים חדשים לסגל הלאומי, לקראת האימון לפני צרפת, היום ב־12 בצהריים.

המוזמנים: יעקב סגל, בלם הפועל ת"א; יעקב שוורץ, קשר בית"ר ירושלים; יגאל הלל, קשר שמשון ת"א, ושני שחקני הפועל פ"ת, ניר לוין וניר אלון.

הזמנתם של סגל ואלון מרמזת שמיחיץ' אינו מרוצה מתיפקוד הבלם הקרמי בנבחרת, ירון פרסלני, במשחק האחרון בשבוע שעבר נגד בלגיה. סגל ואלון יתמודדו כנראה עם פרסלני ומנשה שמעונוב, המחלים מפציעה, על תפקיד זה.

22 המוזמנים לאימון היום הם: אבי חרד, עופר פביאן, אדיר שמיר, אבי כהן (בית"ר י־ם), אבי כהן (ריינג'רס), ירון פרסלני, ניר קלינגר, יעקב סגל, אפרים דוידי, ניר אלון, ליאור רוזנטל, דניאל בראיילובסקי, משה סיני, אלי כהן, אורי מלמיליאן, יעקב שוורץ, מוטי איוניר, יגאל הלל, אבינעם עובדיה, שלום תקוה, משה איזנברג וניר לוין.

בתום האימונים היום או מחר ינפה מיחיץ' שלושה או ארבעה שחקנים לקראת המשחק עם צרפת מחרתיים.

בת־ים — מחרתיים לדין

קבוצת הפועל בת־ים תועמד מחרתיים בפני בית־הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל, בעקבות דוחו השופט בני כהן, שהגיע אתמול למשרדי ההתאחדות.

השופט אינו מאשים ישירות את הפועל בת־ים בהפסקת המשחק בעכו (3:0 לעכו בדקה ה־80) אולם לפי פירוט האירועים החליט פרקליט ההתאחדות, עו"ד הרציג, להעמיד לדין משמעתי רק את קבוצת הפועל בת־ים.

בני כהן מציין בדו"ח כי במהלך המשחק נאלץ להרחיק שלושה משחקני הפועל בת־ים, בר־גיגי, נחום יוסף וכוסטיקה, ובעקבות פציעתם של חן וסלינס, שהותירה את בת־ים עם שישה שחקנים נאלץ להפסיק.

שלושת שחקני הפועל בת־ים המורחקים יועמדו גם הם ביום רביעי בפני בית־הדין המשמעתי.

ישראל ואיטליה פירסמו נבחרותיהן

איגודי הטניס של איטליה וישראל פירסמו אתמול את הרכבי נבחרותיהן לתחרות בבית־העליון בגביע־דייויס, שתהיה בחודש הבא בפאלרמו שבאיטליה.

הנבחרת הישראלית כוללת את: עמוס מנסדורף, שלמה גליקשטיין, שחר פרקיס וגלעד בלום. לא מן הנמנע שהשחקן עמית נאור יצטרף למשלחת כשותף אימונים.

הנבחרת האיטלקית כוללת את: פאולו קנה, מדורג 51 בעולם; פרנצ'סקו קנסלוטי, מדורג 75 בעולם; קלאודיו פיסטולצ'י, מדורג 97 בעולם, ודייגו נרגיסו, הנחשב בין חמשת טניסאי הנוער הטובים בעולם.

מנצח וילאנדר עם הגביע — תצלום: איי.פי.

וילאנדר זכה בפעם השלישית באליפות אוסטרליה

● טניס

הטניסאי השבדי מאטס וילאנדר, בן ה־23, זכה בפעם השלישית באליפות אוסטרליה הפתוחה במלבורן, כשגבר במשחק־הגמר על האוסטרלי פאט קאש, במאבק בן ארבע שעות וחצי — 3:6, 7:6, 6:3, 1:6, 6:8. המשחק הופסק פעמיים בגלל גשם, שנמשך כשעתיים.

יותר מ־15 אלף צופים שהו באיצטדיון יותר משש שעות עד לסיום המשחק שנקטע במהלכו בגלל הגשם. לוילאנדר הוענק פרס כספי בסך של 110 אלף דולאר, ולקאש מחצית הסכום.

השבדי זכה קודם־לכן בתואר האוסטרלי ב־1984 וב־1985, ואחריו זכה פעמיים בן־ארצו, סטפן אדברג, ב־1986 וב־1987.

האוסטרלית ג'ראן פול זכתה בתואר הנערות, בנצחה את הצרפתיה עמנואלה דרלי — 4:6, 4:6, ואת התואר הנערים נטל האוסטרלי ג'והאן אנדרסון, שגבר על בן־ארצו אנדריאו פלורנט — 5:7, 6:7.

נאווראטילובה ושרייוור זכו בתואר הזוגות לנשים, בנצחן בגמר את כריס אוורט מארה"ב וונדי טרנבול מאוסטרליה — 0:6, 5:7.

קארקה ומאראדונה הבקיעו ונאפולי ניצחה בליגה 0:2

● ליגות באירופה

במחזור ה־16 בליגה האיטלקית בכדורגל, ניצחה אתמול האלופה והמוליכה, נאפולי, את צסנה 0:2, משעריהם של הברזילאי אנטוניו קרקה והארגנטינאי דייגו ארמנדו מאראדונה.

מילאן, במקום השני, ניצחה את פיזה מהתחתית — 0:1, כשאת שער־הנצחון כבש ההולנדי רודי חוליט.

האחרונה בטבלה, אמפולי, כפתה תיקו 2:2 על קבוצת הצמרת סמפדוריה, לאחר שהוליכה 0:2 במחצית.

קומו, גם היא מהתחתית, הצליחה לסיים בתיקו 1:1 עם יובנטוס. רנאטו בוסו, בן ה־19, הקנה יתרון ליובנטוס, אולם המארחים הצליחו להשוות בדקה ה־75 על־ידי מאסימו אלביירה.

תוצאות נוספות: רומא־אסקולי 0:3; פסקארה־אינטר 1:1; ורונה־פיורנטינה 1:0; טורינו־אבלינו 0:0.

בראש מוסיפה לצעוד נאפולי, עם 27 נקודות, ומקדימה ב־3 נקודות את מילאן, רומא, במקום השלישי, עם 22 נקודות, לפני סמפדוריה — 21; אינטר — 18; יובנטוס וורונה — 16 כל־אחת.

שלג וגשם הלמו בליגה ההולנדית

ארבעה מתוך תשעה משחקי הליגה הראשונה בהולנד בכדורגל, ובכללם של הצועדת בראש, פיליפס איינדהובן, נידחו בגלל שלג וגשם, שביטו את המשטחים.

אייאקס אמסטרדם הכניעה את ספארטה רוטרדאם 0:4. קבוצתו לשעבר של מוטי איוניר, רודה, סיימה בסיטארד בתיקו אפס עם פורטונה, השלישית בטבלה (23).

תוצאות נוספות: וולנדאם — אלקמאר 1:1; וונלו — חרונינגן 0:0; וילהם — צוולה 1:3.

הצמרת: 1. פיליפס איינדהובן 35 נקודות מ־18 משחקים; 2. אייאקס אמסטרדם 30־20.

● פורטוגל: פורטו המשיכה לנצח, ואף הגדילה את הפער בצמרת הליגה ל־7 נקודות. במחזור ה־18, ניצחה פורטו את אקדמיקה — 0:1.

בריז' — אנדרלכט 1:2

קבוצתו של רוני רוזנטל, מ.צ. בריז', ניצחה אתמול את האלופה הבלגית, אנדרלכט — 1:2, ולה 29 נקודות במקום השלישי בטבלה.

בראש צועדת אנטוורפן עם 32 נקודות מ־20 משחקים, לפני מכלן של אותנה — 30. אנדרלכט מדורגת במקום השישי.

תוצאות נוספות אתמול בבלגיה: ראסינג ג'נט — קורטרייק 0:0; מולנבק — גנט 1:5; ליאז' — בוורן 0:1; סרקל בריז' — לוקרן 0:1; וארום — סנט־טרונד 0:1.

מנצ'סטר – ארסנל 1:2

כ־80 אלף צופים חזו אתמול בהייבורי בנצחון מנצ'סטר יונייטד על ארסנל 1:2, במשחק השלמה בליגה האנגלית בכדורגל.

הסקוטים גורדון סטראכאן, בדקה ה־12, ובראיין מקלר (שערו ה־18 העונה), בדקה ה־67, הבקיעו למנצ'סטר־יונייטד. לארסנל כבש האירי הבינלאומי נייאל קווין, בדקה ה־37.

● ספרד: הפסד ביתי נוסף נחלה ברצלונה בליגה כשנוצחה על־ידי אוסאסונה 1:0. האלופה ריאל מדריד ניצחה בואיאדוליד 0:2, וצועדת בראש עם 32 נקודות מ־19 משחקים ומקדימה ב־5 נקודות את סוסיאדאד, שהכניעה את ספורטינג גיחון 0:3.

הפסד לבוסטון

לאחר שורת הצלחות נחלה בוסטון־סלטיקס אור לאתמול הפסד בליגת האן־בי־איי. לקליבלנד — 119:100.

תוצאות נוספות: שיקאגו בולס — גולדן־סטייט 94:121; דאלאס — מילווקי 97:113; סאן־אנטוניו — לוס־אנג'לס קליפרס 100:106; סאקראמנטו קינגס — ניו־יורק ניקס 94:97.

● קבוצת הכדורסל של מכבי חיפה פתחה בהליכים משמעתיים נגד מאמנה המודח, יוסי הררי. הקבוצה החיפנית מאשימה אותו בהוצאת לשון הרע נגד המחלקה וחלק מעסקניה בראיונות עיתונאים.

הערב – מחזור מלא בליגה הלאומית

ארבע מהצמרת בחוץ – דרבי־קטן בתל־אביב

● כדורסל

כל ששת משחקי המחזור ה־14 בליגה הלאומית בכדורסל ייערכו הערב. המחזור חסר מאבקי־מוקד. ארבע מחמש הראשונות ייצאו למשחקי חוץ, ורק הפועל ת"א תארח בדרבי־הקטן את בית"ר ת"א.

● הפועל ת"א מול בית"ר ת"א, באוסישקין (8.30). לינטון טאונס וחבריו בהפועל ת"א טרם נוצחו העונה באולמם. הערב ישתדלו להמשיך בסידרת־ההישגים. בית"ר ת"א, הנאבקת בתחתית, תשתדל לחיות במיטבה ו"למתוח" את היריב הבכיר. בסיבוב הראשון — 81:107 להפועל ת"א.

● כדורסלני הפועל חולון יצפינו לרוממה למיפגש ב־8.30 עם הקבוצה השאפתנית של הפועל חיפה, המסוכנת באולמה. אם החולונים יהיו בכושרם הטוב יחזרו עם נצחון, כמו בסיבוב הראשון — 71:82. הפועל חיפה תקשה על יריבתה.

● כדורסלני הפועל הגליל־העליון, נמצאים בכושר טוב, יצטרכו להתאמץ בבירה (8) במשחקם עם הפועל ירושלים, הלוחמת בתחתית. תהיה זו הפתעה אם כדרך ליף וחבריו לא יזכו, כמו בסיבוב הראשון — 95:99 להגליל.

● "מאבק־אחים" מסקרן יהיה ב־8 ברמלה, בין קבוצות אליצור נתניה מהצמרת ואליצור נוהדיוד רמלה, הקרובה יותר לתחתית. בסיבוב הראשון ניצחה נתניה — 77:85. הערב ישתדלו אריל ויליאמס וחבריו לנצל את ביתיותם ולהפתיע את היריב הבכיר.

● דו־קרב ללא־אפשרות ייערך בכפר־המכביה (8), בין קבוצות מכבי רמת־גן ומכבי חיפה. בסיבוב הראשון ניהלו השתיים מאבק מלהיב ברוממה, בו ניצחה מכבי חיפה — 100:111. הערב יעשו הרמת־גנים מאמץ לגמול לחיפנים, המצויים לאחרונה בכושר טוב.

● מאבק־צמרת יתקיים בנתניה (8) בין הראשונה, מכבי ת"א, הבלתי מנוצחת, לבין האחרונה, מכבי נתניה, ללא נצחון. קרב חד־צדדי. בסיבוב הראשון — 74:192 למכבי ת"א.

טבלת הלאומית (אחרי 13 מחזורים)

1.	מכבי ת"א	1080־1270	26
2.	הפועל ת"א	1076־1201	25
3.	גליל־עליון	1050־1155	22
4.	הפועל חולון	1078־1170	22
5.	אלי. נתניה	1135־1191	21
6.	מכבי ר"ג	1181־1104	20
7.	מכבי חיפה	1232־1223	19
8.	הפועל חיפה	1087־1067	18
9.	אלי. רמלה	1204־1103	18
10.	הפועל י־ם	1156־1091	16
11.	בית"ר ת"א	1242־1194	16
12.	מכבי נתניה	1210־959	13

תבוסה לטרסר

אלופת איטליה בכדורסל, טרסר מילאנו נוצחה אמש בליגה האיטלקית ע"י איטוציו ונציה — 113:106 (וליפסקי קלע 43 נקודות לונציה ומאקדו 34 לטרסר).

אניקם ליבורנו, קבוצתו של לי ג'ונסון (28 נקודות), גברה על סקבוליני פזארו — 98:115. קאנו ניצחה את קאורטה 76:82 וארזה את דויו 90:98.

וארזה עלתה לראש הטבלה, עם 30 נקודות, לפני קאורטה — 28 וטרסר 26.

● אלופת צרפת בכדורסל, אורתז, יריבת מכבי ת"א בבית־הגמר בגביע־אירופה, נוצחה אמש ע"י קבוצת התחתית של טור בליגה הצרפתית — 71:69.

נפטר יזהר בר־ניר

יזהר (זוריק) בר־ניר, מותיקי עיתונאי הספורט בארץ, נפטר אתמול בבית־החולים שיבא בתל־השומר, בגיל 58.

ביום שלישי, בשבוע שעבר, הובהל לבית־החולים כתוצאה משטף דם. ואתמול נפטר מדום־לב.

יזהר בר־ניר היה ממייסדי ועורכי העתונים "ספורט לעם" ו"אחרי־כך", במשך 30 שנה של העיתון "חדשות הספורט", היה עורך מדור הספורט בעתון "למרחב", חיבר בשנות החמישים והשישים ספרונים על כדורגלנים גדולים כמו יעקב חודורוב, שייע גלזר, אלי פוקס ואחרים.

זוריק, יליד תל־אביב, חניך השומר־הצעיר וחבר קיבוץ הראל בשנותיו הראשונות, הגיע להראל כלוחם בחטיבת הנגב של הפלמ"ח.

בשנים האחרונות פרש מפעילות עתונאית, אך תמיד אפשר היה לפגוש בו באירועים ספורטיביים.

הניח אשה, בת, בן ונכדים.

הלווייתו תיערך היום ב־3.45 אחה"צ בבית־העלמין ברמת־השרון, בצומת מורשה.

בצמרת: גבת – נהריה 72:91

קבוצת הפועל איתן גבת התבססה אמש במקום הראשון בליגה הארצית, צפון, לאחר נצחון חוץ מרשים על קבוצת־הצמרת של הפועל נהריה — 72:91.

יתר התוצאות בצפון: הפועל כנרת/עמה"י — הפועל עין־דור/תבור 60:61; הפועל קרית־שמונה — אליצור קרית־אתא 82:89; מכבי בת־גלים — הפועל גן־שמואל 62:77; הפועל בקעת בית־שאן — מכבי חדרה 73:84 (אורי בן־ארי קלע 42 נקודות לחדרה); מכבי קרית־מוצקין — מכבי כרמיאל 81:89.

במחוז הדרום נזקקה המוליכה, מכבי ראשל"צ, להארכה כדי לגבור על אליצור פ"ת — 84:94 (בתום המועד החוקי 79:79); אליצור קרית־אונו גברה בחוץ על הפועל גבעתיים — 84:92.

יתר התוצאות בדרום: א.ס. רמת־השרון — הפועל באר־שבע 63:83; מכבי פ"ת — הפועל קרית־גת 69:83; מכבי דרום ת"א — הפועל רמת־גן 60:134; מ.מ. גבעת־שמואל — הפועל נען 69:73.

● נבחרת ישראל בכדוריד המתכוננת לאליפות העולם, דרגה ג', בתחילת פברואר בפורטוגל, תקיים הערב ב־8.30 משחק־מבחן עם קבוצת המבורג הגרמנית באולם הפועל נס־ציונה.

האחים שנטל מוליכים באליפות העולם לנוער

הישראלים רן וניר שנטל מוליכים במקום הראשון באליפות העולם לנוער, עד גיל 19, במפרשיות 420 המתקיימת ליד סידני, אוסטרליה.

עד כה נערכו ארבעה שיוטים מתוך השישה באליפות העולם.

כואבים עם המשפחה
את מותו הפתאומי של חברנו
יזהר בר־ניר
רות וישראל פז

אלופת אירופה ברמת־גן!

מחרתיים, יום ד' 27.1.1988 בשעה 8 בערב באיצטדיון רמת־גן

משחק כדורגל ארצי

צרפת — ישראל

חדשות

גשר ההלכה ייפתח מחר; ישחרר לחץ ממבואות ת"א

מאת י. שמי, כתב "על המשמר"

גשר "ההלכה" החדש, אחד המחלפים הצפופים בכניסה וביציאה מתל־אביב ייפתח מחר לתנועה.

בשלב ראשון תהיה התנועה על הגשר שאורכו 80 מטר, מת"א לר"ג בשני נתיבים, ומר"ג לצפון בנתיב אחד. ברחוב ההלכה נעים כיום לפי הערכה כ־60 אלף כלי רכב ביממה. השלמת הבניה והפעלה מלאה של הפרוייקט צפויה באפריל השנה ואז יופעלו שני נתיבים לכל כיוון. עם השלמת הבניה תתאפשר כניסה של כלי רכב מרמת גן דרומה בדרך של נתיבי איילון.

גשר "ההלכה" מתוכנן כך שיהיה חלק ממחלף מלא בין דרך ההלכה ובין נתיבי איילון. בשלב השלישי, בעוד שנה, תתחיל הבנייה, יורחב הגשר ויתווספו נתיבי נסיעה. בצפיפות התנועה באיזור צפויה הקלה, עת יגיע פרוייקט נתיבי איילון לשדרות רוקח בצפון, והכל תלוי במידת ביצוע ההבטחות התקציביות. שיש צורך בעוד 25 מיליון שקל במחירים של היום לשנת התקציב 89־1988.

לפתיחת הגשר קדמה הסטת תוואי מסילת הברזל אל מתחת לגשר החדש והעתקת תחנת הרכבת אל תוך נתיבי איילון. הגשר החדש, יקל על התנועה, ויאפשר את פירוק הגשר הישן וגשר הרכבת שהיוו מטרד תחבורתי בשל גודלם.

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של **נהריה**

הודעה עפ"י סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה בקו בניין — דהיינו: בניית תוספת למבנה קיים בקו בנין 4.50 מ' במקום 5.00 מ' המותרים. שעל החלקה 246 בגוש 18172 רחוב לוחמי גיטאות 7 בנהריה.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית, בעיריית נהריה.

לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לבב, יו"ר הוועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה — נהריה

מרחב תכנון מקומי **שורקות**
חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

בהתאם לסעיף 149 לחוק, הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה "שורקות" בקשה למתן הקלה בגוש 5004 מגרש 51 מישר.

מהות ההקלה:
1. הגדלת % הבניה במסגרת 6% המותרים.
2. הוספת יחי' דיור מעל המותר.
3. הוספת קומת עמודים.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר הנ"ל, רשאי להגיש התנגדותו המנומקת בכתב תוך 14 יום מפרסום ההודעה, למשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שורקות", דואר גבעת־ברנר 60948.

ציון כהן, יו"ר הועדה המקומית — שורקות

הועדה המקומית לתכנון ובניה **אילת**
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדת בנין ערים מקומית אילת — בקשה להתרת הקלה בנכס. בחריגה מה.ב.ע. מסורית מס': 138/03/2.

מהות ההקלה: בנית וילה בחריגה של 0.5 מ' בקו בנין במגרש 143 שכ' גנים רח' סתונית 16 גוש 40076 אילת.

שם המבקש: סגל איילה ואודי.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע מענין החריגה, רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתון.

רפי הוכמן יו"ר הועדה

הוועדה המקומית לתכנון ובנייה **רעננה**
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965 (להלן: החוק)

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובנייה רעננה (להלן: הוועדה המקומית) בקשה להיתר בנייה בגוש 7655, חלקה 306, רח' בורוכוב.

מבוקשת הקלה 6% משטח המגרש — דהיינו: 31% במקום 25% המותרים לפי תכנית רע/1/1/א'.

כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העירייה.

ב. הלפרין — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובנייה

הודעה עפ"י סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי חברת אלמי "בת־גל" בע"מ — לאשר שימוש חורג ממגרש הנועד למגורים למגרש חניה ברח' העלייה השנייה 58 חלקה 2 בגוש 10818.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00—11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, יגישנה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ב/איתמר ינובייץ מהנדס העיר

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי **פתח־תקוה**
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה—1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז המרכז, אישרה תכנית מפורטת נקראת "תכנית מפורטת מס' פת/1210/12".

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 6318, חלקה 34, רחוב שטמפפר 20 א'.

עיקרי הוראות התכנית: בניית דירת גג במקום מחסן.

הודעה על הפקדתה יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3385 התשמ"ו, עמ' 1448 ובעיתון בוקר "הצופה" מיום 6.3.86 ובעיתון ערב "חדשות" מיום 6.3.86 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף "על המשמר" מיום 6.3.86 בשפה העברית.

התכנית האמורה בצורה שבה אישרה אותה הוועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, וכל מעוניין רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שיש — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה, מחוז המרכז
תאריך 4.11.1987

עיריית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על־ידי עציון ניסים רח' רבי עקיבא הרצליה, בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום:

שם הישוב הרצליה, רח' רבי עקיבא גוש 6545 חלקה 17 ומהות ההקלה/חריג לגבי המותר כאמור בו מבוקשת ההקלה/חריג, ואמה, דהיינו כתוצאה ממדידה בשטח מגרש הגבולים בגבול המגרשים המהווים שטח תכנית 1531 מאושרת.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.00 עד כאן חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 אורחות (ג' ס') תעיתון. 08.40 ראשית קריאה, כלי מדות, חידיק ג. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 חשבון משוט ר' גיאומטריה, הורית וכו. 10.10 אנגלית ז'. 10.30 רגע עם רוולי. 11.00 ערבית מרוכזת (ר"ה) אלענה ראיעה. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 ארץ מולדת אל מעוף לנדר וכו. 12.00 אנגלית ח'. 12.35 תלמד שניים אחוזין ורמינהו 2 וכו. 13.00 גיאוגרפיה כללית (ר"ס) קריאת מפות, קריאת קווי אורך. HELLO ISRAEL DEMOCRACY IN ISRAEL.

13.45 צרפתית העשרה. 14.00 עד כאן חדשות קול ישראל. 14.05 מגע צמיחה רקבון 2. 14.35 קסים קסם כיסויים. 15.00 קשר משפחתי מסמלת בריציון משוחות עם אתי יוחס על ציפיות הדדיות של הורים וילדים. מה לעשות כשהציפיות מנוגדות? 15.40 שעת כושר. 16.00 וויליאם הכובש פרק 4 ואחרון. 17.00 ערב חדש מנחה: רפי רשף. 17.30 ורכבים. 17.40 הופה היי בטוסע בהרצליה. 18.10 קטנטן סרט הנפשה. 18.25 פסוק של מקום מכם אל "אפק". 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 סקירת תכניות (ערבית). 18.35 ספורט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 הצפון והדרום. 21.00 מבט לחדשות. 21.35 מלך הכיתה פרק שביעי. "מישהו מעוניין בכדור־עף?" האם עליונות אינטלקטואלית יכולה לגבור על יכולת אתלטית? 22.00 זה הזמן תכנית אירוח שבועית. מנחה: רם עברון. 22.50 בולמן הפרק השני: "מוות באקראי". כתב לענייני משטרה נורה ונהרג בעת המרוצים. בעל רשת עיתונים ארצית, שוכר את שירותיו של בולמן כדי לחקור את מותו. העניינים מסתבכים, כאשר מתברר, כי בעבר "התעסק" הלורד עם אשתו של הכתב. 23.40 פסוק של יום. חדשות הלילה + מוסף הספורט "חצי מינה".

ערוץ 2

08.30 משפט דמיאניוק. 18.30 בוא אחרי פרק השלישי. 19.00 "אוורסט — האתגר" — סרט תיעודי. 20.00 תקציר משפט דמיאניוק. 20.30 פסטיבל שירי עמים מוסיקה מחול ופולקלור. 21.30 פרק 2 "סטינג — הביאו את הלילה" וחלק ב'.

רדיו

קול המוסיקה

06.01 "צלילי בוקר". 07.09 "בהאזנה נינוחה". 09.00 "קונצרט בוקר". 11.57 "פינת השיר": משירי ארו ניסן. 12.00 "מן הסרטיה": ק.פ.ע. באך: שלישייה במי מג'ור, לשני חלילים וקונטינואו וכו. אבידם/א. שוהם/א. נימרק: באך: סויטה אנגלית במול מינור (א. ארלסטיין) בטהובן: סונטה בפה מינור, "אפסיונטה" וכרמן אורגן באך: כוראל וכרמן אורגן. 13.05 "בהאזנה נינוחה": באך: סויטה מס' 1 בדו מג'ור ל־2 אבובים, בסון, כלי קשת וקונטינואו והלהקה הקאמ. של אדולף בושא מתזרם: קונצ'רטו בלה מג'ור לפסנתר ותז. (א. דהלאורצ'ה עם הסינפוניאטה מלהורן/דוד זינמן: שטוהר שביעייה בלה מינור לחליל, קלרינית, קרן, בסון, כנור, צ'לו ופסנתר ולהקת נאש סמטנה "המולדבה" ותז. הסימפ. של שיקגו/ר. ברנבוים: כוהמה: כתלות הנגליים 1, 3, רון (תז. הסימפ. של שיקגו/ר. ברנבוים. 15.00 "הסכתה מוסיקלית": הנחזות הרגש מס' 24. 16.00 "מאולמי הקונצרטים שלנו" התזמורת הפילהרמונית הישראלית מנצח מיונג הואן צ'ונג סולן יפים ברונפמן — פסנתר ברטוק סוויטה מתולתז בתוכנית: קונצ'רטו מס' 1 בדו מג'ור לפסנתר ולתזמורת מוסורגסקי־ראוול: "תמונות בתערוכה". 18.00 "רגש על הבצוע". 19.00 "בין הברים" התזמורת הפילהרמונית לכלי נשיפה מנצח: מאיר רמון י.ס. באך: פנטסיה בפה מג'ור מגולטן פתיחה לכלי נשיפה אופ 124 רימסקי־קורסקוב: קונצ'רטו סוי במול מג'ור לטרומבון ולתזמורת צבאית (מ. דיירסה שוסטקוביץ: פתיחה חגיגית הולסט: סויטה מס' 2 בפה מג'ור לתז. צבאית אופ. 28/2 וי אנדרסון: "תופשת התכונתן" (א. אשר/ר. גלור/ר. פירה. 20.05 "סיגרלור". 20.27 "פינת השיר". 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם" 1. הז. הרדיו של מרינו מוהלר סמנגנ וורוניה: קונצ'רטו לארצותה ומריסה רוכלס — נבלא ראכלו רפסודיה ספרדית: פיזה 7 שירים ספרדיים וע. תלאגא רביטי אירניה. 2. מקהלת הסלונים הגרגנית קנטו מוסטרטה טומאון 4 שירים למקהלה כשולה אופוס 141 בריג: "הן לנו שלום" ולן, פיטורקו: מוסיטס עממי־דיאון מיסה לובה. 22.30 "מעט ועוד" קיים הון וילאנר: לקח. 23.00 "מחמר יצירות" ק.פ.ע. באך המוסיקה הקאמרית. הירדו: הסימפוניות.

רשת א'

07.30 "דרידיסל". 08.05 "העונה מסוגה". 08.27 משפט דמיאניוק שידור חי מ.בנייני האומה: בירושלים. 13.05 שירים עבריים. 13.30 חדשות ויומן בצהריים. 13.45 חדשות ויומן באנגלית. 14.05 "בראש צעירי" מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.27 "האוניברסיטה המשודרת". "מבוא לתורת הלשון בהדרכת פרופ' רפאל ניר: "תמורות בלשון בתקום אחר הסולים". 16.57 משפט דמיאניוק — שידור חי מ.בנייני האומה בירושלים. 19.05 סיכום המושב השנתי. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 "לכל איש כוכבו" עם האסטרולוג אילן מקר.

רשת ב'

07.30 "הבוקר הזה". 08.05 "קולטים עליך". 08.08 "ביקור ביומי" עם רבקה מיכאלי. 19.10 "כל צבעי הקשת". "אליהאלוקי" ב־ביכ".

עם אהוד מנור. 13.05 "בחצי היום" חדשות ומזמונים. 14.05 "לראות או לא לראות" יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 "בת צחוק" הווי והומור. 15.05 "שירים ושעורים". 15.55 "קראתי ספר" קוראים ממליצים. 16.05 "יומן בכלכלה". 16.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 17.05 "רגעי קסם". 18.05 "שעה חופשית" מגזין שבועי לענייני חנוך. 18.45 היום בספורט. 19.35 "דין ודברים" מגזין לענייני חוק ומשפט. 20.05 "עולם הזמרות" מצעד המזמונים המסורתיים. 22.05 "קסר ראשי" חידונים מגוונים בהשתתפות המאזינים עם שמוליק רוזן. 00.15 "ג'אז ועוד" עם לאה ליאור.

גל"צ

06.05 אוניברסיטה משודרת — ניטשה־עיונים בתרבות במערב הנצרות כשאיפת קץ. מרצה: ד"ר רחל שיחור. 06.30 "מוקדים עין". 07.07 "שבע אפס שבע" עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 "אילה בוקר" עם אלי ישראלי. 10.05 "עשר" שירים עבריים. 11.05 "בכון לעכשיו" עם רפי רשף. 13.05 "דן רה יומי". 13.55 "40 לאחור" סיפור היום לתש"ח עם: דודו דיין. 14.05 "פגישה יומית" עם אורלי יניב. 16.05 "שירים לחל" עם ארז טל. 16.05 "ארבע אחרי הצהריים". 16.54 "באוסן מילולי" פינתו של אבשלום קור. 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 ראיון מיוחד עם האלוף בדימוס פרחדשיא בית הדין הצבאי לערעורים. מראיין: נחמן שי. 18.45 "משהו עולמי" מגאון גלי־צה"ל לענייני חוץ. 19.05 "שירים מכאן" שירים עבריים. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 "בעיקר מוסיקה" המכללה המוסיקלית המשודרת של גלי־צה"ל. עודד אסף מגיש הרצאה בנושא: "ההשפעות המזרחיות על הזמר והפזמון בארץ". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — ניטשה־עיונים בתרבות המערב הנצרות כשאיפת קץ. מרצה: ד"ר רחל שיחור. 22.05 "על הרגש ועל הכיפאק". 23.05 "עשרים וארבע — היום שהיה" עם ירון וילנסקי. 23.55 "שיחת הצות" עם רינה שיינפלד כוריאוגרפית ורקדנית. 00.05 ציפורי לילה עם יאיר לפיד. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 2

08.30 "תיק פלילי" — 371/86 — מדינת ישראל נגד ג'ון איוואן דמיאניוק שידור חי. 19.05 "רדיו רדיו" עם יואב שטנר. 20.05 "צער והצר" — תכנית הספורט של גלי צה"ל הכוללת דיווחים ישירים ממשחקי הליגה בכדורסל ורכונים באולפן. 21.57 הודעות לחיילים. 23.05 "קול הג'אז הזה" עם דני קרפל.

רשת ג'

06.04 "כחורה לאושר" להטים ותיקים. 07.07 "שיר בבוקר בבוקר". 09.05 "מה כבר תשעה" 10.05 "רבים כוכבים" עם שמירה אימבר. 11.05 "שבעים כי ידעו". 12.05 "אהבה יומיומית" עם יוסי סאס. 13.05 "רק בימי חול" עם מנחם פרי. 14.05 "לי ולך שיר וברכה". 15.05 "חדש, חדיש ומחודש". 16.05 "הצנה יומית" עם יקיר אביב. 18.05 "מבצר הסצערים" תוכנית מוכנות לקראת יום העצמאות. 21.05 "קצת אחרת" פופ מתקדם עם אורלי מורב. 23.05 "הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל־אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: שחיתות בגדול 9.40 ,7.15 ,5
אורלי: המאבק לחיים 9.30 ,7.15 ,5
בן־יהודה: אבא גנוב 9.30 ,7.00 ,4.30
גת: הקיסר האחרון 9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: מסורף עלייך 9.30 ,7.00
דקל: גאריק, אהבה משורינת 9.30 ,7.15 ,5
דיזינגוף: אין ועקת הנשרים 7.45
הוד: ריקוד מושחת 9.30 ,7.15 ,5
לימור חדש: ללא מוצא 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: שגעון בחלל 9.30 ,7.15 ,5
פאר: יופיו של החטא 9.30 ,7.30 ,5
פאריס: גדול מהחיים 9.30 ,7.15 ,2 ,12
רב־חן:
חן 1: מעקב צמוד 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: הנסיכה מבברלי הילס 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: בחלון וגדר המיטה 9.45 ,7.40 ,4 ,2 ,11
חן 4: המכשפות מאיסטוויק 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: תווית
מעבר לפינה 9.40 ,7.30 ,5 ,2 ,11
שחף: עבכר הבארים 9.10 ,7.00 ,4.30
תל־אביב: השוטר מלוס אנג'לס 9.30 ,7.15 ,5
תכלת: גן השיש 9.35 ,7.00 ,4.30
לב 1: נערות עובדות 10.00 ,7 ,5 ,2
לב 2: טכפופו 9.10 ,7.15 ,4.30 ,2
לב 3: המשפחה 10.00 ,8 ,5 ,2
לב 4: מגדל הדבורים 10.00 ,7.30 ,5 ,2

רמת־גן
אואזיס: מעקב צמוד 9.10 ,6.40 ,4
לילי: יופיו של החטא 9.30 ,7.15
רב־חן:
בן 1: הנסיכה מבברלי הילס 9.40 ,7.20 ,5
בן 2: יום בכלכורות 9.40 ,7.20 ,5
בן 3: עבכר הבארים 9.40 ,7.30 ,5
בן 4: ללא מוצא 9.15 ,6.15

ירושלים
אדיסון: השוטר מלוס אנג'לס 9.30 ,7.15 ,4.30
אורנע: יום בכלכורות 9.15 ,4.30
רון: תל־אביבי ברלין 9.00 ,7.00 ,4.30
בית אגרון:
וולט דיסני –
דמבו הפיל המעופף 16.30
הנסיכה קטנה ומכשפה 18.00
זאב אמריקאי בלונדון 20.00
ליבו של אנג'ל 21.45
כפיר: עבכר הבארים 9.30 ,7.00 ,4.00
אורגיל: הקיסר האחרון 9.15 ,7 ,4.30
מיטשל: שגעון בחלל 9.00 ,7.00
ספיר: מלאכים בשמי ברלין 9.15 ,7.00
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אריזן
אור 1: העייד 9.15 ,7.15 ,4.30
אור 2: ועקת הנשרים 9.30 ,7.15 ,4.30
אור 3: זאב בודד 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 4: יופיו של החטא 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 5: הבלתי משוחררים 9.00 ,7.00 ,4.30
עדן: אבא גנוב 9.00 ,7 ,4.30
תיאטרון ירושלים: מאנון + ז'אן דה פלורט 21.45 ,18.45

חיפה
אורה: ריקוד מושחת 9.15 ,7.00 ,4.30
חן: יום בכלכורות 9.00 ,7.00 ,4.30
עצמון 1: ללא מוצא 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: שגעון בחלל 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 3: הבלתי משוחררים 9.15 ,7.00 ,4.30
רון: אבא גנוב 9.00 ,6.30 ,4
אורלי: בוקר טוב בבבילוניה 9.15 ,6.45
קרן אור המחודש:
יופיו של החטא 9.15 ,7.00
פאר: מעקב תשני 9.30 ,7.30 ,5.00

נתניה
שרון: ללא מוצא 9.15 ,7 ,5

חולון
סבוי: השוטר מלוס אנג'לס 9.30 ,7.15 ,5
מגדל: מעקב צמוד 9.00 ,6.00
ארמון: אבא גנוב 9.30 ,7.30 ,5

בת־ים
עצמאות: בחלון וגדר המיטות 9.10 ,7.15 ,5

הרצליה
דוידלי: אבא גנוב 9.10 ,7.15 ,5.00

פתח־תקוה
היכל 1: אבא גנוב 9.10 ,7.15 ,5
היכל 2: ללא מוצא 9.30 ,7.15 ,5.00
היכל 3: ריקוד מושחת 9.10 ,7.15

עפולה
מוסטורי: המשפחה 9.00

ראשון־לציון
רון 1: אבא גנוב 9.30 ,7.30
רון 2: ריקוד מושחת 9.30 ,7.30

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי
הערב יום ב', 25.1
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30

צוותא — לתרבות מתקדמת
יום ב' 25.1 בשעה 20.30
ג'וני שב משדה הקרב

שירותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים: מור — תחנה רייק 20.
חולון: אורנן — הפיין 52.
ירושלים: קופ"ח — מרפאת רוממה — הנ"ג 36.
נתניה: קופ"ח — ברודצקי 31.
פתח־תקוה: קופ"ח — חיים עוזר.
רמת־גן: אסותא — ז'בוטינסקי 41.
תל־אביב: הבימה — דיזנגוף 17. קופ"ח — אמסטרדם 7.
חיפה: יבנה — אבן סינא 7.
רעננה־כ"ס: קופ"ח מאוחדת — בן גמלא, הוד השרון.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 1244 חדרה — 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש סוראסקי תל־אביב — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ה', ו' — כירורגיה ופנימית. ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
ביקור חולים — ילדים, הדסה ע"כ — פנימית, כירורגיה, אורטופדיה, א.א.ג, משגב לדך — נשים, שערי צדק — עיניים.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'־ה' בשעות 08.00—20.00, בימי ו' בשעות 08.00—13.00. טלפונים: 03־433500, 03־433580.

ער"ן — אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה ירושלים — 02־243353; ת"א — 226027 (24 שעות); חיפה — 04־329488 11.00—20.00; גליל מערבי — 04־922223.

קו פתוח להורים במצוקה בימים ב'־ה' — טל. 422732.

"קו פתוח" — אוזן קשבת לילדים ולבני־נוער 03־231680 (24 שעות).

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובות: רח' ברנדייס 49, טל' 284649; בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ב', טל' 523566. פתוחה מדי יום בימים, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתיאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל: 03־285822, 394869.

מרכז סיוע לנפגעות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־233171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261113
ער"ן חיפה — טל' 04־673323
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מקררים
מוקד קופ"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 5811111. לוד/רמלה — 101, טל' 08־221022; אשקלון — 051־23333; טבריה — 101, טלפון 065־91134; טבעון — 101, טלפון 04־931401; נהריה — טל' 04־923333; בת־ים — טל' 5811111; באר־שבע — טל' 057־74767; שה"ל בגוש דן, טל' 03־330848.

רכבות

מירושלים לבני־ברק ותל־אביב: בימים א'—ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'—ה': 7.00
מתל־אביב לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00
מתל־אביב לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.10, 12.10, 13.30, 14.30, 15.30, 16.10, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.10, 14.30
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: בימים א'—ה': 6.10, 8.05, 10.40, 14.35, 16.31, 18.58
בימי ו' וערבי חג: 8.01, 10.35
הרכבת תופעל בימי א' בשעה 5 אחרי חג בלבד.

ח"כ עמר ויתר משתתפי הפגישה הלילית מואשמים בהטרדת עד

הנאשמים ניסו לשכנע את איש הצבא אלברט אזולאי לחזור בו מהאשמתו כי ח"כ עמר שיחד אותו בתמורה לשיחרורו משירות מילואים בלבנון – נטען בכתב־האישום

חריח של „הפגישה הלילית", שבה השתתף חבר־הכנסת שלמה עמר, הגיעו אתמול לבית־המשפט המחוזי בת"א, שם הוגש כתב־אישום נגדו ונגד 7 נאשמים נוספים: עורכי־הדין רם כספי, יגאל ארנון ושרגא בלור, וכן יורם בן־עמי, אביטל למברסקי, אהרון יקים ויוסף הובמן. בכתב האישום שהוגש מואשמים כל השמונה בהטרדת עד בצוותא.

כתב־האישום, שהוגש ע"י התובעת עו"ד מרים רוזנטל, סגן בכיר לפרקליט מחוז תל־אביב, מגולל את השתלשלות הפרשייה, שמאוחר יותר זכתה לכינוי „הפגישה הלילית".

שוחד לאיש צבא

בכתב־האישום נטען, כי ב־3.1.86 פורסמה כתבה ב„ידיעות אחרונות", שהתבססה על דברים אותם מסר אלברט אזולאי, ובה נכתב, כי חבר כנסת פלוני נתן שוחד לאיש צבא בשם אלברט אזולאי וזאת כדי שאותו ח"כ, אשר נקרא לשרת בלבנון בצו המילואים, ישרת, בפועל, בתחום מדינת ישראל.

ח"כ עמר, אליו התייחסה הכתבה, התייעץ לאחר פירסומה עם עורך־דינו רם כספי, ובעקבות הייעוץ שקיבל ממנו הצהיר בכלי התקשורת כי הוא חבר הכנסת עליו דובר בכתבה. במקביל פנה עמר לשר־הבטחון רבין בבקשה, כי יורה על חקירת ההאשמות שהוטחו בו בכתבה, כדי להעמיד לדין את האחראים להפצת העלילה. כמו־כן פנה ח"כ עמר, יום לאחר פרסום הכתבה, לידידו אהרון יקים בבקשה שיאסוף חומר חקירתי נגד אזולאי. יקים, שעמד באותה תקופה לפתוח משרד חקירות בשותפות עם אביטל למברסקי, לקח עימו את שותפו המיועד, והשניים נסעו לקריית־שמונה, שם חקרו אנשים שונים על אופיו של אזולאי, ואף פנו ליורם בן־עמי, שהיה מעסיקו של אזולאי, וביקשו ממנו לשכנע אותו לחזור בו מדבריו, נאמר בכתב־האישום.

שיחת טלפון ממעסיקו

להלן נטען, כי ב־7 בינואר נחקר אזולאי במשטרה הצבאית, בעקבות פנייתו של ח"כ עמר לשר־הבטחון. תוך כדי החקירה, טלפן מעסיקו, יורם בן־עמי, והזעיק אותו ברחיפות למשרד בראש־פינה באמתלה כלשהי. החקירה הופסקה ואזולאי נסע למשרדו, שם הודיע לו בן־עמי כי עליהם לצאת ברחיפות לתל־אביב. תוך כדי הנסיעה ניסה בן־עמי לשכנע את אזולאי לחזור בו מההאשמות אותן הטיח בח"כ עמר, ובסופה של הנסיעה הביאו לדירתו ברמת־גן, לשם הגיעו למחרת כמה מהנאשמים האחרים בפרשה שניסו אף הם להניע אותו מדבריו. הם הבטיחו, כי אם יעשה כן, לא ייתבע ע"י ח"כ עמר בשל הוצאת דיבה.

לאחר שיצא מהחקירה במשטרה הצבאית זומן אזולאי ל„פגישה הלילית", שנערכה סמוך ל־9 בערב במשרדו של עו"ד יגאל ארנון, ובה השתתפו כל שמונת הנאשמים בפרשה, טוענת התביעה.

בפתיחת ה„פגישה הלילית" הודיע עו"ד רם כספי לנוכחים, כי אזולאי ייחקר ע"י המשטרה הצבאית. למרות זאת, ניסו כל הנוכחים בה לשכנע אותו לחזור בו מהאשמותיו והבטיחו לו כי אם יעשה כן, לא תוגש נגדו תביעת דיבה. לאחר שאזולאי לא השתכנע וסיפר לשמונת „חוקריו" כי כבר מסר את גירסתו למשטרה הצבאית, פיזר עו"ד יגאל ארנון את הפגישה, שאת הפרוטוקול של מהלך הדברים בה רשם במו ידיו, נאמר בכתב־האישום. (עתיים)

תחנות פירטיות מגלגלות הון שחור ב־180 מיליון ש' בשנה

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

„בישראל ישנם כיום כאלף תחנות בכבלים פירטיות שבעליהן מגלגלים כ־180 מיליון ש"ח בשנה מדמי מינוי ומפרסום, כסף שכולו בבחינת הון שחור. לתחנות אלה מחוברים כ־400 אלף בתי אב ברחבי ישראל".

דברים אלה מסר אתמול עו"ד אבנר מנוסביץ, יו"ר ארגון הגג למלחמה בתחנות טלוויזיה פירטיות בכבלים, במסיבת עתונאים בתל־אביב.

בארגון הגג שהוקם לאחרונה משתתפים התאחדות ענף הקולנוע, התאחדות מפיצי הסרטים ומפיצי הווידאו בישראל.

הדוברים, עו"ד מנוסביץ, מרים הוכמן, מנכ"ל התאחדות ענף הקולנוע בישראל, ותא"ל (מיל.) אריה בירו, מחו נגד הפרת חוק ה„בזק" בריש גלי מבלי שלמפרי החוק יאונה כל רע.

ראשי הארגון תבעו מהמשטרה להגביר את פעילותה לחיסול נגע השידורים הפירטיים ובמקביל תבעו מהפרקליטות לראות בעבירות אלה עבירות חמורות ומבית־המשפט למצות את הדין עם העבריינים.

לדברי עו"ד מנוסביץ, לא מוכרת בעולם תופעה דומה של שידורים פירטיים בהיקף גדול כל־כך כשלכבלים מחוברים עשרות אלפים מינויים שאינם מודעים לכך שהם מקיימים קשר עם אנשי העולם התחתון העוסקים ברובם אף בסחר בסמים.

כתובות נאצה וצלבי קרס על חנויות יהודים בעכו העתיקה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

כתובות וסיסמאות נאצה צויירו במהלך השבוע האחרון על קירות חנויות השייכות ליהודים בעכו העתיקה ואחד מבעלי החנויות קיבל גם מכתב איום.

המשטרה חוקרת בפרשה ועד כה נעצרו ארבעה חשודים. אתמול התיר בית משפט השלום בעכו את פירסום הפרשה שהיתה חסויה, אולם לא אישר את פירסום שמות המעורבים בה.

משטרת מרחב גליל החלה בחקירת הפרשה לאחר שעל מספר חנויות בעיר העתיקה, שכולן שייכות ליהודים צויירו צלבי קרס, דגלי אש"ף סמל הג'יהאד המוסלמי ורובה קלצ'ניקוב. הכתובות צויירו בצבע כחול המשמש לסימון כשר. בתום פעילות עיקוב ובילוש נעצר חשוד שהודה בחקירתו בציורים.

הוא הוביל את החוקרים לבעל חנות לממכר בשר משם נטל את הצבע. המשטרה עצרה גם את בעל החנות והוא חשוד כי הנחה את החשוד השני העובד אצלו לצייר את הציורים.

במהלך השבוע קיבל אף אחד מבעלי החנויות היהודים בעכו העתיקה מכתב איום שהורה לו לפנות את חנותו אחרת ייפגע. המכתב הועבר למשטרה ובעקבותיו נעצרו שלושה חשודים במשלוח המכתב.

דוברת מרחב גליל פקד עדנה זיגלשיפר אמרה שמחקירת המשטרה עולה כי המעשים נעשו על רקע לאומני. לדבריה משטרת מרחב גליל עוסקת בימים אלה בחקירה נוספת של הנפת דגלי אש"ף מול אחת הכניסות למשרדו של ראש עיריית שפרעם חסיין נימר.

מהרשק נמלט עם ילדיו לווינה וכתובתו הנוכחית אינה ידועה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שלמה שלדון מהרשק, שעזב את הארץ באוניה „סלומה" עם ארבעת ילדיו, טס מקפריסין לווינה וכתובתו הנוכחית אינה ידועה. עובדה זו התבררה אתמול בבוקר לעיתונאים שפגשו את קצינת־התרבות של האוניה „סלומה", ניצה שטרלינג, שנתבקשה לברר בקפריסין היכן נמצאים שלדון וילדיו שנחטפו מאמם קרול מהרשק.

ב־29 בנובמבר 1987 עזבו שלמה שלדון מהרשק וילדיו את הארץ. עובדה זו התבררה לאחר ששוטר ממשטרת הגבולות הודיע כי זיהה את האב וילדיו שהיו מבוקשים על־ידי המשטרה.

ב־15 בינואר הגיעה האוניה „סלומה" לישראל וקצינת התרבות של האוניה סיפרה, כי היא זוכרת את האב וילדיו שהפליגו עם האונייה לקפריסין והבטיחה לברוק מה עלה בגורלם לאחר שהגיעו לקפריסין.

אתמול שבה האונייה לישראל ושטרלינג אמרה לעיתונאים, כי שוטרי הגבולות של משטרת קפריסין זיהו את משפחת מהרשק, על־פי תמונות שהראתה להם. לאחר שירדו בלימסול הם נסעו במכונית לניקוסיה ומשם טסו לווינה. קצינת התרבות לא הצליחה לברר באיזו חברה טסו האב וילדיו.

אם המשפחה קרול הודיעה, כי בעלה מבצע „תרגיל הטעיה" וכי הוא נסע לחו"ל עם ילדים אחרים תוך שהוא מסתיר את ילדיהם במקום מיסתור בישראל.

גיאות „טכנית" במניות החופשיות

מאת אלחנן הורוביץ, כתב „על המשמר"

השיפור במניות החופשיות, שהתחיל בשלבי המסחר האחרונים ביום ה', התפתח אתמול ל„גיאות, המוסברת כתיקון טכני אחרי ירידת שערים ממושכת". הביקושים למניות החופשיות עלו ל־14 מיליון ש"ח ויותר, בעוד שההיצעים בהן הסתכמו ב־500 אלף ש"ח. לעומת הסתכמו הביקושים למניות ההסדר במיליון ש"ח וההיצעים

גלגלי הבורסה

בהן — ב־1.8 מיליון ש"ח.
בחופשיות עלו 293 וירדו 26.
במניות ההסדר עלו 5 ו־11 ירדו.
המחזור בחופשיות הסתכם ב־9.7 מיליון ש"ח ובהסדר — ב־3.2 מיליוני ש"ח.
בשוק איגרות החוב היה היצע גדול של 4.5 מיליון ש"ח.
במסחר הרב־צדדי במניות לפני הצהריים כבר עלו כל השערים. העלייה הגדולה ביותר — 3.9% — היתה בהבינלאומי.

במסחר במניות בשערים משתנים אחרי הצהריים עלו כל השערים. העליות הגדולות ביותר — כ־4.25% — היו בהבינלאומי ואלרן ע"ש. המחזור הגדול ביותר — 372 אלף ש"ח — היה בכלל תעשיות, שעלו ב־3.5%. מדד המניות עלה מ־80.88 ל־83.43 נקודות, ב־2.96%.

במניות החוסר שמדיונן ב־1888 נעו העליות בין 0.2% (ריסקונט א') ל־0.7% (אי די בי רג') לעומתן נעו הירידות בין 0.2% (מזרחי ש' ובכל"ל) ל־0.6% (מימון סחר 1).

טלקס

● התעשיות הבטחוניות בתערוכה בסינגפור

תעשיות בטחוניות מישראל תשתתפנה בתערוכה אווירית בינלאומית, „אסיאן־ארוספייס 88" שתתקיים בסינגפור בסוף החודש. בתערוכה יוצג ציוד קרקע, ציוד בדיקת מערכות אויר, מערכות תקשורת ואלקטרוניקה וציוד נוסף המיוצר במפעלי תעשיה בארץ והנמצאים בשירות חיל־האויר.

בתערוכה משתתפות החברות: תעשיה אוירית, אל־אופ, אלביט, ציקלון, רפאל, עיט, אסטרונאוטיקס, מטרנס הופמן, פרנץ לוין, אברבנאל, אלקטרה, ראדה, אחידטקס ומחולה. הארוע נעשה בשיתוף משרד הבטחון – האגף לסיוע בטחוני ומכון היצוא בישראל. לסינגפור יצא כבר בעניין התערוכה עוזר שר הבטחון לענייני תעשיות חגי רגב.

אבי בניהו

● תיאסר כניסת משאיות לת"א בין 6.30 ל־9.30

ועדת ניהול התנועה בתל־אביב החליטה למנוע כניסת רכב כבד לעיר בין השעות 6.30 עד 9.30, שהן שעות שיא בעומס התנועה בכניסות לתל־אביב.

ביצוע ההחלטה אמור להביא להפחתה של כ־8 אחוז מנפח התנועה בשעות העומס בבוקר. מדי בוקר נכנסות לתל־אביב כ־3,000 משאיות, התופסות נפח תנועה של כ־8,000 כלי רכב פרטיים. ראש אגף התנועה בעיריית תל־אביב־יפו, יוסף גיבעול, ציין כי המשאיות מקשות על התנועה בשעות השיא.

משאיות אשר יגיעו לתל־אביב בשעות העומס למרות האיסור, יחנו בחניונים מיוחדים במבואות העיר עד לשעה 9.30. חניונים אלו יוכשרו על ידי עיריית תל־אביב, משרד התחבורה ונתיבי איילון.

שע"ת

בפלילים

ערבי חשוד בתקיפת תלמידת תיכון בת"א

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

תושב רמאללה בן 30, החשוד בתקיפת תלמידת תיכון בת 16 מתל־אביב, נלכד על־ידי המשטרה ויובא היום בפני שופט להארכת מעצרו.

המקרה אירע אתמול סמוך לשעה 8 בבוקר כאשר התלמידה הלכה ברחוב בן־יהודה בתל־אביב. ערבי חבוש כפייה שהלך מולה נתן לה מכת אגרוף בבטנה והמשיך ללכת כאילו דבר לא אירע. הנערה פרצה בצעקות ועוברי אורח הזעיקו את המשטרה שהצליחה לתפוס את התוקף ולעוצרו לחקירה.

נתפסו חשודים בנסיון לסייע לעצירים להימלט

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שני צעירים החשודים בנסיון לפרוץ לבית המעצר המחוזי „קישון" על מנת לסייע לעצירים להימלט ממנו נעצרו אור לאתמול באיזור יגור.

הנסיון התגלה סמוך לחצות כאשר אחד השומרים של בית המעצר שמע רעשים. בבדיקה הוברר לו כי גדר בית־המעצר נחתכה. משהגיע למקום הוא הבחין בשני אלמונים שברחו לעבר השדות.

התראה הועברה לסוהרים ולשוטרים בבית־המעצר וכד בבד התארגנו כוחות משטרה גדולים מתחנת זבולון במרחב־חיפה לסריקות אחר האלמונים.

בתוך בית המעצר נערך מיסדר והוברר כי אף צעיר לא נימלט. לפנות בוקר נתפס חשוד שהתחבא מתחת גישרון מים בסמוך למושב אלרואי. לשאלת אנשי המשטרה מה הוא עושה אמר החשוד, כי הוא דג דגים. חשוד נוסף נעצר ליד יגור שעה שביקש לתפוס מונית.

מפקד המחוז הצפוני, ניצב שלמה חרון מינה צוות מיוחד לחקירת נסיון הפריצה לבית המעצר.

מפקד משטרת מרחב חיפה, תת־ניצב יעקב חכים, מסר, כי אחד החשודים משתף פעולה עם חוקריו והודה כי ניסו לפרוץ לבית המעצר כדי לסייע לקרוביהם, העצורים בחשד לעבירות רכוש חמורות, להימלט מבית המעצר.

בוטל כתב־אישום נגד סוהר שהואשם בתקיפה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

בית משפט בחיפה קיבל אתמול את המלצת המשטרה ומחק כתב־אישום פלילי נגד סוהר שהואשם בתקיפת שני מתנדבים של המשמר האזרחי. המשטרה חזרה בה מההאשמה — „מחוסר עניין ציבורי".

כתב האישום הוגש על־ידי פקד שמואל מלק מלישכת התביעות של מרחב־חיפה. הוא טען, כי דוד מטיאס, בן 24, סוהר בשירות בתי־הסוהר תקף בסוף חודש אפריל '86 את איש המשמר האזרחי שי תורג'מן בחוף קריית־ים. התובע האשים את הסוהר כי הוא משך את איש המשמר האזרחי אל מחוץ לניידת בכוח, חברו של איש המשמר המותקף מרדכי ישראלי, נחלץ לעזרתו וגם הוא הותקף על־ידי דוד מטיאס. בגין מעשים אלה הואשם הסוהר בתקיפה.

עם פתיחת הדיון המשפטי בתיק ביקש סניגורו של הסוהר, עו"ד יגאל נויפלד מבית המשפט לעכב את ההליכים המשפטיים וזאת כיוון שברצונו היה לפנות ליועץ המשפטי לממשלה. הוא אמר כי אם הסוהר יורשע בדין קיים חשש לפרנסתו וכי המשמר האזרחי פנה למשטרה בבקשה לבטל את התלונה נגד הסוהר העובד בכלא שכם. התובע הציע בתגובה להעמיד את הנאשם לפיקוח קצין מיבחן למשך שישה חודשים, וזאת על מנת להשיג אי־הרשעה בדין.

בעיקבות פנייה לקצין החקירות של מרחב־חיפה, החליט האחרון לסגור את התיק מחוסר עניין לציבור. השופט עמידב רגב, קיבל את המלצת קצין החקירות ומחק את כתב־האישום.

אהרון פיידק
דברה של מס"ים בארגנטינה
איננו
ניחומים למשפחה
אבלים
חברים ברמת השופט

למרדכי גלילי והמשפחה
משתתפים באבלכם במות האח
ישראל מלניק
קיבוץ אילון

לאמיל, אלכס והמשפחה
תנחומים במות
האב—הסב
רוברט רוסיאנסקי
ההלויה התקיימה ביום ראשון, 24.1
קיבוץ חצור

ברונו: יציבות שער החליפין תמשיך להיות היעד המרכזי

שלושה נגידים לשעבר תקפו את מדיניותו בדיון לזכרו של יהושע רבינוביץ ● זנבר: שער חליפין קבוע גורם לאינפלציה של ביקושים ● גפני: אין לראות בשכר „אם כל חטאת" במשק

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

עימות חריף על יעדי המדיניות הכלכלית התרחש אתמול בין נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, לשלושה מהנגידים שקדמו לו, שתקפו את מדיניותו, ובעיקר את „קידושו" שער החליפין היציב. ברונו לא נשאר חייב, השיב לתוקפיו ואף „סגר חשבון" עם עמיתו האקדמי, פרופ' אסף רזין, שהנחה את הדיון.

בדיון לזכרו של שר האוצר המנוח יהושע רבינוביץ באוניברסיטת ת"א אמר ברונו, כי השמירה על שער חליפין יציב תמשיך להיות יעד מרכזי במדיניות גם במהלך 1988. במקביל יש לשמור, לדבריו, על גידול סביר באשראי המקומי נטו, שמביא בחשבון גידול בהיקף הפעילות ועלייה של האינפלציה. עוד אמר, כי הטיפול במשק צריך להיעשות באמצעות התקציב והמגזר המוניטרי צריך לטפל בייצוב המחירים ובמאזן התשלומים. „בנק ישראל עבר לנסיון לשלוט על כמויות, במקום לשלוט על הריבית, כלומר להשפיע על הריבית דרך שליטה על כמויות הכסף", אמר הנגיד.

בתגובה על הטענות בדבר השפעת הריבית על קשיי התעשייה, אמר ברונו, כי חלקה של הריבית בסך הוצאות הייצור קטן יחסית וחלקה של עלות העבודה משמעותי יותר. בדיון שהתפתח בעקבות דבריו של ברונו תקפו אותו שלושה נגידים לשעבר. משה זנבר אמר, כי צריך לשקול את ההצהרות שלא יהיה פיחות וצריך לנוות את יציבות המחירים כעקרון מרכזי. עוד אמר, כי שער חליפין קבוע הוא דבר בלתי אפשרי, והוא גורם לאינפלציה של ביקושים. „אלה שחושבים שיציבות המחירים היא היעד המרכזי נאלצו להורים כסף כדי להוריד את הריבית", אמר זנבר.

עוד אמר, כי הדבר החשוב ביותר הוא הצמיחה שקשורה ביצוא וכדי להשיגה דרושה יציבות בתנאים שעומדים בפני היום והמשקיע.

לביקורת הצטרף גם ארנון גפני, שעומד כיום בראש בנק כללי וקונצרן „כור". הוא תקף את ראיית הקפאת שער החליפין כ„חזות הכל" ומתח ביקורת על ראיית השכר „כאם כל חטאת" במשק. ד"ר משה מנדלבאום אמר, הוא מתנגד לפיחות, „אבל אי אפשר להשאיר לטווח ארוך שער חליפין יציב כשהאינפלציה איננה אפס". עם זאת הוסיף, כי אינו רוצה לבקר את בנק ישראל אלא לחזק אותו, כדי שיעמוד בלחצים. לדבריו, היעד המרכזי הוא הורדת האינפלציה לרמה אירופית.

זכרם של ל"ח לוחמים שנפלו בדמי ימיהם, לפני 40 שנה, בדרכם לעזרת ישובי גוש עציון, הועלה אתמול במעמד ממלכתי שבו השתתף נשיא המדינה, בבית העלמין הצבאי בהר הרצל בירושלים. בצילום: אם שכולה מניחה זר על קבר בנה. (צילום: רחמים ישראלי)

חלפן כספים נרצח בביתו בחיפה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

חלפן כספים, ינקו בוטנרו בן 86 מחיפה, נרצח אמש בביתו בשכונת נווה־שאנן.

הרצח נתגלה על־ידי בנו, שנהג מדי ערב להתקשר לאביו. אתמול לא ענה האב לטלפון והבן המודאג נסע לדירתו. כשפתח את דלת הדירה נדהם למצוא את אביו מוטל ללא רוח חיים בתוך שלולית דם על הרצפה בכניסה לבית. מכנסיו של האב היו מופשלים עד ברכיו והוא היה לבוש בחולצתו. בראשו של האב ניכר סימן של מכה.

למקום הוזעקו כוחות משטרת מרחב חיפה בפיקודו של תת־ניצב יעקב חנין.

מהמשטרה נמסר, כי שיטת הרצח טרם הוברר ולא ידוע אם נלקח דבר מה מהדירה. מפקד המרחב מינה צוות חקירה מיוחד לחקירת הפרשה.

לכתבנו נודע, כי הנרצח חי מפנסיה ונהג להתעסק בחלפנות כספים. והמשטרה חושדת כי זהו כיוון אפשרי לרצח. עוד נודע כי דירתו של הנרצח היתה מסודרת ולא ניכרו בה סימני אלימות.

שכנים ספרו אתמול כי דירתו של הקשיש מצוידת בסורגים ומערכת אזעקה. לדבריהם, לפני כחודשיים ניסו אלמונים לשדוד את הקשיש, אולם האזעקה פעלה והשודד ברח.

התייקרות הקפה בעולם העלתה המחירים בארץ

מאת כתבנו הכלכלי בת"א

מחיר הקפה הנמס יעלה מהיום ב־6.5 אחוזים, מחיר הקפה הקלוי יועלה ב־12 אחוז ושמן הסויה מתייקר ב־10 אחוזים.

דובר משרד התעשייה והמסחר מסר, כי ייקור הקפה בא לאור התייקרות הקפה בעולם ולאור ייקור בתשומות הייצור. מחיר שמן הסויה הועלה בעקבות ייקור פולי הסויה.

להלן דוגמאות למחירים מירביים חדשים: קפה נמס „עלית" (20 גרם) 6.10 שקל, קפה טורקי „עלית" (100 גרם) — 1.58 שקל, שמן סויה (בקבוק 920 גרם) — 1.70 שקל, שמן סויה (מיכל פלסטי 3 ליטר) — 5.10 שקל.

ח"כ צבן תובע מהאוצר לפזר את ועדת ששינסקי

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

ח"כ יאיר צבן, חבר ועדת הכספים של הכנסת, תבע משר האוצר לפזר את ועדת ששינסקי בעיקבות ההכרזות שהשמיע אתמול נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ. רבינוביץ הצהיר שאין שילטונות המס ערוכים ליישם המלצה אפשרית של מיסוי על רווחי בורסה, במידה והיא תועלה על־ידי ועדת ששינסקי.

צבן אמר שהפקידות באוצר בעד ביטול פטורים ממס כשמדובר במשוחררי צה"ל, עובדי משמרות ועיירות פיתוח, אך מתנגדים להטיל מיסים על רווחים ספקולטיביים בבורסה. לדברי צבן פקידים אלה משתמשים בוועדת ששינסקי כעלה־תאנה. עוד אמר כי במצב הקיים משתמשות חברות בפטור ממס כבורסה כדי לעשות מניפולציות.

חברים בוועדת ששינסקי סרבו אתמול להגיב על ההכרזות שהשמיע רבינוביץ, אך מקורות יודעי דבר מסרו ששוררת מורת־רוח מהעובדה שפקידים באוצר דוחים את ההמלצות עוד לפני שהוגשו לשר האוצר. הוועדה תסיים את עבודתה ככל־הנראה בחודש הבא.

ישביתו לימודים בבאר־שבע בגלל מבנים לקויים

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

הורי התלמידים בבית הספר „מעגית" שבשכונת נווה־נוי בבאר־שבע ישביתו את הלימודים בבית הספר לזמן בלתי מוגבל, לאחר שדוח"ות של רופאים ומכבי־אש קבעו, כי מבני בית־הספר אינם ראויים לשהייה בהם ואף מסכנים את חיי התלמידים.

ד"ר שלמה כלייברג, העובד זה שנה וחצי במרפאה בנווה־נוי, מצא, כי לילדים הלומדים בבית־הספר מחלות שונות בשכיחות גבוהה מן הרגיל: זיהומים בדרכי־העיכול, שכיחות גבוהה של דלקות ורמה גבוהה של אציטון בשתן.

גם דו"ח של מכבי־האש מלפני שנתיים קבע כי הצריפים, מבני הפח ומבני האסבסט המשמשים ללימודים בבית־הספר הם דליקים ומסוכנים ויש להחליפם או לבצע בהם שיפוץ יסודי, כדי שיענו על דרישות הבטיחות.

יו"ר ועד ההורים, ברוריה סקליס, אומרת: „הצריפים קרים מאוד בחורף ולוהטים בקיץ. קשה מאוד ללמוד בהם. אבל מה שיותר גרוע: הם מסכנים את הילדים שלנו".

מספרת יהודית קס, אחת האימהות: „הבת שלי הולכת לבית הספר עם שני זוגות גרביים, שני זוגות מכנסיים, סוודרים ומעילים וחוזרת הביתה קפואה לחלוטין, עם רגליים אדומות ונפוחות מקור. בקיץ חם עד כדי זוועה. הריצפה שקעה והילדים נופלים ונחבלים בה. הגדר פרוצה, והשירותים סתומים, כי כל מערכת הבינוי והביוב מקולקלת לחלוטין".

ממשרד החינוך נמסר בתגובה, כי במסגרת בדיקת סידרי העדיפויות, יבקר מנהל מינהל הפיתוח בבאר־שבע עוד השבוע, ויבדוק אם החלפת המבנים תיכלל בתקציב התש"ח של משרד החינוך.

הממונה על תיק החינוך בעירייה, סגן ראש העיר רפי שיטרית, אמר, כי העירייה תומכת בהורים.

אבטחת כביש ואדי ערה תימסר לידי מחלקת מג"ב

מאת שלמה גלור, כתב „על המשמר" ועתי"ם

ועדת הפנים של הכנסת בראשות ח"כ דב שילנסקי הפגינה אתמול נוכחות בכביש ואדי ערה. חברי הוועדה סיירו לאורך הכביש ונפגשו עם קציני משטרה בכירים באזור.

סגן מפקד המחוז הצפוני, תנ"צ מאיר שרת דיווח לחברי הכנסת כי בימים הקרובים תוצב בכביש מחלקת מג"ב שתעסוק באבטחת התנועה ופעולות שיטור מגוונות אחרות. הוא גילה כי המשטרה עצרה לאחרונה צעיר ערבי תושב ואדי ערה שידה אבנים בשוטרים באירועי „יום השלום" לפני כחודש שנחה בוראות ובקרוב יוגש כנגדו כתב אישום. עוד הוסיף כי המשטרה החליטה להעמיד לדין כל מי שיקרא סיסמאות בגנות המדינה ויתלה דגלי אש"ף.

חברי הכנסת קראו לעם ישראל „שלא להדיר את גלגליו מהכביש דבר שיהווה ניצחון לאלו הרוצים ברעתנו".

בפגישה שנערכה עם 40 ראשי רשויות במוצאי שבת במועצה האזורית עמק הירדן, התחייב השר דוד לוי, לפעול בכל יכולתו, במסגרת הקבינט, בתחום הטבות לישובי הגליל במיסוי ובתקציב. כמו כן התחייב השר לפעול להרחבתו ולשיפוצו של כביש ואדי ערה וזאת בצורה „יעילה, תוך שיתוף פעולה עם האוכלוסיה הערבית במקום".

מסמך הבנה בין משרדי האוצר והבריאות לא ימנע העיצומים

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו האשימה אתמול במפגש עם כתבים לענייני בריאות את האוצר בגרימת אנדרלמוסיה בשירותי הבריאות. היא דרשה מן האוצר להיכנס למשא ומתן ולרופאים פנתה בקריאה להפסיק את העיצומים כדי שהאוצר יוכל „לרדת מהעץ" ולפתרון בשיחות.

מנכ"ל משרד הבריאות שהשתתף בפגישה מסר על תוכן מסמך הבנה שנחתם בין האוצר לבין נציג משרד הבריאות, אשר יתן אפשרות להנהלות בתי החולים למכור שירותים לחברות פיתוח, לקופות חולים ולאחרים, בתמורה לתשלום במזומן. השרות ינתן במסגרת עבודה נוספת וזאת כדי לאזן התקציב. סוכם כי מעתה יהיה מנהל בית החולים אחראי אישית לשמירת האיזון התקציבי. בקרוב יוגדרו תפוקות מערכת הבריאות. הן יוגדרו ויתומחרו בהתאם לעלות כפועל על ידי חברה חיצונית, וזאת כהכנה למיחשוב בתי החולים.

העיצומים נמשכים

היום משביתים רופאי המדינה את מרפאות החוץ באיכילוב, רוקח, הקריה, שיבא, ומרפאות חוץ בבתי חולים פסיכיאטריים בכת"ים ובבאר שבע. יינתנו טיפולי דיאליזה ואונקולוגיה טיפולית. המרדימים משביתים היום את חדרי ניתוח בוולפסון ויוספטל באילת.

הסתיימה „פרשת יוס'לה שוכמכר מספר 2"

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

הילד חיים נחשון, שפרשת חטיפתו על־ידי אמו איריס זכתה לכינוי „פרשת יוסל'ה שוכמכר מספר 2", הגיעה אתמול לסיומה, עת הופגשו האם איריס נחשון ובנה חיים בן ה־5 עם האב שאול נחשון, הסב והסבתא.

המפגש התקיים מיד לאחר חתימת הסכם שנערך בין הצדדים בחסות היחידה לחקירת פשעים במטה הארצי.

כזכור, התלונן אבי המשפחה, שאול נחשון, בחודש מאי, כי אשתו, שהינה חוזרת בתשובה ורקדנית בלט לשעבר, נעלמה מביתם לאחר שחטפה את בנם ואינה מתירה לו לראות אותו. ככל הנראה עזבה האם את הבית כיוון שסברה שבעלה אינו חרדי מספיק. האם ובנה הוסתרו ככל הנראה על־ידי גורמים חרדיים בארץ.

אתמול התייצבו בפני השופט המחוזי בתל־אביב, השופט בן־שלמה, ראש היחידה לחקירת פשעים חמורים, תת־ניצב שמעון סביר, וסגן ניצב אמנון שאלתיאל, שהביאו עימם את האשה והילד. האם איריס חתמה על הסכם שנערך מראש על־ידי עורכי־הדין משני הצדדים ולפיו התחייבו הצדדים והסכימו על פסק זמן למשך חודשיים מספר. בית־המשפט אסר לפרסום את פרטי ההסכם.

לאתר חטיפתו של הילד חיים, הפעילה המשפחה חוקר פרטי, מישל חדיד, ובד בבד התחילה לפעול היחידה לחקירת פשעים במשטרה. אלה ניהלו חקירה מקיפה בארץ ובחו"ל והסתייעו ברבנים בעלי שם.

כאמור, אתמול הסתיימה הפרשה בחבגה בין האם לאב.

הממשלה החליטה לבטל כפילויות ולהעביר שירותים לסקטור הפרטי

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה החליטה אתמול על שורה של החלטות בדבר שינויים מבניים, ביטול כפילויות והתייעלות במשרדי הממשלה. ההחלטות קשורות בתקציב המדינה לשנת התקציב 1988/89. שר־האוצר משה נסים יגיש מחר לכנסת את הצעת התקציב.

לדברי משרד־האוצר, ההחלטות שהתקבלו אתמול באות להמריץ את משרדי הממשלה להתייעל, לבטל כפילויות ולהעביר שירותים מהסקטור הממשלתי לסקטור הפרטי.

שר־האוצר משה נסים אמר, כי הוויכוח שיגבע מההתייעלות במשרדים השונים יועבר לרשותם.

על־פי ההחלטות שהתקבלו על־ידי הממשלה יסגור משרד־הבריאות מרפאות לרפואה מונעת ויצמצם את מספר המרפאות בישובים שונים. פונקציות שמולאו על־ידי מרפאות אלה ימולאו על־ידי מרפאות קופות־חולים. משרד־הבריאות יבחן את קופות־החולים שלא יבנו, ירכשו או יפעילו בתי הבראה, החלמה ונופש מעבר לאלה הקיימים כיום.

הממשלה החליטה להקים צוות אשר יבחן את מערך הפנימיות של משרד־החינוך ומשרד־העבודה־והרווחה ואת המסגרות להכשרה מקצועית כדי להביא לביטול כפל ליויות. עוד החליטה הממשלה להעביר בית־ספר מחוזי והתיישבותי מהסקטור הממשלתי לסקטור הדו־ממשלתי. עוד הוחלט להעביר לסקטור הדו־ממשלתי את בית־ספר „מבואות ים" ולבדוק את האפשרות לבטל את מחוזות ירושלים, תל־אביב וחיפה באגף הנוער ולהעביר את האחריות לרשויות המקומיות.

הוועדה תגיש את המלצותיה עד ל־1 ביוני, כולל לוחות זמנים לביצוע.